

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๒๐ พรรษา

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เด็กไทยใฝ่ดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คำนำ

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) นี้ เป็นเอกสารหนึ่งในชุดการจัดการเรียนรู้ ในโครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งชุดการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจะประกอบด้วยชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) มี ๕ ชุดคือ

- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มบูรณาการ

ในการนำชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาคำชี้แจงที่เขียนไว้ในส่วนหน้าของแต่ละเล่มอย่างละเอียด เพราะในคำชี้แจงจะกล่าวถึงส่วนประกอบของโครงสร้างเนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แนวทางการวัดผลประเมินผล สำหรับผู้เรียนแต่ละกลุ่มตามธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ซึ่งจะช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด

หวังว่าชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูครบชั้นและครูไม่ครบชั้น ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูอาจารย์และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารชุดนี้ ที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจง	ข
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ	๑
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	๒
ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก	๗
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยที่ ๓	๘
หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา	
ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๑	๑๐
โครงสร้างหน่วยย่อยที่ ๑	๑๑
แผนที่ ๑ ความสำคัญของศาสนา และศาสนาในประเทศไทย	๑๓
แผนที่ ๒ ประวัติความเป็นมาของศาสนา	๔๓
แผนที่ ๓ คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา	๖๖
แผนที่ ๔ ประวัติและการปฏิบัติตนของสาวก	๙๐
หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ	
ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๒	๑๒๔
โครงสร้างหน่วยย่อยที่ ๒	๑๒๕
แผนที่ ๑ ศาสนพิธี พิธีกรรมและการปฏิบัติตนที่เหมาะสม	๑๒๖
แผนที่ ๒ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย	๑๕๖
แผนที่ ๓ วันสำคัญทางศาสนา	๑๗๗
หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส	
ใบสรุปหน้าหน่วยย่อยที่ ๓	๒๑๑
โครงสร้างหน่วยย่อยที่ ๓	๒๑๓
แผนที่ ๑ สติสัมปะชัญญะ สมาธิและปัญญา	๒๑๔
แผนที่ ๒ การสวดมนต์ และแผ่เมตตา	๒๔๐
แผนที่ ๓ การยืน การเดินด้วยสติ	๒๕๗
แผนที่ ๔ การนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติ	๒๘๓
แผนที่ ๕ การรับประทานอาหารอย่างมีสติ	๓๐๑
คณะทำงาน	๓๒๐

คำชี้แจง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ เป็นการจัดการเรียนรู้บูรณาการระหว่างวิชา โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกน และบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ใช้เวลาเรียน ๓๕ ชั่วโมงประกอบด้วย ๓ หน่วยย่อย คือ หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา มี ๔ แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาเรียน ๑๒ ชั่วโมง หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ มี ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาเรียน ๙ ชั่วโมง หน่วยย่อยที่ ๓ เรื่อง พาจิตแจ่มใส มี ๕ แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาเรียน ๑๔ ชั่วโมง ประกอบด้วยชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้(สำหรับครู) และชุดกิจกรรมการเรียนรู้(สำหรับนักเรียน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครู) มีส่วนประกอบ ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ส่วนหน้า ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก และ โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยย่อย เรียงตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

๒.๒ โครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยย่อย

๒.๓ แผนการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้โดย แบบทดสอบก่อนเรียนจะอยู่ในแผนการเรียนรู้ที่ ๑ และแบบทดสอบหลังเรียนจะอยู่ในแผนสุดท้ายของหน่วยการเรียนรู้

๒. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) เรียงตามลำดับดังนี้

๒.๑ แบบทดสอบก่อนเรียน

๒.๒ ใบงาน ใบความรู้ตามแผนการเรียนรู้ โดยใช้สีและสัญลักษณ์ บนหัวกระดาษ ดังนี้

๒.๒.๑ ใบงานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ใช้สีเหลือง มีสัญลักษณ์เป็นรูป ☆ ๑ ดวง

๒.๒.๒ ใบงานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้สีชมพู มีสัญลักษณ์เป็นรูป ★★ ๒ ดวง

๒.๒.๓ ใบงานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ใช้สีเขียวมีสัญลักษณ์เป็นรูป ★★★ ๓ ดวง

๒.๒.๔ ใบงานที่ไม่มีสี ไม่มีดาว ใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้น

๒.๓ แบบทดสอบก่อนเรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการในด้านการ ดำรง ตนโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีระเบียบวินัย อุดมทุน เคารพกฎหมาย และการมีสติ รู้คิดรู้ทำ ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ละเอียดจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อม ประเมิน พฤติกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และการเรียนรู้ ของนักเรียนได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ (ช่วงชั้นที่ ๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

หน่วยที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี (จำนวน ๓๖ ชั่วโมง)

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดป.๑ มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ คาสถา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือและ ศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๑/๑ บอกพุทธประวัติ หรือประวัติของคาสถาที่ตนนับถือโดยสังเขป

ป.๑/๒ ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติคาสถา/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ป.๑/๓ บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ในพระพุทธศาสนา หรือหลักกรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๑/๔ เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่ เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๑/๑ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือ ศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๑/๒ แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๑/๓ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.๑/๓ มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์

ป.๑/๔ สร้างงานทัศนศิลป์โดยการทดลองใช้สีด้วยเทคนิคง่าย ๆ

ป.๑/๕ วาดภาพระบายสีภาพธรรมชาติตามความรู้สึกของตนเอง

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.๑/๓ ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ

มาตรฐาน พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ป.๑/๑ ปฏิบัติตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติตามคำแนะนำ

ตัวชี้วัดป.๒ มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและ ศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๒/๑ บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๒/๒. สรูปุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๒/๓. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติศาสดา ขาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ป.๒/๔. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท

ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๒/๕. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน ตามหลักศาสนา

ป.๒/๖. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตาที่มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธ-ศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

ป.๒/๗. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๒/๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

ป.๒/๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ภายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.๒/๑. วาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวของตนเองและเพื่อนบ้าน

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ป.๒/๒. อภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่นโดยเน้นถึงวิธีการสร้างงานและวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางตนหรืออย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ภายทอดดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.๒/๓. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ

มาตรฐาน พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ
ป.๒/๒ เลือกกินอาหารที่มีประโยชน์

ตัวชี้วัดป.๓ มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและ ศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๓/๑ อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย

ป.๓/๒ สรุบทุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๓/๓ ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด

ป.๓/๔ บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๓/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามหลักกรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๓/๖ เห็นคุณค่าและสวามนัตต์ แผ่เมตตาที่มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่

กำหนด

ป.๓/๗ บอกชื่อ ความสำคัญและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่น ๆ

มาตรฐาน ส ๑.๒เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ป.๓/๑ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

ป.๓/๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

ป.๓/๓ แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ ๑.๑ ป๓/๔ วาดภาพ ระบายสีสิ่งของรอบตัว

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ศ๑.๒ ป.๓/๒ อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

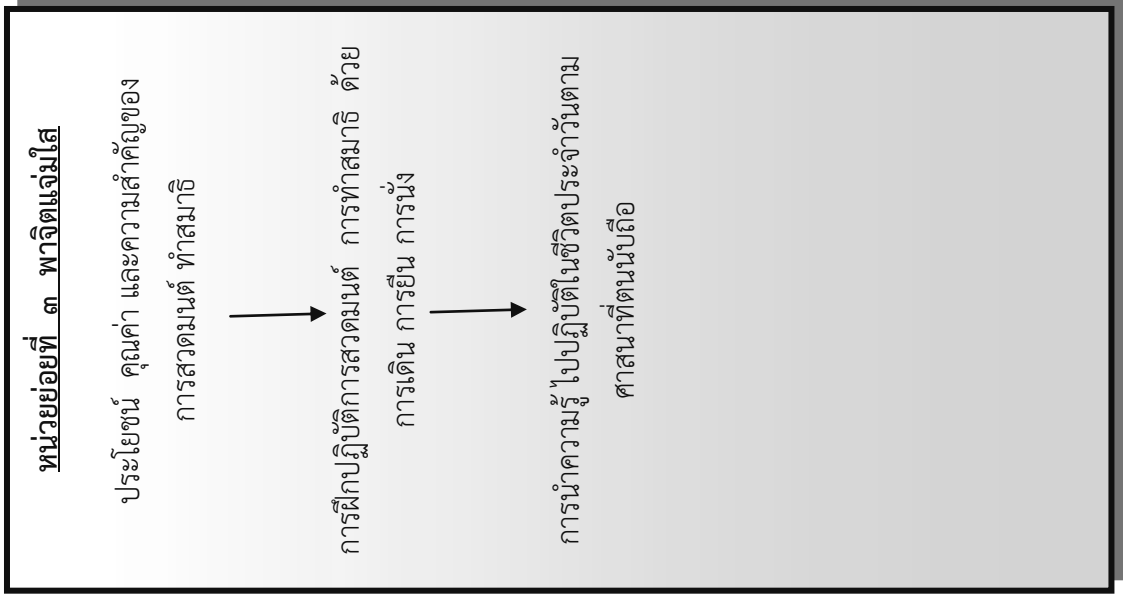
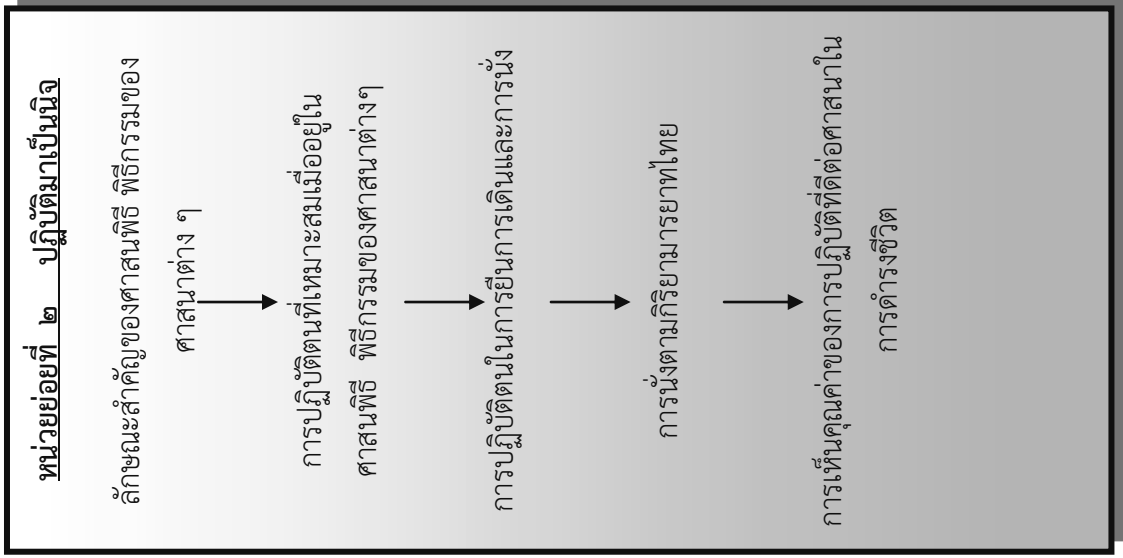
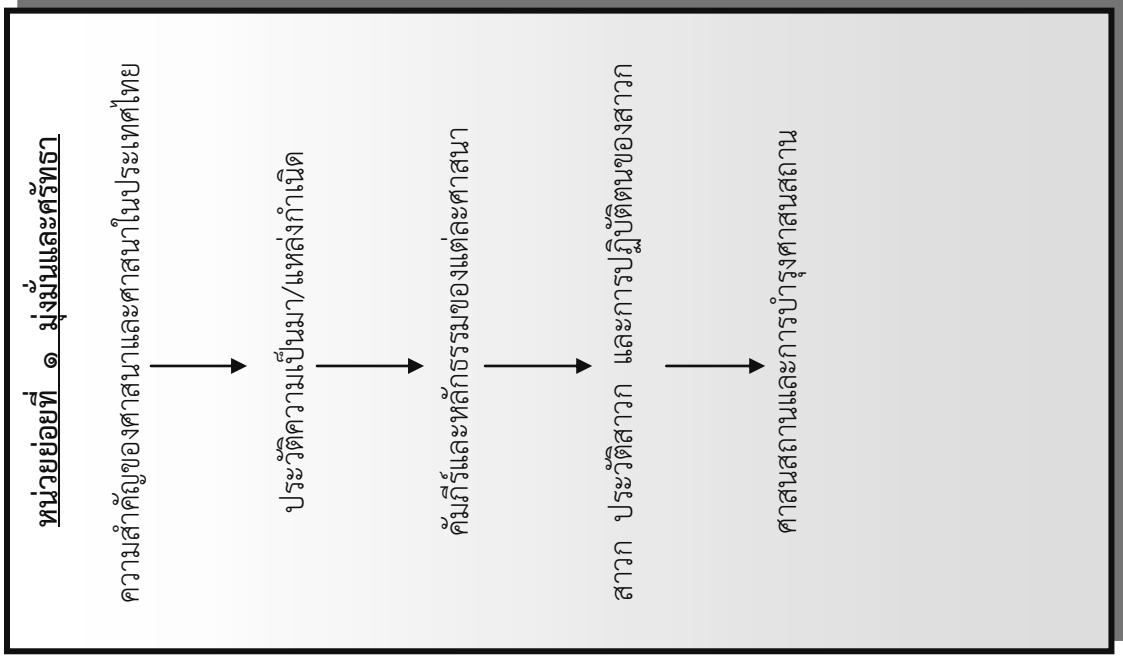
มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ป.๓/๓ ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ

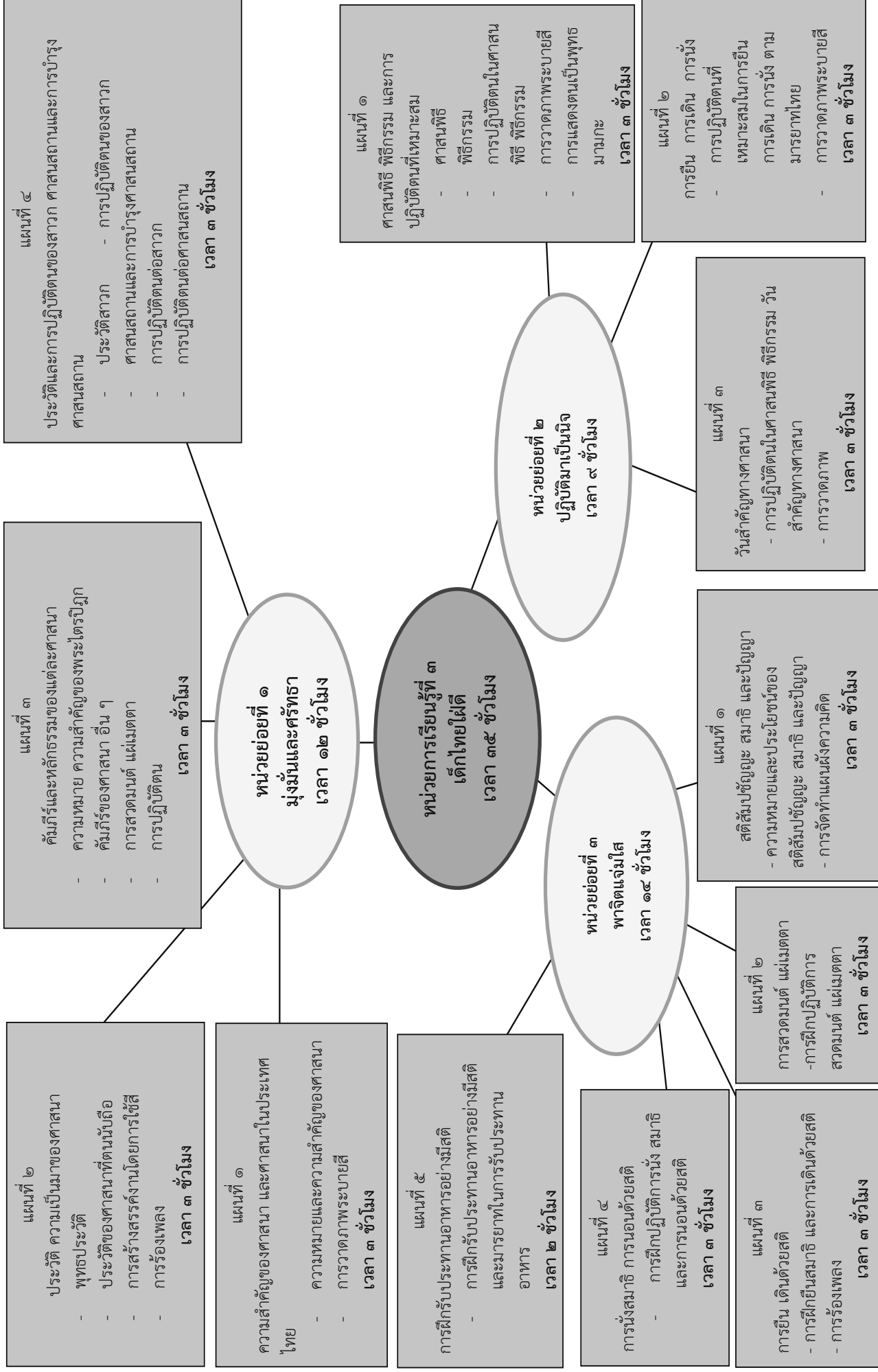
มาตรฐาน พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพการดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ป.๓/๓ เลือกกินอาหารที่หลากหลายครบ 5 หมู่ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลัก หน้าที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ได

หน่วยย่อยที่ ๑
มุ่งมั่นและศรัทธา

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๑ ชื่อหน่วย มุ่งมั่นและศรัทธา

จำนวนเวลาเรียน ๑๒ ชั่วโมง จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๔ แผน

สาระสำคัญของหน่วยย่อย

ความสำคัญ ประวัติความเป็นมา คัมภีร์และหลักธรรมของศาสนา ประวัติและการปฏิบัติตนของสาวกของศาสนาต่างๆ ในประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนควรรู้ รวมถึงต้องช่วยกันดูแลและการบำรุงศาสนสถานในชุมชนและท้องถิ่นของตน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ. ส๑.๑	ป.๑/๑	ป.๑/๒	ป.๑/๓	ป.๑/๔			
	ป.๒/๑	ป.๒/๒	ป.๒/๓	ป.๒/๖	ป.๒/๗		
	ป.๓/๑	ป.๓/๒	ป.๓/๓	ป.๓/๔	ป.๓/๕	ป.๓/๖	ป.๓/๗
มฐ. ศ ๑.๑	ป.๑/๓	ป.๑/๔	ป.๑/๕				
	ป.๒/๑						
	ป.๓/๔						
มฐ. ศ ๑.๒	ป.๒/๒						
	ป.๓/๒						
มฐ. ศ ๒.๑	ป.๑/๓						
	ป.๒/๓						
	ป.๓/๓						

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลักของหน่วย

ความสำคัญของศาสนาและศาสนาในประเทศไทย

ประวัติความเป็นมา/แหล่งกำเนิด

คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก

ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน

โครงสร้างหน่วยย่อย

แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๑	ความสำคัญของศาสนาและศาสนาในประเทศไทย	๓ ชั่วโมง	
๒	ประวัติและความเป็นมาของศาสนา	๓ ชั่วโมง	
๓	คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา	๓ ชั่วโมง	
๔	ประวัติและการปฏิบัติตนของสาวก ศาสนสถาน และการบำรุงศาสนสถาน	๓ ชั่วโมง	

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๑ ชื่อแผน ความสำคัญของศาสนาและศาสนาในประเทศไทย เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นนักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของศาสนาในประเทศไทย

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนในห้องเรียนอาจนับถือศาสนาอื่น ให้ครูผู้สอนได้ปรับให้เข้ากับศาสนาที่นักเรียนนับถือ

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา และศาสนาใน ประเทศไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ทดสอบก่อนเรียน แล้วดูภาพกิจกรรมทางพุทธศาสนา ดูภาพบ้านกับวัด และร้องเพลงแล้วทำท่าประกอบเพลง		
ขั้นสอน	กิจกรรมรวมชั้น : ร่วมกันสนทนา นิมนต์พระสงฆ์มาให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา กิจกรรมกลุ่มย่อย : ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ความหมาย ความสำคัญ กิจกรรมกลุ่มย่อยอิสระ : สนทนาความหมาย ความสำคัญของพุทธศาสนา		
ขั้นสรุป	ทำใบงานที่ ๐๑	ทำใบงานที่ ๐๒	ทำใบงานที่ ๐๓
วัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการทำงาน	- การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการทำงาน	- การทำใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการทำงาน

หมายเหตุ ศาสนาอื่น ให้ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับศาสนาของตนเอง

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของศาสนา และศาสนา ในประเทศไทย - การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สี 	<p>กิจกรรม</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูชี้แจงตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแยกเป็นรายชั้นคือ ชั้น ป.๑, ป.๒, ป.๓ จำนวน ๑๐ ข้อ นักเรียนดูภาพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ภาพคนตักบาตร ภาพงานบวช การฟังเทศนา ฯลฯ โดยให้นักเรียนดูทีละภาพ แล้วให้นักเรียนบอกว่า เป็นภาพอะไร ทำไม่ต้องทำอะไร เช่นนั้น ทำแล้วเกิดผลดีอย่างไร นำภาพวาดและบ้านติดบนกระดาน แล้วสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของบ้านและวัด นักเรียนร้องเพลง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลง พร้อมทั้งปรบมือให้จังหวะ สนทนาและร่วมกันวิเคราะห์ สรุปความหมาย และประโยชน์ของเนื้อเพลง <p>ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชาติ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนามีประโยชน์ต่อผู้คนที่นับถือหรือไม่ ถ้าคนในสังคมปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน สังคมจะเป็นอย่างไรครูเน้นย้ำให้เห็นถึงคุณธรรมการเห็นความสำคัญของศาสนาความรักในชาติศาสน์ กษัตริย์ และรักความ เป็นไทย ร่วมกันสรุปตามประเด็นการเรียนรู้ ศาสนาช่วยให้ผู้ที่นับถือมีหลักในการดำเนินชีวิต ที่ถูกต้องดีงาม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเกรงกลัว ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ ถ้าคนในสังคมนำหลักศาสนามาเป็นหลักการดำเนินชีวิต ผู้คนก็จะอยู่อย่างมีความสุข สังคมก็จะเจริญรุ่งเรือง นิมนต์พระสงฆ์มาให้ความรู้แก่ผู้ที่มีความรู้แก่นักเรียนเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย <p>ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่อง การสวดมนต์ กาย วาจา และใจเมื่ออยู่ต่อหน้าพระสงฆ์</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบความรู้ที่ ๑-๒ รูปภาพและแผนภูมิเพลงภาระงาน / ชิ้นงาน ใบงานที่ ๐๑ ใบงานที่ ๐๒ ใบงานที่ ๐๓
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกความหมาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือได้ (ป.๑-๓) <p>ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่</p> <p>สำคัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> กระบวนการกลุ่ม มีทักษะการสร้างผลงานโดยใช้สี <p>คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ความไม่ริษยา 	<p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้บอกความหมาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการนำเสนอ การวาดภาพระบายสี ประเมินคุณธรรมความไม่ริษยา <p>เครื่องมือวัดผล</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียง แบบบันทึกคะแนน 	

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยอย่ยที่ ๑ มุ่ม่มนและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา และศาสนา ใน ประเทศไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมกลุ่มย่อย)</p> <p>๙. นักเรียนจับคู่กันภายในชั้นเรียน หรือระหว่างชั้นเรียน (ป.๑-๒ หรือ ป.๒-๓) ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น ประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน ฯลฯ จากบัตรคำที่ครูสร้างขึ้น แล้วแต่ละคู่แสดงออกมานำเสนอ พูดให้เพื่อน ๆ ฟัง</p> <p>๑๐. นักเรียนชั้น ป.๑ พูดเกี่ยวกับกิจกรรมการทำความดีของตน นักเรียนชั้น ป.๒-๓ ใ้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนา</p> <p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยคณะชั้น)</p> <p>๑๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มคณะชั้น (ป.๑-๓) แล้วสนทนาความหมายและความสำคัญของพุทธศาสนา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของพระรัตนตรัย - พุทธศาสนากับการดำเนินชีวิตประจำวัน - อิทธิพลของพุทธศาสนาต่อการสร้างสังคมสงเคราะห์วัฒนธรรม <p>๑๒. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างภาพด้วยสีไม้ แล้วให้ ป.๑ ทำใบงานที่ ๑๑ ใ้ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ตามครูแล้วระบายสีรูปภาพให้สวยงาม ป.๒ ทำใบงานที่ ๑๒ ใ้ให้นักเรียนเลือกข้อความที่กำหนดให้เติมในแผนที่ความคิดใ้มีความสัมพันธ์กัน พร้อมตกแต่งชิ้นงานด้วยสีไม้ นักเรียนชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๑๓ นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของพุทธศาสนา พร้อมตกแต่งชิ้นงาน</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑๓. นักเรียนส่งผลงานใ้ครูตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>๑๔. อาสาสมัครนักเรียน ๔-๕ คน โดยใ้มีนักเรียนทุกชั้น ได้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>๑๕. ร่วมกันอภิปรายสรุปการทำกิจกรรม ครูเน้นย้ำคุณธรรมด้านความไม่เรียนรู้</p>
<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p>	<p>เครื่องมือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ใบงานที่ ๑๑-๑๓ ๒. แบบบันทึกการประเมินทักษะ ๓. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ๒. ประเมินความรู้ จากใบงาน <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การทำใบงานใ้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน ๒. พฤติกรรมการทำงาน ใ้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง ครูอ่านแบบทดสอบให้นักเรียนฟัง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

๑. ทุกศาสนาสอนคนให้ทำดี คำว่า “ทำดี” หมายถึงข้อใด

- ก. ทำในสิ่งที่ทุกคนชื่นชม
- ข. ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ
- ค. ทำในสิ่งที่ผู้อื่นได้ประโยชน์

๒. เพราะเหตุใดเจ้าชายสิทธัตถะจึงออกผนวช

- ก. ต้องการห่างจากครอบครัว
- ข. ต้องการหาทางพ้นทุกข์
- ค. ต้องการอยู่อย่างสงบ

๓. ใครคือศาสดาของศาสนาพุทธ

- ก. พระเยซู
- ข. พระยะโฮวา
- ค. พระพุทธเจ้า

๔. ชาวพุทธตัวอย่างควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ข. ให้เงินขทานบ่อยๆ
- ค. ตักบาตรทุกเช้า

๕. การทำความดีขึ้นอยู่กับใคร

- ก. คุณครู
- ข. พ่อแม่
- ค. ตนเอง

๖. เราควรสวดมนต์เพื่ออะไร

- ก. แสดงว่าสวดมนต์ได้
- ข. แสดงว่าเป็นชาวพุทธ
- ค. ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย

๗. ใครมีความกตัญญูกตเวทิต์
- ก. ฝนช่วยพ่อแม่ทำงาน
  - ข. นิดทานอาหารครบ ๕ หมู่
  - ค. แก้วชอบไปเที่ยวสวนสัตว์
๘. การแผ่เมตตาามีผลดีอย่างไร
- ก. ลดความเห็นแก่ตัว
  - ข. มีฐานะร่ำรวย
  - ค. ได้ขึ้นสวรรค์
๙. ทำอย่างไรถึงถือว่าเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด
- ก. ระบายสีกำแพงวัด
  - ข. รักษาความสะอาดในวัด
  - ค. ชวนเพื่อนไปวิ่งเล่นในวัด
๑๐. ใครเป็นผู้ดูแลศาสนสถาน
- ก. ครู
  - ข. ผู้นับถือศาสนาทุกคน
  - ค. พนักงานทำความสะอาดโรงแรม

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง นักเรียนเลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

- ก. ทำให้เกิดความรักของชายหญิง
- ข. ทำให้เกิดลักษณะร่วมของคนไทย
- ค. ทำให้เกิดความแตกต่างของคนไทย

๒. สิทธิที่เปลี่ยนแปลงว่าอะไร

- ก. ผู้มีจิตใจงาม
- ข. ผู้มีความประเสริฐ
- ค. ผู้สำเร็จความประสงค์

๓. ข้อใดเป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา

- ก. พระพุทธ
- ข. พุทธมามกะ
- ค. พระไตรปิฎก

๔. ศาสนาคริสต์ถือกำเนิดที่ใด

- ก. อินเดีย
- ข. ไทย
- ค. ดินแดนปาเลสไตน์

๕. ศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือข้อใด

- ก. ศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- ข. ศรัทธาต่อพระเจ้า
- ค. สอนให้ทำความดี

๖. ใครปฏิบัติตามเบญจศีล

- ก. พ่อไม้ตีหมเหล่า
- ข. น้ำตั้งใจสวดมนต์
- ค. ปอแบ่งขนมให้เพื่อน

๗. ข้อใดมีส่วนในการช่วยดำรงพระพุทธศาสนา
- ก. ไม่นำสุนัขไปปล่อยในวัด
  - ข. ปลุกต้นไม้ในวัด
  - ค. ทำบุญตักบาตร
๘. ใครเป็นผู้มีสมาธิ
- ก. คู่คิดเรื่องอื่นขณะฟังครูสอน
  - ข. ฟางจำสิ่งที่แม่บอกได้หมด
  - ค. ตุ่มเขียนหนังสือตกหล่น
๙. ผลดีของการสวดมนต์คืออะไร
- ก. ทำให้มีสมาธิ
  - ข. ทำให้สวยขึ้น
  - ค. ทำให้มีฐานะดี
๑๐. การทำการบ้านส่งครูทุกครั้งแสดงว่ามีความดีอย่างไร
- ก. ใฝ่รู้
  - ข. รับผิดชอบ
  - ค. มีความซื่อสัตย์

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....
คำชี้แจง นักเรียนเลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อคนไทยในด้านใดมากที่สุด
  - ก. การอยู่ร่วมกันในสังคม
  - ข. การสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม
  - ค. เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ
๒. ข้อใดไม่ใช่การบำเพ็ญกุศลกริยา
  - ก. การอดน้ำ
  - ข. การอดอาหาร
  - ค. หนทางหลุดพ้นจากทุกข์
๓. วิธีใดที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้
  - ก. อดอาหาร
  - ข. กลั่นลมหายใจ
  - ค. บำเพ็ญเพียรทางจิต
๔. ข้อใดเป็นประเพณีไทยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยตรง
  - ก. ประเพณีการทอดผ้ากฐิน
  - ข. ประเพณีลอยกระทง
  - ค. ประเพณีสงกรานต์
๕. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาผลจะเป็นอย่างไร
  - ก. สังคมสงบสุข
  - ข. คนในชุมชนช่วยเหลือกัน
  - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
๖. การศึกษาพระไตรปิฎก มีประโยชน์กับนักเรียนอย่างไร
  - ก. เป็นคนที่ฉลาดกว่าคนอื่น
  - ข. ได้อ่านชาดกที่สนุก
  - ค. นำหลักธรรมคำสอนที่ได้ไปปฏิบัติ

๗. การปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่เสมอ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. มีเพื่อนมากขึ้น
  - ข. มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง
  - ค. มีความสงบสุขในชีวิต
๘. การปฏิบัติตนในวัดหรือพุทธสถานข้อใดเหมาะสมที่สุด
- ก. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสดใส
  - ข. แต่งกายสุภาพ พูดคุยเสียงดัง
  - ค. แต่งกายตามสบาย สำรวมกิริยา
๙. เมื่อนักเรียนเข้าไปในศาสนสถาน ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. สำรวมกิริยามารยาท
  - ข. พูดจากันอย่างสนุกสนาน
  - ค. แต่งกายตามความนิยม
๑๐. เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนานักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ทำบุญ ตักบาตร
  - ข. ฟังเทศน์
  - ค. นั่งสมาธิ

เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๑

๑. ก	๖. ค
๒. ข	๗. ก
๓. ค	๘. ก
๔. ก	๙. ข
๕. ค	๑๐. ข

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๒

๑. ข	๖. ก
๒. ค	๗. ค
๓. ค	๘. ข
๔. ค	๙. ก
๕. ค	๑๐. ข

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๓

๑. ค	๖. ค
๒. ค	๗. ค
๓. ค	๘. ค
๔. ก	๙. ก
๕. ก	๑๐. ข

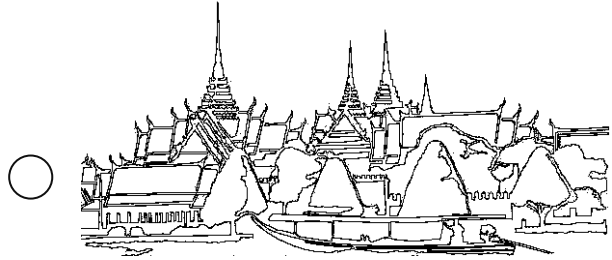

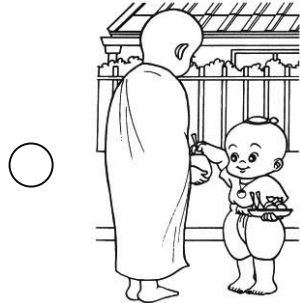
ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ตามครู โยงคำกับภาพให้สัมพันธ์กัน และระบายสีรูปภาพให้สวยงาม

พระพุทธ

พระธรรม

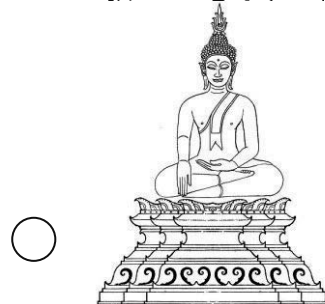
พระสงฆ์

ตัวแทนของ
พระพุทธเจ้า

ศาสนสถาน

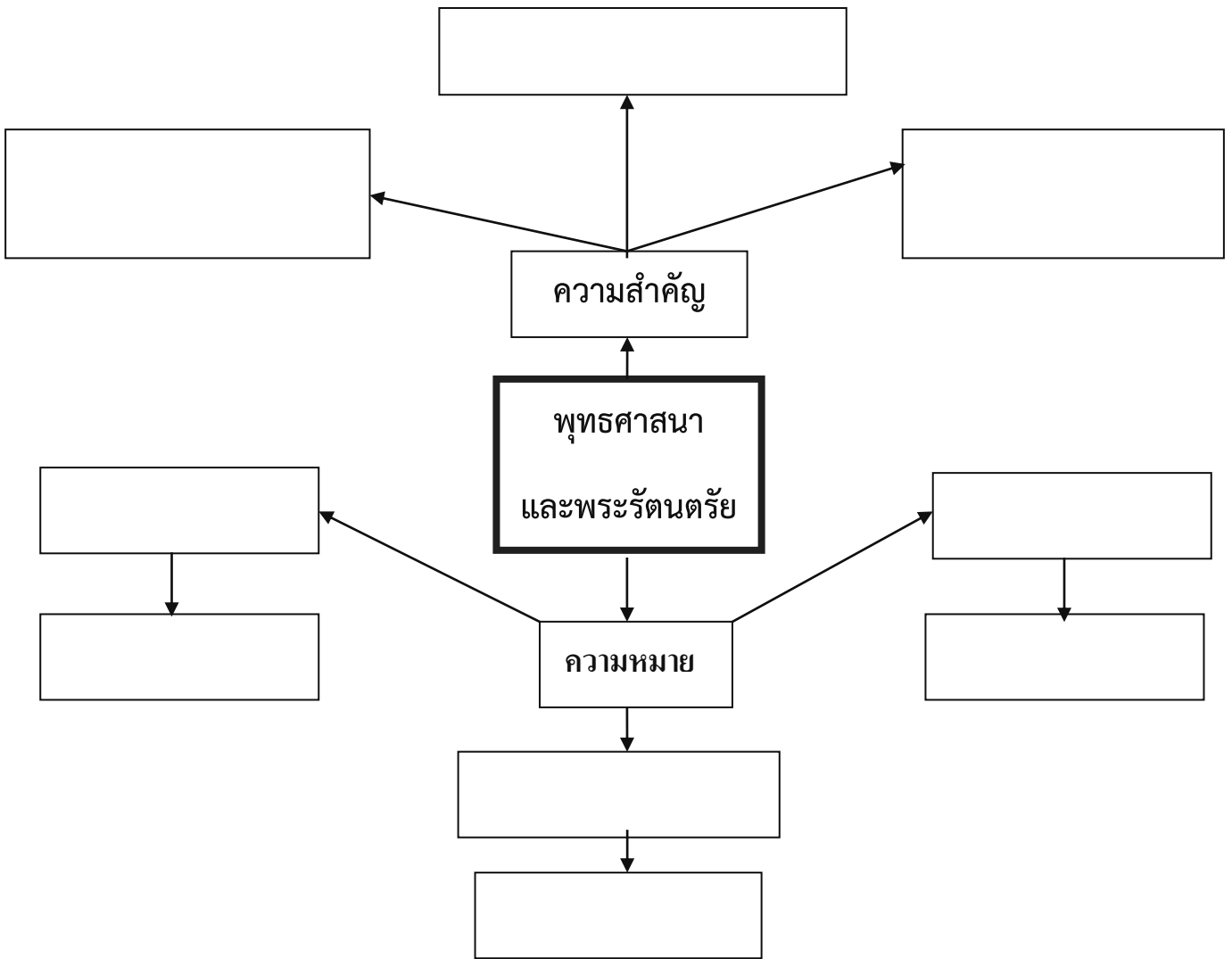

ชื่อ .....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อความที่กำหนดให้เติมในแผนที่ความคิดให้มีความสัมพันธ์กัน และตกแต่งงานให้สวยงาม

ศาสนาประจำชาติ	พระพุทธ	พระธรรม
พระสงฆ์	สอนให้เป็นคนดี	ยึดเหนี่ยวจิตใจ
ตัวแทนพระพุทธเจ้า	คำสอนพระพุทธเจ้า	พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ชื่อ ..... ชั้น.....เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของพุทธศาสนาและตกแต่งงาน
ให้สวยงาม

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

ความสำคัญของพุทธศาสนา

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๙๕ เคารพนับถือมาแต่อดีตโดยปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนสืบทอดต่อกันมา ประวัติศาสตร์ชาติไทยเกี่ยวข้องกับศาสนาตลอด พุทธศาสนาจึงถือว่าเป็นศาสนาประจำชาติ ด้วยเหตุผลที่พลเมืองส่วนใหญ่ นับถือ จึงมีความสำคัญดังนี้

๑. เป็นศาสนาที่ประชาชนไทยส่วนใหญ่ นับถือสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. สอนให้เป็นคนดี คำสอนของพุทธศาสนา ชัดเกลา จิตใจ ให้ศาสนิกชน มีจิตใจอ่อนโยน ใจดี มีเมตตา หล่อหลอม ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
๓. เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนให้คนยึดมั่นในสิ่งที่ดี มีจิตใจดี ละโลภ โกรธ หลง ทำจิตใจให้สุขสงบ ยิ้มแย้มแจ่มใส
๔. พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพุทธมามกะ และอัครศาสนูปถัมภก พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นองค์ประมุขของประเทศ ทรงนับถือศาสนาพุทธ ตามพระราชประเพณีแต่โบราณ และยังทรงปฏิบัติตามคำสอนของพุทธศาสนาตลอดจนเป็นองค์อุปถัมภ์ศาสนาให้สงบร่มเย็น ภายใต้อบรมโพธิสมภาร

พระรัตนตรัย

พระรัตนตรัย หมายถึง แก้วสามประการ อันได้แก่

- พระพุทธ หมายถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศาสดาของศาสนาพุทธ
- พระธรรม หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- พระสงฆ์ หมายถึง ตัวแทนของพระพุทเจ้าทำหน้าที่เผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ประเทศไทยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และคนไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา จึงทำให้ชีวิตประจำวัน กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี หรือกฎระเบียบได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนา ดังนี้

ด้านการดำเนินชีวิต

๑. ด้านกิจกรรมารยาท ดังเห็นได้จากวัฒนธรรมประเพณีอันงดงามต่างๆ เช่น การแสดงความเคารพ การไหว้ การกราบ การเวียนเทียน พิธีทำบุญตักบาตรประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

๒. ด้านจิตใจ สืบเกิดได้จากความมีระเบียบในการวางตนที่เหมาะสมและการปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎกติกา อีกทั้งเป็นผู้มีจิตเมตตา ใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ด้านศิลปะไทย

จะเห็นได้ว่า ศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณีอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของชาติส่วนใหญ่ มีพื้นฐานมาจากคำสอนทางพระพุทธศาสนา สืบเกิดได้จากศิลปะต่างๆ ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง โบสถ์ วิหาร ภาพจิตรกรรมฝาผนัง พระเจดีย์ เป็นต้น

(ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังกศศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๔, มปป.)

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

ศาสนากับการดำเนินชีวิต

พุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตและสังคมไทยทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณีอันดีงามมีส่วนช่วยกล่อมเกลาจิตใจคนไทยให้มีความสุขตลอดมา ศาสนาทุกศาสนาจึงมีจุดหมายสำคัญร่วมกันคือต้องการสอนให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนดีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ศาสนาจึงมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและประเทศชาติ ดังนี้

๑. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่เหมือนกับเครื่องมือ นำมาใช้ในการดำเนินชีวิต
๒. เป็นบ่อเกิดแห่งความสามัคคีของสมาชิกรวมไปถึงความสามัคคีของมวลมนุษยชาติ
๓. เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน ให้กระทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
๔. ทำให้การปฏิบัติตนของสมาชิกในสังคม เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน
๕. หลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ของศาสนาเป็นบ่อเกิดแห่งขนบธรรมเนียมที่ทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติ
๖. เป็นสัญลักษณ์ของสังคม เป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
๗. เป็นเครื่องดับความเร่าร้อนทางใจ ทำให้ใจสงบเย็น
๘. เป็นมรดกทางสังคม และวัฒนธรรมที่สำคัญของสังคมโลก
๙. เป็นบ่อเกิดแห่งจริยธรรม ศีลธรรม และคุณธรรม
๑๐. เป็นสิ่งที่แยกมนุษย์ออกจากสัตว์ เพราะสัตว์ไม่มีศาสนา

(ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๑, มปป.)

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

เรื่อง แผนผังความคิด

MIND MAP (แผนที่ความคิด) เป็นวิธีการช่วยบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้างและชัดเจนกว่าการบันทึกที่เราคุ้นเคยโดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใดๆ ทั้งสิ้น เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงสมองจะกระโดดออกนอกทางขณะที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาติ นั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อยๆ การทำแผนที่ความคิด เริ่มต้นด้วยการเขียนคำสั้นๆ ในประเด็นที่เราต้องการ (Key Words) ไว้กลางกระดาษแผ่นใหญ่ที่ไม่มีเส้นบรรทัดวางไว้ในแนวนอน ลากเส้นสิ่งที่สัมพันธ์กับประเด็นด้วยปากกาหลากสี หลักสำคัญในการทำแผนที่ความคิด อย่าเขียนประโยคยาวๆ เพราะพื้นที่จำกัด ให้เขียนใจความสั้นๆ หรือ วลีเท่านั้น หากมีประโยคยาวๆ ให้กลุ่มช่วยกันสรุปเป็นคำสั้นๆ ให้เขียนด้วยปากกาหลายๆ สี ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น (ผิดถูกไม่ว่ากัน) หากแตกออกมาแล้วเติมแผ่นกระดาษไม่มีที่เขียน หรือต้องการจะเจาะลึกในเรื่องนั้นเป็นการเฉพาะ ให้ยกเรื่องนั้นๆ มาขึ้นแผ่นใหม่ โดยเอาเรื่องนั้นมาตั้งตรงกลางแล้วแตกแผนที่อีกครั้งหนึ่ง และหลังจากที่ทำแผนที่ความคิดเสร็จแล้วให้ที่ประชุมวิเคราะห์ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง และประมวลออกมาเป็นแผนที่ความคิดตามที่สรุปอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจน

ข้อดีของการทำ MIND MAP (แผนที่ความคิด)

1. ทำให้จำได้ง่ายขึ้น
2. ทุกคนได้มีส่วนร่วม
3. ได้ความเห็นของทุกคน
4. สามารถนำเสนอได้ดีและทำให้ผู้เข้าร่วมสนใจ

ที่มา: <http://www.l3nr.org/posts/94826>

เพลง ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

คนเราทุกคนว่ายวนผลกรรมนำเนื่อง
 ตกตำรુંเรื่องเกี่ยวเนื่องแต่กรรมของตน
 ความดีค้ำจุนจากบุญกุศล
 ความชั่วจากบาปทุกข์ทน
 เพราะตนนั้นก่อเวรไว้บางคนถือดี
 มั่งมีเพราะทำกรรมชั่ว
 นั้นบาปสาปด้ว เกลือกกลัวเมามัวเขลาไป
 บางคนระอาว่าเหตุไฉน
 ทำดีแต่จนเหลือใจ ไม่เห็นได้ดีเหมือนว่า
 อย่าเพล็นถือว่าเงินเป็นใหญ่
 จิตใจเหนือสิ่งใดล้ำค่า
 เพราะความทุกข์ ความสุขใด
 เป็นที่ใจใช้ที่ตา อย่าพะวงหลงลืมตน
 ทำดีทุกที่ย่อมมีผลดีโดยทั่ว ก่อกรรมทำชั่วได้ชั่ว
 ตอบแทนทุกคน คนดีรักดีโชคดีมีผล
 คนชั่ว ชั่วโฉดเฉาชน ไม่พ้นผลกรรมซ้ำเติม

เกณฑ์การประเมินแผนผังความคิด ใบงานที่ ๐๓

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่อ่าน มีรายละเอียด ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำและมีการใช้ ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงาน ภายในเวลาที่ กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตาม เรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียดไม่ ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความ บกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่ สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามเรื่องที่ อ่านและมีรายละเอียด ไม่ครอบคลุม มีลำดับ ความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความ บกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้า กว่ากำหนด มากและต้อง ทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่ สะอาด อ่านค่อนข้าง ยากและมีตัวอักษรไม่ ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การประเมินการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สี

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน		
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาดสวยงาม
๓	มีเนื้อหาตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาดสอดคล้องกับชื่อเรื่อง น่าสนใจมีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง
๒	มีเนื้อหาตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาดสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนใหญ่ น่าสนใจมีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม
๑	มีเนื้อตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ถูกต้องบางส่วน ไม่ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาดสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนใหญ่ไม่น่าสนใจ ไม่มีความสวยงาม และไม่มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาดระบายสีไม่ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี : หน่วยอย่ยที่ ๑ มุ่มันแและศรทธา แผนการเรยนรู้ที่ ๒ เร่อง ประวัตติความเป็นมาของศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ และภาษาไทย เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : สนทนาเกี่ยวกับภาพพุทธประวัติ		
ขั้นดำเนินกิจกรรม	กิจกรรมรวมชั้น : ร้องเพลง แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วศึกษาจากอินเทอร์เนต		
	กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : ศึกษาคำศัพท์ความหมายเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ศาสดาทำใ้งาน		
ขั้นสรุป	กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใ้งานที่ ๑๑ นักเรียนชั้น ป.๒ ทำใ้งานที่ ๑๒ นักเรียนชั้น ป.๓ ทำใ้งานที่ ๑๓		
	กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปพุทธประวัติ ร้องเพลง		
การวัดและประเมินผล	- การทำใ้งานที่ ๑๑ - พฤติกรรมการทำใ้งาน	-การทำใ้งานที่ ๑๒ - พฤติกรรมการทำใ้งาน	- การทำใ้งานที่ ๑๓ - พฤติกรรมการทำใ้งาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติความเป็นมาของศาสนา - การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สี 	<p>กิจกรรม ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนดูภาพพุทธประวัติตอนประสูติ ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับภาพ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ภาพนี้เป็นภาพอะไร เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร - บุคคลในภาพมีพระนามว่าอย่างไร ครูนำสนทนาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่นับถือในประเทศไทย และศาสนาของศาสนาอื่น ๆ นักเรียนร้องเพลงพุทธประวัติ สนทนาเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง <p>ขั้นตอน (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูสนทนาเรื่องพุทธประวัติ เพื่อให้รู้และเข้าใจความเป็นมาของพุทธศาสนา ว่ามีความเป็นมาอย่างไรและศาสนาอื่นๆ ที่นักเรียนควรรู้ จากนั้นให้นักเรียนดูการ์ตูนพุทธประวัติ (จากเว็บไซต์ youtube) หรือสื่อวีดิทัศน์อื่นที่เกี่ยวข้อง ครูสนทนากับนักเรียนเพิ่มเติมว่า พุทธศาสนามีแหล่งกำเนิดที่ประเทศอินเดีย ซึ่งเดิมเรียกว่า ชมพูทวีป ครูแนะนำแหล่งต้นกำเนิดจากหนังสือในท้องสมุดเกี่ยวกับพุทธประวัติ ซึ่งมีแยกย่อยเป็นตอนๆ คือ ตอนประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานและศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่นๆ ครูเน้นย้ำถึงคุณธรรมการเห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ การใฝ่เรียน ใฝ่รู้ จากการศึกษาค้นคว้าจากสื่อต่างๆ เป็นการเพิ่มเติมความรู้อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และศึกษาเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับศาสนาของศาสนาที่ตนนับถือ ที่ http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%B2 และพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกพุทธประวัติหรือประวัติของศาสนาที่ตนนับถือได้ (ป.๑-๓) บอกศาสนาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ (ป.๓) <p>ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่สำคัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> กระบวนการกลุ่ม การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สี <p>คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ใฝ่เรียนใฝ่รู้ 	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบความรู้ที่ ๑-๓ ภาพพุทธประวัติ คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต บัตรคำศัพท์ เพลงพุทธประวัติ <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบงานที่ ๐๑-๐๓
	<p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้เกี่ยวกับการบอกพุทธประวัติหรือประวัติและศาสนาของศาสนาที่ตนนับถือ และสร้างผลงานโดยใช้สี ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการนำเสนอ ประเมินคุณธรรม <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ประเมินความรู้ จากใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

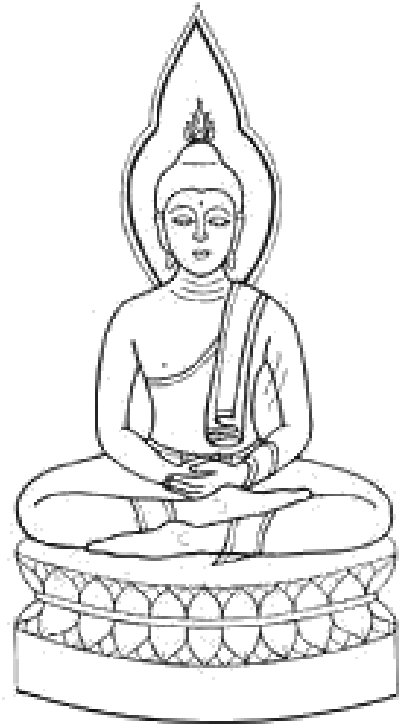
<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมกลุ่มย่อย)</p> <p>๖. นักเรียนจับคู่กันภายในชั้นเรียน ศึกษาคำศัพท์ ความหมายที่เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติ โดยอ่านตามครูและผลัดกันอ่านแล้วเขียนคำอ่าน เช่น ประสูติ ตรัสรู้ ปรีนิพพาน เป็นต้น</p> <p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น)</p> <p>๗. นักเรียนแบ่งกลุ่มคละชั้น (ป.๑-ป.๓) อาสาสมัครนักเรียน ออกมาเล่าเรื่องจากภาพ พุทธประวัติตอนประสูติ ตรัสรู้ และปรีนิพพาน ตามความสามารถของนักเรียน</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๘. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ภาพโดยใช้สี นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๑๑ นักเรียนคิดเนื้อเพลงพุทธประวัติด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด ชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๑๒ การวาดภาพและเขียนชื่อได้ภาพ ชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๑๓ เขียนแผนผังความคิด ความสำเร็จเกี่ยวกับศาสนาของศาสนาต่างๆ</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๙. นักเรียนส่งผลงานให้ครูตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>๑๐. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับพุทธประวัติโดยย่อ ครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่อง ความใฝ่เรียนใฝ่รู้</p>
<p>เครื่องมือ</p> <p>๑. ใบงานที่ ๑๑-๑๓</p> <p>๒. แบบบันทึกการประเมินทักษะ</p> <p>๓. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม</p>	<p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน การประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนคัดเนื้อเพลงพระพุทธประวัติด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด แล้วระบายสีให้สวยงาม

เพลง ประวัติพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าชื่อว่าสิทธัตถะ สุทโธทนะเป็นพระราชบิดา
พระนางมหายาเป็นพระราชมารดาของพระพุทธองค์
ประสูติวันเพ็ญเดือน ๖ ขึ้นมาในโลกที่ประเทศอินเดีย
สิบหกปีท่านจึงมีเมียรูปร่างงามเหลือชื่อ่านางพิมพา
ยี่สิบเก้าปีท่านจึงออกบวช ทรงผนวชตัดเกศเกศา
ที่ฝั่งน้ำอโนมาณที่ สามสิบห้าปี เป็นพระสัมมา
แปดสิบปีนิพพานแล้วแท้เราเสียใจแย้ที่กรุงกุสินารา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพพุทธประวัติ (ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ) แล้วเขียนชื่อใต้ภาพให้ถูกต้อง

หมายเหตุ สำหรับศาสนาอื่นๆ ให้ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้ตามศาสนาที่ตนนับถือ

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง

นักเรียนเขียนแผนผังความคิด ความรู้เกี่ยวกับศาสดาของศาสนาต่างๆ และ
ตกแต่งชิ้นงานให้สวยงาม

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

พุทธประวัติ

ชาติภูมิของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงมีพระนามเดิมว่า “สิทธัตถะ” ทรงเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ กษัตริย์ศากยวงศ์ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ พระราชมารดาทรงมีพระนามว่า สิริมหามายา พระราชบิดาของกษัตริย์โกถิยวงศ์ ผู้ครองกรุงเทวทหะ

ประสูติ และเหตุการณ์หลังประสูติ

พระนางสิริมหามายา ได้เสด็จถึงสวนลุมพินีวัน ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ พระนางประสูติพระโอรสในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี จากนั้นจึงเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์

หลังจากพระกุมารประสูติได้ ๓ วัน ดาบสองคมหนึ่ง ชื่อ อสิตะ ได้ทำนายว่า พระกุมารนี้ ถ้าอยู่ครองราชสมบัติ จะได้เป็นจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่ ถ้าออกผนวชจะได้เป็นศาสดาเอกของโลก

เมื่อพระกุมารประสูติได้ ๕ วัน พระเจ้าสุทโธทนะ ทรงประชุมญาติ และเสนาอำมาตย์ เพื่อประกอบพิธีมงคลทำนายพระลักษณะ และขนานพระนามพระกุมารว่า สิทธัตถะ ซึ่งแปลว่า ผู้มีความสำเร็จตามพระราชประสงค์

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุได้ ๗ วัน พระนางสิริมหามายา พระราชมารดาก็เสด็จสวรรคต พระองค์จึงได้รับการเลี้ยงดูจากพระนางปชาบดีโคตรมี ผู้เป็นพระมาตุจฉา (น้า)

เมื่อพระชนมายุได้ ๘ พรรษา พระราชบิดาทรงให้ศึกษาศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ตามแบบฉบับทางพระมหากษัตริย์ ด้วยมุ่งหวังให้เจ้าชายสิทธัตถะได้เป็นจักรพรรดิตามคำทำนาย

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา พระเจ้าสุทโธทนะได้ตรัสขอพระนางยโสธรา หรือ พิมพา ซึ่งเป็นพระราชบิดาของพระเจ้าสุปปพุทธะกับพระนางอมิตา แห่งกรุงเทวทหะ มาอภิเษกเป็นพระชายา เพื่อผูกมัดเจ้าชายสิทธัตถะให้อยู่ในทางโลกมากยิ่งขึ้น ต่อมา พระองค์ทรงเปื้อน่วยในเพศฆราวาส และได้พบเห็นเทวทูต 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสังเวชสลดพระทัยใน เทวทูต ๓ ข้างต้น และทรงพ้อพระทัยในการเห็นสมณะ และในขณะนั้นเองนางยโสธราได้คลอดพระราชโอรส เมื่อพระองค์ทรงทราบ จึงทรง อุทานว่า “บ่วงเกิดกับฉันแล้ว” พระกุมารจึงได้พระนามว่า “ราหุล” ซึ่งแปลว่า “บ่วง”

เสด็จออกผนวชและตรัสรู้

เจ้าชายสิทโธตถะตัดสินใจตัดสินพระทัยออกผนวชในคืนที่พระโอรสประสูตินั้นเอง ซึ่งขณะนั้นพระองค์ทรงมีพระชนมายุ ๒๙ พรรษา เมื่อทรงผนวชแล้วได้เสด็จไปยังแคว้นมคธ ทรงศึกษาในสำนักอาหารดาบส กาลามโคตรกับอุทกดาบสรามบุตร จนมีความรู้เท่าเทียมกับอาจารย์ทั้งสอง ทรงพิจารณาเห็นว่าไม่ใช่ทางแห่งการพ้นทุกข์ จึงทรงอำลาอาจารย์ทั้งสองไปบำเพ็ญเพียรด้วยพระองค์เอง

เจ้าชายสิทโธตถะ เสด็จไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ทรงบำเพ็ญ ทุกข์กรกริยา คือ การทรมานพระ

วรกายให้ลำบาก เช่น กัดฟันใช้ลิ้นกัดเพดานปาก กลืนลมหายใจ ผ่อนหายใจทีละน้อย และอดอาหาร เป็นต้น โดยมีปัญจวัคคีย์เป็นผู้เฝ้าถวายปรนนิบัติ พระองค์ทรงบำเพ็ญทุกข์กรกริยาอยู่ ๖ ปี จึงทรงเลิกเพราะไม่ใช่หนทางพ้นทุกข์ เหล่าปัญจวัคคีย์ คิดว่าพระองค์ทรงเลิกแสวงหาโมกขธรรมจึงพากันทิ้งพระองค์ไป

เมื่อทรงเลิกบำเพ็ญทุกข์กรกริยา ทรงดำเนินในสายกลาง คือ ทรงรักษาพระวรกายให้แข็งแรง และทรงตั้งพระทัยมั่นในการบำเพ็ญสมาธิจนเกิดปัญญา บรรลุญาณขั้นต่างๆ จึงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเวลาใกล้รุ่ง วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อนพุทธกาล ๔๕ ปี ขณะนั้นทรงมีพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา หลักธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้ เรียกว่า อริยสัจ ๔

ทรงแสดงปฐมเทศนา

เมื่อตรัสรู้แล้ว ทรงตัดสินพระทัยที่จะแสดงธรรมเทศนา ทรงระลึกถึงอาฬารดาบสและอุทกดาบส อาจารย์ที่พระองค์เคยเสด็จไปศึกษา แต่ทรงทราบว่าท่านทั้งสองสิ้นชีวิตเสียแล้ว จึงตัดสินพระทัยเสด็จไปทรงสั่งสอนปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ ธรรมที่ทรงแสดง คือ อัมมจักรกัปปวัตตสูตร เมื่อจบพระธรรมเทศนา โภณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม (ธรรมจักขุ) จึงทูล ขออุปสมบทเป็นพระภิกษุองค์แรกของพุทธศาสนา ต่อจากนั้นก็ทรงสั่งสอนเพิ่มเติม แก่ปัญจวัคคีย์ อีก ๔ ท่าน จนได้ดวงตาเห็นธรรมและอุปสมบทเช่นกัน

เสด็จปรินิพพาน

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดสัตว์โลกเป็นเวลา ๔๕ ปี ครั้นในวันเพ็ญเดือน ๖ จึงปรินิพพาน เหล่าสาวกได้ถวายพระเพลิง ณ เมือง กุสินารา

(ที่มา : เอกกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง สังกศศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.๓ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๙, มปป.)

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

เรื่อง ศาสดาของศาสนาต่างๆ

ศาสนาพุทธ

เจ้าชายชาวอินเดีย ทรงพระนามว่าเจ้าชายสิทธัตถะ (ต่อมาเป็นที่รู้จักของผู้คนว่า พระพุทธเจ้า) พระองค์ทรงมีชีวิตอยู่เมื่อประมาณ 500 ปีก่อน สมัยของพระเยซู พระองค์ทรงเห็นว่าผู้คนต้องทุกข์ยากจากความชราและความเจ็บป่วย เจ้าชายสิทธัตถะจึงทรงสละราชสมบัติ และทรงธุดงค์ไป ตามชนบท เพื่อค้นหาว่าอะไรคือสิ่งที่สำคัญอย่างแท้จริง และอะไรคือ "สัจธรรม" เมื่อทรงตรัสรู้แล้วก็ได้ทดสอบสิ่งที่พระองค์ทรงเรียนรู้กับผู้อื่น ชาวพุทธกล่าวว่าคนที่จะเป็นพุทธมามกะได้นั้น จะต้องโตพอที่จะรู้ว่าการเป็นคนพุทธนั้นมีความหมายอย่างไร

ศาสนาอิสลาม

ชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ศาสดาสำคัญที่สุดของ พวกเขาก็คือ นบีมะหมัด หรือ พระมเหหมัด ท่านมีอาชีพเป็นพ่อค้าในเมืองเมกกะ เมื่อท่านต้องการเข้าใกล้พระเจ้า ท่านจะขึ้นไปบนภูเขาหิราทางทิศเหนือ และจะเข้าไปในถ้ำที่อยู่บนภูเขาสูงนี้เพราะท่านจะสามารถอยู่ตามลำพัง และใช้ความคิดได้ คืบหนึ่งขณะที่ท่านอยู่ในถ้ำนั้น ท่านได้ยินเสียงเสียงหนึ่ง เมื่อเงยหน้าขึ้นก็เห็นทูตสวรรค์ปรากฏอยู่ข้างหน้าท่านทูตองค์นั้นได้นำข่าวดีมาให้ท่านตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาทูตสวรรค์ก็ปรากฏแก่ท่านบ่อยครั้งเพื่อนำข่าวดีมาให้ซึ่งท่านจะต้องบอกกล่าวแก่ประชาชนในเมกกะต่อไปแล้ว นบีมะหมัด ก็สอนสิ่งที่ทูตสวรรค์บอกกล่าวแก่ท่านนั้นแก่ประชาชนทั้งหลายท่านสอนว่ามีพระเจ้าเพียงองค์เดียวเท่านั้นพระองค์ทรงพระนามว่า พระเจ้า (หรือในภาษาอารบิกอ่านว่า "อัลเลาะห์") เมื่อชาวมุสลิมเรียกนามของพระมเหหมัด พวกเขามักจะพ่วงท้ายด้วยคำอวยพรว่า..... "ขอสันติสุขเป็นของท่านเถิด" คำนี้ในบางครั้งจะปรากฏเป็นตัวอักษรว่า "นบีมะหมัด"

ศาสนายูดา

ชาวียวยกย่องให้ชายชื่ออับราฮัม "บรรพบุรุษ"ของพวกเขาประมาณสี่พันปีมาแล้วอับราฮัมเชื่อว่าพระเจ้าทรงสัญญาที่จะประทานลูกหลานให้แก่เขา พงศ์พันธุ์ของเขากลายเป็นประชาชนชาวอิสราเอล ต่อมารู้จักกันในนามชาวยิวพวกเขาเชื่อว่าพระเจ้าทรงกระทำการดีให้กับพวกเขา พระองค์ทรง กระทำการดีแก่ทุกคนในโลก บุคคลสำคัญอีกบุคคลหนึ่งก็คือ โมเสส เขาเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ช่วยลูกหลานของอับราฮัมให้หลุดพ้นจากการเป็นทาส ในอียิปต์ และเป็นผู้นำชาวอิสราเอลเดินทางไปยังดินแดนที่พวกเขาจะสามารถอาศัยอยู่ได้อย่างเสรี เพื่อทำตามกฎบัญญัติของพระเจ้า โมเสสและกฎ ตามความเชื่อของชาวยิว พระเจ้าเป็นผู้สร้างกฎหมายของชาวอิสราเอล พวกเขาเชื่อว่าโมเสสสถิตอยู่ที่ภูเขา SINAI

ศาสนาคริสต์

พระเยซูเกิดเมื่อประมาณสองพันปีที่ผ่านมาแล้วในดินแดนปาเลสไตน์ปัจจุบันก็คือประเทศอิสราเอล พระองค์ทรงเติบโต ในเมืองนาซาเร็ธ เป็นช่างไม้ เมื่อพระชนมายุ ๓๐ พระองค์รวบรวมสาวก" ได้กลุ่มหนึ่งพวกเขาเดินทางไปทั่วประเทศกับพระองค์พระองค์สามารถรักษาโรคภัยด้วยการใช้พระหัตถ์สัมผัสและต้องผู้ป่วยและทรงทำการอัศจรรย์อื่นๆอีกมากมายพระองค์ทรงใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของพวกเขามาสอน พวกเขา บางครั้งเราเรียกเรื่องราวเช่นนี้ว่าเรื่องอุปมาเปรียบเทียบ สำหรับชาวคริสต์นั้นเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดในชีวิตของพระเยซูคือสิ่งที่เกิดขึ้น หลังจากการวายพระชนม์ของพระองค์ที่เยรูซาเล็ม เรื่องอุปมาของพระเยซูเกี่ยวกับเหรียญเงินที่หายไป หญิงคนหนึ่งมีเหรียญเงินอยู่สิบอัน หนึ่งในนี้ทำเหรียญเงินหายไปหนึ่งอันเธออาศัยอยู่ในบ้านที่มีหน้าต่างน้อยดังนั้นเธอจึงต้องจุดตะเกียง แล้วก็ค่อยๆ กวาดบ้านเพื่อหาเหรียญที่หายไป เมื่อพบเธอตื่นเต้นและดีใจมาก เธอจึงไปเล่าให้เพื่อนบ้านทุกคนฟัง "ฉันมีข่าวดีมาบอก ฉันพบเหรียญที่ทำหายไปแล้ว" พระเยซูทรงบอกแก่ประชาชนที่นั่งฟัง พระองค์อยู่ว่า พระเจ้าทรงดีพระทัยเหมือนหญิงคนนี้เมื่อคนที่ทำผิดบาป และมีชีวิตที่ห่างเหินจากพระองค์นั้นได้หันกลับมาใช้ชีวิตตามวิถีทางที่พระองค์ทรงต้องการ

พระเยซู ไม่มีผู้ใดรู้จริงว่าพระเยซูทรงมีหน้าตาอย่างไรแต่ก็มีคนวาดภาพของพระองค์มากมาย นับตั้งแต่สมัยที่พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ในโลกเมื่อสองพันปีที่แล้ว ภาพที่เห็นนี้วาดไว้เมื่อประมาณ 800 ปีมาแล้ว

ศาสนาสิกข์

ชายชื่อนานัก (nanak) เป็นพระอาจารย์ (หรือ ครู) ท่านแรกของศาสนาสิกข์เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ค.ศ. ๑๔๖๙ ณ บ้านชื่อทลวันดีปัจจุบันอยู่ในประเทศปากีสถาน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ถ้าไม่นับถือศาสนาอื่นดูก็จะนับถือศาสนาอิสลาม นานักเห็นว่าศาสนาทั้งสองต่างมีข้อดีและเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกันในสายพระเนตรของพระเจ้า ผู้คนเรียกเขาว่า ครูนานัก ("ครู" หมายถึง ครู) หลังสมัยครูนานักมีครูอีก ๙ ท่านครูคนสุดท้ายในจำนวนนี้ก็คือ ครูโกบินด์ สิงห์ (Guru Gobind Singh) ท่านเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มภราดรสัมพันธ์ของชาวสิกข์เป็นที่รู้จักในนาม ครอบครัวยุทธหรือกัลป์ยะ

ที่มา http://www.chaiwbi.com/0drem/web_children/๒547/475๑0๒/0๓-5.html

เพลง ประวัติพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าชื่อว่าสิทธัตถะ สุกุโธทนะเป็นพระราชบิดา
พระนางมหายาเป็นพระราชมารดาของพระพุทธองค์
ประสูติวันเพ็ญเดือน ๖ ขึ้นมาในโลกที่ประเทศอินเดีย
สิบหกปีท่านจึงมีเมียรูปร่างงามเหลือชื่อว่านางพิมพา
ยี่สิบเก้าปีท่านจึงออกบวช ทรงผนวชตัดเกศเกศา
ที่ฝั่งน้ำอโนมานที สามสิบห้าปี เป็นพระสัมมา
แปดสิบปีนิพพานแล้วแห่เราเสียใจแย้ที่กรุงกุสินารา
(ซ้ำทั้งหมด)

หมายเหตุ เพลงประวัติพระพุทธเจ้า มีไฟล์เพลงในคู่มือครู
หน่วยที่ ๓ หน่วยย่อยที่ ๑ แผนกที่ ๒

เกณฑ์การคัดลายมือ ใบงานที่ ๑

ระดับคะแนน	ความสวยงาม	ความถูกต้อง	ความสะอาด
๓	รูปร่างตัวอักษรสวยงาม มีขนาดเหมาะสมทั้งความสูงและความกว้าง	เขียนคัดลายมือได้ถูกต้อง วางตัวอักษร สระ และวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง	ไม่มีรอยขีด ลบ ชีต และฆ่า
๒	รูปร่างตัวอักษร มีขนาดเหมาะสมบ้าง ความสูงและความกว้าง ไม่สมดุลกัน	เขียนคัดลายมือได้ถูกต้อง วางตัวอักษร สระ และวรรณยุกต์ได้ แต่มีที่ผิด ๑-๒ แห่ง	มีรอยขีด ลบ ชีต และฆ่า ๑-๒ แห่ง
๑	รูปร่างตัวอักษรไม่สวยงาม มีขนาดไม่เหมาะสมทั้งความสูงและความกว้าง	เขียนคัดลายมือได้ แต่วางตัวอักษร สระ และวรรณยุกต์ผิดมากกว่า ๒ แห่งขึ้นไป	มีรอยขีด ลบ ชีต และฆ่ามากกว่า ๒ แห่ง

เกณฑ์การวาดภาพและการเขียนชื่อพุทธประวัติ ใบงานที่ ๒

คะแนน	การวาดภาพและการเขียนชื่อพุทธประวัติ		
	การชื่อพุทธประวัติ	รูปแบบ	ความสะอาดสวยงาม
๓	เขียนคัดได้ถูกต้องสวยงาม	ออกแบบรูปภาพ วาดสอดคล้องกับพุทธประวัติ มีความสวยงาม	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืน สมจริง
๒	เขียนได้ถูกต้องแต่ไม่สวยงาม	ออกแบบรูปภาพ วาดสอดคล้องกับพุทธประวัติ มีความสวยงามบ้าง	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม
๑	เขียนได้ถูกต้องบางส่วนและไม่สวยงาม	ออกแบบรูปภาพ วาดไม่สอดคล้องกับพุทธประวัติ	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ไม่ละเอียด ขาดประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม

เกณฑ์การประเมินการเขียนแผนผังความคิด
ใบงานที่ ๐๓

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละกตคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละกตคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และไม่มีควมบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิดมากกว่า ๓ แห่งขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละกตคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๓ ชื่อแผน คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

ศาสนาทุกศาสนามีคัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา นักเรียนควรศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้การดำรงชีวิตดีขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูควรหาหนทางที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมของแต่ละศาสนา มาเล่าให้นักเรียนฟัง

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการสอนที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป.๑	ป.๒	ป.๓
ขั้นนำ	<p>กิจกรรมรวมชั้น : สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ และทบทวนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้า</p>		
	<p>กิจกรรมรวมชั้น : สนทนาถึงคัมภีร์ของแต่ละศาสนาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นที่นักเรียนรู้จัก</p>		
	<p>กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยแต่ละชั้น ศึกษาเกี่ยวกับ พระคัมภีร์ที่สำคัญของศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้สรุปความรู้</p>		
ขั้นสอน	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ระดมความคิดแล้วช่วยกันเขียนบอกผลของการทำความดี และผลของการทำความชั่ว แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน</p>	<p>กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๑ ชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๐๒ ชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๓</p>	
	<p>กิจกรรมรวมชั้น : จัดแสดงนิทรรศการผลงานแล้วให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงาน ครูให้ความรู้และเสนอแนะเพิ่มเติมให้นักเรียน</p>	<p>กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๔ ชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๐๕ ชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๖</p>	
ขั้นสรุป	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ฟังนิทานสุภาษิตเรื่อง “ทหารหนุ่มกับหญิงแม่ลูกอ่อน” แล้วร่วมกันสรุปการปฏิบัติตนตามหลักหัวใจของพระพุทธศาสนา</p> <p>กิจกรรมรวมชั้น : ครูตรวจสอบความถูกต้อง นักเรียนนำเสนอผลงาน และร่วมกันสรุปผลการทำกิจกรรม</p>		
การวัดและประเมินผล	<p>- การทำใบงานที่ ๐๑, ๐๔</p> <p>- พฤติกรรมการทำงาน</p>	<p>- การทำใบงานที่ ๐๒, ๐๕</p> <p>- พฤติกรรมการทำงาน</p>	<p>- การทำใบงานที่ ๐๓, ๐๖</p> <p>- พฤติกรรมการทำงาน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการสอนที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

ขอบเขตเนื้อหา
- คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

**จุดประสงค์
ความรู้**
๑. บอกพระคัมภีร์และหลักธรรม
ของแต่ละศาสนาและการปฏิบัติตนเป็นคน
ดีได้ (ป.๑-๓)

ทักษะ/กระบวนการ/สมรรถนะที่สำคัญ
๑. กระบวนการกลุ่ม

**คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะที่พึง
ประสงค์**

๑. มีความใฝ่รู้

**กิจกรรม
ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)**

๑. นักเรียนสวดมนต์ให้พระและนั่งสมาธิ ๕-๑๐ นาที ก่อนเรียนเป็น
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

๒. ทบทวนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาโดยครูใช้คำถาม
ถามนักเรียน เช่น พระนามของพระพุทธเจ้าชื่อว่าอะไร พระพุทธเจ้าบริพามี
พระชนมายุเท่าไร เป็นต้น

ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น)

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนถึงคัมภีร์ของแต่ละศาสนาและหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นที่นักเรียนรู้จัก ที่สามารถนำมาใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน
ในด้านการสอนให้เป็นคนดี ละเว้นการทำชั่ว มีจิตใจที่ดีงาม
(กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น)

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแต่ละชั้น ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พระคัมภีร์ที่สำคัญของ
ศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้สรุปความรู้
(กิจกรรมรวมชั้น)

๕. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม

๖. นักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มระดมความคิดแล้วช่วยกันเขียนบอกล
ของการทำความดี และผลของการทำความชั่ว ดังนี้

- ผลของการทำความดี ๒ กลุ่ม
- การทำความชั่ว ๒ กลุ่ม แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้ที่ ๑-๔

๒. นิทาน

ภาระงาน / ชิ้นงาน

๑. ใบงานที่ ๐๑-๐๖

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินความรู้บอกพระคัมภีร์
และหลักธรรมของแต่ละศาสนาและ
การปฏิบัติตนเป็นคนดี
๒. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม
๓. ประเมินคุณธรรม ด้านความใฝ่รู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้า : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการสอนที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น)</p> <p>๖. นำผลงานติดป้ายนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลจากการกระทำความดีและความชั่ว ครูเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับหลักโอวาท ๓ พร้อมกับร่วมกันสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหลักโอวาท ๓</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๗. นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๑ นักเรียนคัดข้อความและฝึกอ่านให้คล่อง เกี่ยวกับโอวาท ๓ ชั้น ป.๒ นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กันเกี่ยวกับโอวาท ๓ ทำใบงานที่ ๐๒ ชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๓ นักเรียนเติมข้อความผลของการทำความดีและผลของการทำความชั่ว</p> <p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๘. นักเรียนนำผลงานจัดแสดงในมุมนิทรรศการผลงานแล้วให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงาน ครูให้ความรู้และเสนอแนะเพิ่มเติมให้นักเรียน</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๙. นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๔ ชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๐๕ ชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๖</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑๐. นักเรียนฟังนิทานสุภาสิตเรื่อง “ทหารหนุ่มกับหญิงแม่ลูกอ่อน” แล้วร่วมกันสรุป การปฏิบัติตนตามหลักหัวใจของพระพุทธศาสนา โดยครูเพิ่มเติมความรู้ ครูเน้นย้ำคุณธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ</p>
<p>วิธีการ</p> <p>๑. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน</p> <p>๒. ประเมินความรู้ จากใบงาน</p> <p>เครื่องมือ</p> <p>๑. ใบงานที่ ๐๑-๐๖</p> <p>๒. แบบบันทึกการประเมินทักษะ</p> <p>๓. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม</p>	<p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน</p>

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนคัดข้อความและฝึกอ่านให้คล่อง เกี่ยวกับโอวาท ๓

โอวาทข้อที่ ๑ ละเว้นจากการทำความชั่ว

โอวาทข้อที่ ๒ ทำความดีให้ถึงพร้อม

โอวาทข้อที่ ๓ ทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง

นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กันเกี่ยวกับโอรบาท ๓ และ
ตกแต่งให้สวยงาม

ทำความดีให้ถึงพร้อม
ละเว้นจากการทำความชั่ว
ทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์

โอรบาทข้อที่ ๑ คือ.....

โอรบาทข้อที่ ๒ คือ.....

โอรบาทข้อที่ ๓ คือ.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนเติมข้อความผลของการทำความดีและผลของการทำความชั่ว

ผลของการทำความดี	ผลของการทำความชั่ว

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๔

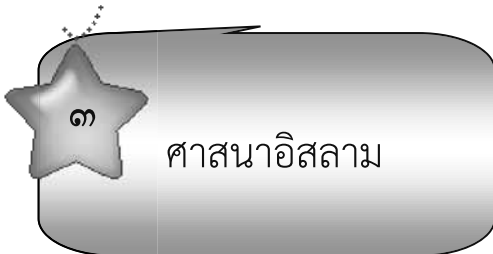
คำชี้แจง นักเรียนโยงเส้นข้อความให้สัมพันธ์กันเกี่ยวกับศาสนาและพระคัมภีร์

★ พระคัมภีร์ไบเบิล

★ พระคัมภีร์อัลกุรอาน

★ พระคัมภีร์ไตรปิฎก

★ พระคัมภีร์พระเวท

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๕

คำชี้แจง

นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กับศาสนาและพระคัมภีร์

พระคัมภีร์ไบเบิล

พระคัมภีร์ไตรปิฎก

พระคัมภีร์อัลกุรอาน

พระคัมภีร์พระเวท

๑. พระคัมภีร์ของศาสนาพุทธ ชื่อ.....

๒. พระคัมภีร์ของศาสนาคริสต์ ชื่อ.....

๓. พระคัมภีร์ของศาสนาอิสลาม ชื่อ.....

๔. พระคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ชื่อ.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๖

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับศาสนาและพระคัมภีร์
ของศาสนาต่างๆ

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา

๑. ศาสนาพุทธ มีคัมภีร์ที่สำคัญชื่อ พระไตรปิฎก ซึ่งบรรจุคำสอนของพระศาสดาสมเด็จพระเจ้าสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าเป็นคัมภีร์สูงสุดในพระพุทธศาสนา โดย คำว่าพระไตรปิฎก มาจากภาษาบาลี คือ ตปิฎก แปลว่า ตะกร้าสามใบ หรือคำสอนสามหมวด (ติ หมายถึง สาม ปิฎก หมายถึง ตำรา คัมภีร์ หรือกระดาษ) แบ่งออกเป็น ๓ ปิฎก คือ ๑. พระวินัยปิฎก ๒. พระสุตตันตปิฎก ๓. พระอภิธรรมปิฎก

๒. ศาสนาคริสต์ มีคัมภีร์ที่สำคัญชื่อ คัมภีร์ไบเบิล แปลว่า หนังสือ เรียกโดยย่อว่าพระคัมภีร์ เป็นหนังสือที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้า มนุษย์ ความบาป และแผนการของพระเจ้าในการช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากความพินาศอันเนื่องมาจากความบาปสู่ชีวิตนิรันดร์ เป็นหนังสือที่บันทึกหลักธรรมคำสอนของศาสนาคริสต์ ซึ่งในบางเล่มมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนของศาสนายูดาห์ของชาวยิว ชาวคริสต์เรียกคัมภีร์ไบเบิล

๓. ศาสนาอิสลามมีคัมภีร์ ที่สำคัญชื่อ อัลกุรอาน แปลว่า บทอ่านบทท่อง มีหลักคำสอนสำคัญของศาสนาอิสลาม จะเน้นเรื่องความศรัทธาหรือความเชื่อโดยปราศจากการระวางสงสัย และการปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด ชาวมุสลิมจะต้องปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาด้วยกาย วาจา และใจ พิธีกรรมทางศาสนาที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวมุสลิมระลึกถึงพระเจ้าและได้พบปะพี่น้องมุสลิม

๔. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มีคัมภีร์ที่สำคัญเรียกว่า พระเวท แปลว่า ความรู้ คัมภีร์พระเวท มี ๔ เล่ม คือ

๑. ฤคเวท ใช้สวดสรรเสริญพระเจ้า
๒. สามเวท ใช้สวดในพิธีถวายน้ำโสมแด่พระอินทร์และคำสวดขับกล่อมเทพเจ้า
๓. ยชุรเวท เป็นบทสวดประกอบพิธีบวงสรวงต่างๆ
๔. อาถรรพเวท ใช้เป็นที่รวบรวมคาถาอาคมหรือเวทย์มนต์

(ที่มา : เอกรินทร์ สัมหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๓๙ , มปป.)

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

หลักธรรมนำชีวิต

หลักคำสอนสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ควรนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้แก่ **โอวาท ๓**

โอวาท ๓ หมายถึง คำแนะนำ คำตักเตือน คำกล่าวสอนโอวาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สรุปลงได้ ๓ ประการคือ หัวใจพระพุทธศาสนาสอนให้คนเรานำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสุขสงบในชีวิตและสังคมปัจจุบัน ดังนี้

๑. ไม่ทำความชั่ว เช่น ไม่ลักขโมย ไม่ทะเลาะวิวาทกันคนไม่ทำความชั่วจิตใจก็แจ่มใส

๒. ทำความดี เช่น มีความเมตตาต่อผู้อื่น พุดจาไพเราะอ่อนหวานผู้ที่ทำดีย่อมได้รับผลตอบแทนดี

๓. ทำจิตใจให้ผ่องใส กำจัดสิ่งที่ทำให้จิตใจเศร้าหมองออกไป เช่น ความโลภความโกรธผู้ที่มีจิตใจผ่องใสย่อมพบกับความสุขความเจริญ

๑. การไม่ทำความชั่ว การปฏิบัติตาม เบญจศีล ๕ ประการ

๑. ไม่ฆ่าสัตว์หรือทำร้ายสัตว์
๒. ไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น
๓. การไม่ประพฤตินิโคตมของผู้อื่น
๔. การไม่พูดโกหก
๕. การไม่ดื่มสุราหรือสิ่งเสพติด

๒. การทำแต่ความดีการปฏิบัติตาม เบญจธรรม ๕ ประการ

๑. มีเมตตากรุณาต่อคนและสัตว์
๒. ประกอบอาชีพสุจริต
๓. รู้จักสำรวมยับยั้งชั่งใจพอใจในคู่ครองของตน
๔. มีความซื่อสัตย์ ทำความดีด้วยความตั้งใจจริง
๕. มีสติสัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังทำอะไรอยู่

อิทธิบาท ๔ หมายถึง ข้อปฏิบัติให้ถึงความสำเร็จ มี ๔ ประการ คือ

๑. ฉันทะ คือ ความพอใจในงานที่ทำหรือในสิ่งที่จะศึกษาเล่าเรียน
๒. วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำงานให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่อการทำงาน
๓. จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ในการทำงาน ตั้งใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ
๔. วิมังสา คือ ความคิดรอบคอบ ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง

ฆราวาสธรรม ๔ หมายถึง หลักธรรมที่ผู้ครองเรือนควรปฏิบัติ มี ๔ ประการ คือ

๑. สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ความเชื่อตรงต่อกัน
๒. ทมะ คือ การข่มใจ การฝึกฝนตนเองไม่ให้ประพฤติชั่ว
๓. ขันติ คือ ความอดทน หมายถึง ความอดทนต่อสิ่งที่ไม่ดี อดทนต่อความยากลำบาก
๔. จาคะ คือ การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น

พรหมวิหาร ๔ หมายถึง หลักความประพฤตินันseiรัฐ มี ๔ ประการ คือ

๑. เมตตา ความรัก ความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข
๒. กรุณา ความสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
๓. มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุข
๔. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง

๓. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ จิตของเราเป็นตัวกำหนดการกระทำดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงให้ความสำคัญกับการฝึกจิตให้บริสุทธิ์ สามารถทำได้ง่ายๆ คือ ไม่อยากได้ของคนอื่น ไม่โกรธง่าย อดกลั้น ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ คิดให้รอบคอบ

(ที่มา : เอกรินทร์ สี่มหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๓๐, มปป.)

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

การกระทำที่เป็นความดีและความชั่ว

ความหมายของคำว่าทำดีได้ดีและทำชั่วได้ชั่ว ในทางโลกและทางธรรม มีความหมายแตกต่างกัน การทำความดีให้ถึงพร้อมในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ช่วยสนับสนุนให้คนทำความดีเช่น เบญจธรรม สังคหวัตถุ ๔ ขารวาสธรรม ๔ มงคล ๓๘ ประการ เป็นต้น ในทางโลก มักจะมองเห็น การได้ดีและได้ชั่วเป็นเรื่องทางวัตถุ เมื่อกล่าวว่าคุณนั้นได้ดีก็มักจะหมายความว่า ผู้นั้นได้ลาภและยศ เช่นได้ทรัพย์สมบัติ ได้อ่านาจอวสานา หรือได้ตำแหน่งหน้าที่การงานดีขึ้น เมื่อไม่ได้สิ่งเหล่านี้ก็เข้าใจว่าไม่ได้ดี ในทางธรรม การได้ดีหรือได้ชั่วเป็นเรื่องของจิตใจ การได้ดีหมายถึง การทำให้จิตใจดีขึ้น ทำให้ธาตุแห่งความดีในตัวเองเรามีมากขึ้น ทำให้จิตใจของเราสะอาด สว่าง สงบยิ่งขึ้น ส่วนการได้ชั่ว หมายถึงการทำให้จิตใจต่ำลง เลวลง ทำให้จิตใจมืดมัวยิ่งขึ้น คำว่า ได้ดีจึงความถึงความดี และคำว่าได้ชั่ว จึงหมายถึงความชั่ว หากเราจะพูดว่า ทำดีได้ความดี ทำชั่วได้ความชั่ว ก็จะทำให้เข้าใจในเรื่องได้ดีและได้ชั่วดีขึ้น บุคคลที่กระทำความอะไรลงไป ย่อมจะได้รับผลในทางจิตใจทันที เมื่อทำกรรมดี เช่น ทำบุญตักบาตร ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ก็จะทำให้จิตใจดีขึ้น มีความปิติ และความสุขในกรรมดีที่ตนทำ ในเมื่อกรรมที่ทำเป็นกุศลกรรมจริง ๆ คือ ทำด้วยจิตใจที่เป็นกุศล ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่ด้วยความโลภหรือด้วยอกุศลเจตนา หรือหวังผลตอบแทน

(ที่มา : เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ. สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐานชุดแม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. ๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ หน้า ๒๒ , มปป.)

นิทาน

เรื่อง นายทหารหนุ่มกับหญิงแม่ลูกอ่อน

ครั้งหนึ่งมีเรือโดยสารแล่นมาจากกลางทะเล เกิดประสบลมพายุรุนแรงจนเรือไม่สามารถแล่นต่อไปได้และกำลังจะจมลง นายทหารหนุ่มประจำเรือ จึงให้ผู้หญิง เด็กและคนชราลงเรือเล็ก ซึ่งตนเป็นผู้บังคับเรือ และต้องจำกัดจำนวนคน ดังนั้น ผู้ชายที่แข็งแรงให้ช่วยตนเองโดยว่ายน้ำไป

ในเรือลำเล็กมีหญิงแม่ลูกอ่อนผู้หนึ่ง ซึ่งสามีต้องลงไปว่ายน้ำที่กลางทะเล นางร้องไห้คร่ำครวญ ร่ำพิงร่ำพันกับลูกของตนเองว่า “ลูกเอ๋ยถึงเราจะขึ้นไปบนฝั่งได้ แต่เราจะต้องอดตายเพราะพ่อของเจ้าต้องจมน้ำตายแน่ๆ เราจะทำอย่างไร” นายทหารหนุ่มได้ยินดังนั้นจึงเกิดความสงสาร คิดว่าเราตัวคนเดียว แม้จะตายก็ไม่มีใครลำบาก เขาจึงนำเรือเล็กเข้าไปใกล้ชายฝั่ง เป็นสามีของผู้หญิงคนนั้น แล้วสั่งให้ขึ้นมาบนเรือนำเรือให้ไปถึงฝั่ง ส่วนตัวนายทหารหนุ่ม ลงไปในทะเลแทน ด้วยจิตใจที่ติงามประกอบกับที่มีสติมั่นคง กล้าหาญและอดทน เขาจึงสามารถว่ายน้ำจนไปถึงฝั่งได้อย่างปลอดภัย คุณความดีของทหารผู้นี้ เป็นที่รู้จัก ได้รับรางวัลและคำยกย่องสรรเสริญ

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๑

ระดับคะแนน	รายการ
๓	คัดได้ถูกต้อง สวยงาม สะอาด ไม่มีรอยลบ
๒	คัดได้ถูกต้อง แต่ไม่สวยงาม ไม่สะอาด หรือมีรอยลบ
๑	คัดได้ แต่มีที่ผิด

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๒

ระดับคะแนน	รายการ
๓	เติมข้อความได้ถูกต้อง ตรงกับหลักไวยาธ ๓ จำนวน ๓ ข้อ
๒	เติมข้อความได้ถูกต้อง ตรงกับหลักไวยาธ ๓ จำนวน ๒ ข้อ
๑	เติมข้อความได้ถูกต้อง ตรงกับหลักไวยาธ ๓ จำนวน ๑ ข้อ

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๓

คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน ทำถูกต้อง ๑ คะแนน ทำผิดได้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๔

คะแนนเต็ม ๔ คะแนน ทำถูกต้อง ๑ คะแนน ทำผิดได้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๕

คะแนนเต็ม ๔ คะแนน ทำถูกต้อง ๑ คะแนน ทำผิดได้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมินการเขียนแผนผังความคิด

ใบงานที่ ๐๖

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงาน ภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิดมากกว่า ๓ แห่งขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๔ ชื่อแผน คัมภีร์และหลักธรรมของแต่ละศาสนา เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

คัมภีร์และหลักธรรมของศาสนามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นนักเรียนจึงควรได้ศึกษา เรียนรู้ และนำไปใช้ในการดำรงชีวิต จะทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีจิตใจที่ดีงาม

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น ให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ประวัติ และการปฏิบัติตนของสาวก ศาสนาเถรวาทและสถาบันบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ทำกิจกรรมคนที่ใหญ่ชื่นชม		
ขั้นสอน	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ครูเล่าประวัติพุทธสาวกคือสามเณรบัณฑิตและสามเณรราหู สนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติปฏิบัติ</p> <p>ขอบของพุทธสาวก ครูและนักเรียนสร้างข้อตกลงในการไปเรียนรู้นอกสถานที่</p>	<p>กิจกรรมรวมชั้น : เขียนบอกวิถีปฏิบัติตนเองเมื่ออยู่ในศาสนสถานและการทำงานนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอ</p> <p>ผลงานหน้าชั้นเรียน</p>	<p>นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน</p>
ขั้นสรุป	<p>กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนบอกความรู้สึกของตนเองเมื่อรับรู้เรื่องราวของบุคคลที่ทำความดี ทดสอบหลังเรียนจำนวน ๑๐ ข้อ</p> <p>ร่วมกันสรุปข้อความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับสาวก การปฏิบัติตนของสาวก และการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน</p>		
การวัดและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> -การทำใบงานที่ ๐๒,๐๓ - พฤติกรรมการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๒, ๐๓ - พฤติกรรมการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ประวัติ และการปฏิบัติตนของสาวก
ศาสนาเถรวาท และการศึกษา ศาสนสถาน และการศึกษาประวัติศาสตร์ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ol style="list-style-type: none"> สาวก ประวัติสาวก และการปฏิบัติตนของสาวก ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน การสร้างสรรคผลงานระบายนโยบายโดยใช้สื่อ 	<p>กิจกรรม (เวลา ๓ ชั่วโมง)</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนทำกิจกรรม “คนดีที่หนูชื่นชม” โดยบอกชื่อ และความดีของคนดีที่นักเรียนรู้จัก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลในชุมชน หรือบุคคลที่นักเรียนรู้จัก โดยนักเรียนเขียนชื่อบุคคลที่ละคน โดยให้เพื่อนๆ และครูฟัง แล้วร่วมกันอภิปราย <p>ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูเล่าประวัติพุทธสาวกคือสามเณรบัณฑิตและสามเณรสังกัจจายน์และสามเณรราหุโลให้นักเรียนฟัง สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพุทธสาวก จากเรื่องที่ครูเล่า แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง ครูและนักเรียนสร้างข้อตกลงในการไปเรียนรู้นอกสถานที่ คือวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน ในขณะที่ไปศึกษาได้มีมนต์พระสงฆ์ให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน <p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนเข้ากลุ่มคละชั้น โดยให้นักเรียนทุกชั้น แต่ละกลุ่มเขียนบอกวิธีปฏิบัติตน เมื่ออยู่ในศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน และตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกวิธีการปฏิบัติตนของสาวกได้(ป.๒-๓) บอกวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในศาสนสถาน และการบำรุงศาสนสถานของศาสนาที่ตนเองนับถือตามที่กำหนดได้(ป.๒-๓) <p>ทักษะ</p> <ol style="list-style-type: none"> กระบวนการกลุ่ม <p>คุณธรรม/คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ความใฝ่รู้ 	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> เพลงคุณธรรมเด็กไทย ใบความรู้ที่ ๑-๒ วัดหรือศาสนสถาน <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบงานที่ ๐๑-๐๓ <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้บอกวิธีการปฏิบัติตนของสาวก และการบอกวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมใน ศาสนสถาน และการบำรุงศาสนสถานของศาสนาที่ตนเองนับถือ และการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สื่อ ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม ประเมินคุณธรรม ด้านความใฝ่รู้

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๑ มุ่งมั่นและศรัทธา แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ประวัติ และการปฏิบัติตนของสาวก ศาสนาอิสลามและการบำรุงศาสนสถาน บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๖. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับสาวกของพระพุทธเจ้า ที่เป็นแบบอย่างที่ดี แล้วให้นักเรียน ชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๑ ระบายสีตามจินตนาการจากการฟังเรื่องสามเณรราหู พร้อมกับ ชั้น ป.๒-๓ ทำใบงานที่ ๐๒ บอกข้อคิดที่ได้จากการฟังเรื่องสามเณรราหู ร่วมกับ วาดภาพประกอบตามจินตนาการ และ ทำใบงานที่ ๐๓ เขียนแผนผังความคิดเรื่อง การปฏิบัติตนในศาสนสถานและการบำรุงรักษาศาสนสถาน และระบายสีภาพให้ สวยงาม</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๗. นักเรียนบอกความรู้สึกของตนเองเมื่อรับรู้เรื่องราวของบุคคลที่ทำความดีแล้ว ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับข้อคิดที่นักเรียนได้รับจากพุทธสาวกและการไปศึกษาเรียนรู้ที่วัด ครูเน้นย้ำถึงการมีคุณธรรมในการเคารพบุคคลที่ควรเคารพ คือบุคคลที่เป็นตัวอย่าง แบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปเป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิตประจำวันอย่าง คุณค่าและความสุข ความรักในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักในความเป็นไทยมีความ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะไทย วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ</p> <p>๘. ทดสอบหลังเรียนจำนวน ๑๐ ข้อ</p> <p>๙. ร่วมกันสรุปข้อความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับสาวก การปฏิบัติตนของสาวก และการปฏิบัติ ตนเมื่ออยู่ในศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน ครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่องความไม่</p>
<p>วิธีการ</p> <p>๑. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน</p> <p>๒. ประเมินความรู้ จากใบงาน</p>	<p>เครื่องมือ</p> <p>๑. ใบงานที่ ๐๑-๐๓</p> <p>๒. แบบบันทึกการประเมินทักษะ</p> <p>๓. แบบบันทึกการประเมินคุณธรรม</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการ ประเมินระดับดี</p> <p>๒. พฤติกรรมการทำงาน ได้คะแนน ตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่าน การประเมินระดับดี</p>

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนระบายสีตามจินตนาการจากการฟังเรื่องสามเณรบัณฑิต

สามเณรบัณฑิตปฏิบัติกรรม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากการฟังเรื่องสามเนรราหุล พร้อมกับวาดภาพประกอบตามจินตนาการ

เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง

นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเรื่องการปฏิบัติตนในศาสนสถานและ
การบำรุงรักษาศาสนสถาน และระบายสีภาพให้สวยงาม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง สาวกของพระพุทธเจ้า ที่เป็นแบบอย่างที่ดี (สำหรับครู)

สามเณรบัณฑิต เดิมชื่อ บัณฑิต เกิดในตระกูลอุปัฏฐากของพระสารีบุตร มารดาของท่านแพ่ท้องอยากจะถวายอาหารแด่พระสารีบุตรพร้อมทั้งพระภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป เมื่อได้กระทำตามนั้นแล้วอาการแพ่ท้องก็

สามเณรบัณฑิตปฏิบัติธรรม

หายไป เมื่ออายุ ๗ ขวบ ท่านบรรพชาเป็นสามเณรโดยมีพระสารีบุตรเป็นอุปัชฌาย์ หลังจากบรรพชาแล้วได้ไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตร ระหว่างทางเห็นคนชักน้ำจากเหมืองเกิดสงสัย จึงถามว่า "น้ำมีจิตใจหรือไม่" พระเถระตอบว่า "น้ำไม่มีจิตใจ" สามเณรจึงคิดว่า เมื่อคนสามารถชักน้ำซึ่งไม่มีจิตใจไปสู่ที่ที่ตนเองต้องการได้ แต่เหตุใดจึงไม่สามารถบังคับจิตให้อยู่ในอำนาจได้

เดินต่อไปได้เห็นคนกำลังถากไม้ทำเกวียนอยู่ จึงถามว่า "ไม้นั้นมีจิตใจหรือไม่" เมื่อพระเถระตอบว่า "ไม้มไม่มีจิตใจ" สามเณรจึงคิดว่า คนสามารถนำเอาท่อนไม้ที่ไม่มีจิตใจมาทำ

เป็นล้อได้ แต่ทำไมไม่สามารถบังคับจิตใจได้

เดินต่อไปได้เห็นคนกำลังใช้ไฟลนลูกศรเพื่อจะตัดให้ตรง จึงถามว่า "ลูกศรนั้นมีจิตใจหรือไม่" เมื่อพระเถระตอบว่า "ลูกศรไม่มีจิตใจ" สามเณรจึงคิดว่า คนสามารถตัดลูกศรให้ตรงได้ แต่ไม่สามารถบังคับจิตให้อยู่ในอำนาจได้

ทันใดนั้น สามเณรได้เกิดความคิดที่จะปฏิบัติธรรมขึ้น จึงได้ขอให้พระเถระนำอาหารมาฝากตนด้วย พระเถระได้รับปากและมอบลูกตาลให้พร้อมกับส่งให้ไปปฏิบัติธรรมในห้องของท่าน สามเณรก็ได้ทำตามทุกอย่างและก็เริ่มบำเพ็ญสมณธรรม

เมื่อสามเณรบัณฑิตเริ่มบำเพ็ญสมณธรรม ท้าวสักกะตรัสเรียกท้าวมหาราชทั้ง ๔ ให้ห้าม พระอาทิตย์ไม่ให้หม่น ส่วนพระองค์ได้อารักขาที่สายยูเพื่อไม่ให้เกิดเสียงดัง ระหว่างที่สามเณร นั่งบำเพ็ญเพียรอยู่นั้น ภายในวัดจึงมีแต่ความสงบ จิตของท่านจึงมีอารมณ์แน่วแน่และได้ บรรลุอนุคามิผล

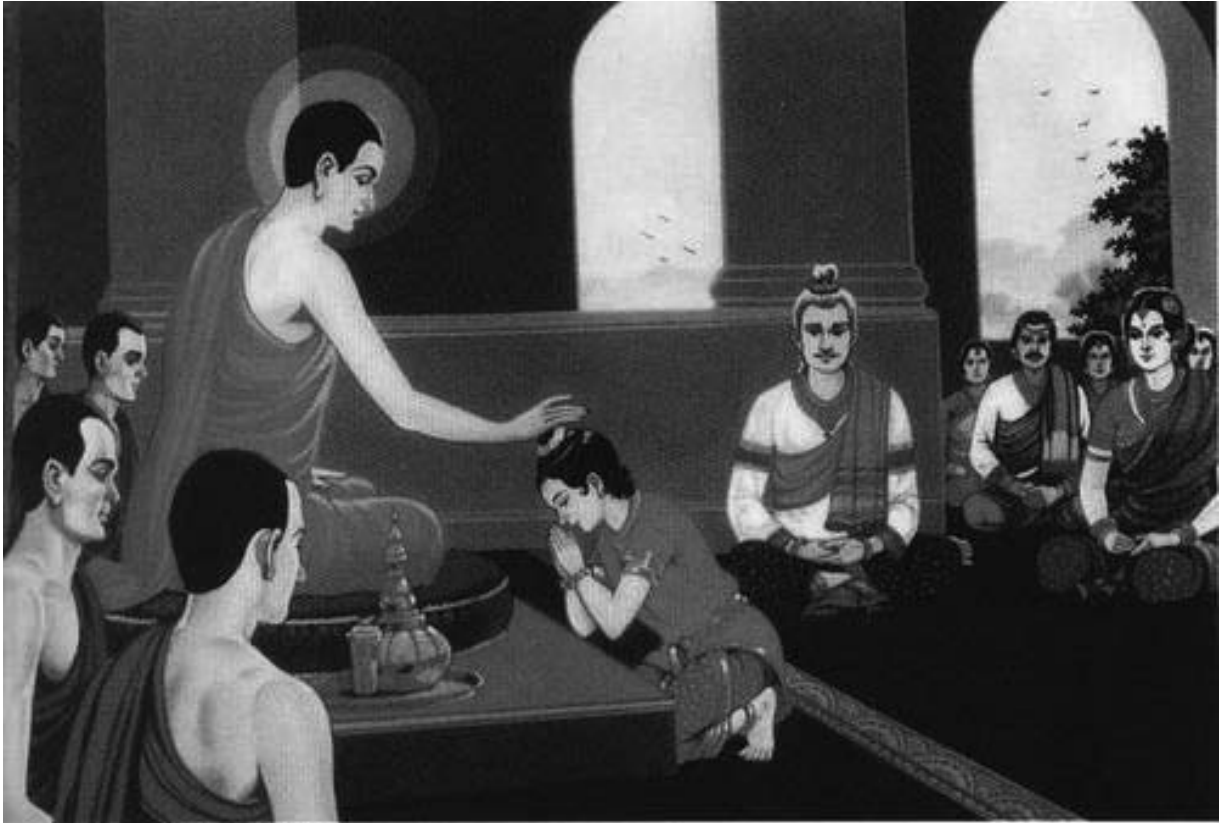
ฝ่ายพระสารีบุตรเมื่อบิณฑบาตได้อาหารแล้ว ก็หวังจะนำอาหารไปให้สามเณร พระพุทธเจ้าทรงทราบเหตุการณ์ทุกอย่างด้วยพระญาณ จึงดำริว่าหากพระองค์ไม่เสด็จไป อารักขา สามเณรบัณฑิตจะไม่สามารถบรรลุพระอรหันต์ได้จึงเสด็จไปอารักขาที่ซุ้มประตูวัด เมื่อพระสารีบุตรมาถึงตรัสถามปัญหา ๔ ข้อระหว่างที่พระพุทธเจ้าตรัสถามปัญหากับพระสารี บุตรนั้น สามเณรได้บำเพ็ญเพียรสมณธรรมและได้บรรลุพระอรหันต์ผลแล้ว จึงตรัสสั่งให้พระสา รีบุตรนำอาหารไปให้สามเณร เมื่อสามเณรฉันภัตตาหารเข้าเสร็จ และนำบาตรไปล้าง บรรดา เทพยดาทั้งหลาย จึงหยุดการอารักขา พระอาทิตย์ ได้เคลื่อนไปเป็นเวลาบ่าย

พวกพระภิกษุเห็นเหตุการณ์จึงพูดคุยกัน พระพุทธเจ้าจึงบอกว่าเวลาที่ผู้มีบุญบำเพ็ญสมณ ธรรม จะมีเทพยดา คุ่มครองป้องกันแม้แต่พระองค์เองก็ยังเสด็จไปช่วยอารักขา

(ที่มา <http://www.dhammadhain.org/sawok/sawok01.php> สืบค้น เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

สามเณรราहुล

สามเณรราहुล ท่านเกิดในวรรณะกษัตริย์ ตระกูลศากยะ เป็นพระโอรสของเจ้าชาย สิทธัตถะกับพระนางยโสธรา เป็นหลานของพระเจ้าสุทโธทนะ เมืองกบิลพัสดุ์ เมื่อมีอายุได้ ประมาณ ๗ ขวบ ได้ออกบวชเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา โดยออกบวชหลังจาก พระพุทธเจ้าเสด็จไปถึงเมืองกบิลพัสดุ์ได้ ๗ วัน วันนั้นท่านเข้าไปขอราชสมบัติจาก พระพุทธเจ้าตามคำชี้แนะของ พระมารดา ขณะที่พระพุทธองค์พร้อมทั้งภิกษุสงฆ์จำนวนมากเสด็จออกบิณฑบาตอยู่ในเมือง ราहुลกุมารติดตามไปจนถึงนิโครธารามสถานที่ประทับ ชั่วคราวยุ่อกนเมือง พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่าท่านขอทรัพย์สมบัติที่เป็นโลกียะจะต้องประสบ กับความคับแค้นไม่มีสิ้นสุด จึงจะให้ท่านได้ทรัพย์สมบัติที่เป็นโลกุตตระที่เที่ยงแท้ยั่งยืนทำให้ ประสบกับความสุข จึงมอบให้พระสารีบุตรเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้ท่านด้วยวิธีแบบติสรณ คมนูปลัมปทา นับตั้งแต่วันที่บวช สามเณรราहुลเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาอย่างมาก จะลุกขึ้น แต่เข้าตรู่งลงมากองทรายเต็มกำมือ แล้วตั้งจิตอธิษฐานว่า "วันนี้ขอให้เราได้ฟังคำแนะนำสั่งสอน จากพระพุทธเจ้าและพระอุปัชฌาย์มากเท่าเมล็ดทรายในกำมือของเรานี้" เมื่อท่านมีอายุได้ ๒๐ ปี ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าพลางพิจารณาตามพลาง เมื่อจบพระธรรมเทศนาท่านก็ได้

บรรลุประอรหัตผล ท่านเป็นผู้ว่าง่ายอยู่ง่าย ไม่ถือตนเองเป็นโอรสของพระพุทธเจ้า มีความเคารพในพระสงฆ์ ครั้งหนึ่งพระจากชนบทจำนวนหนึ่งมาพักที่วัดเชตวัน เนื่องจากพระวินัยห้ามภิกษุนอนในที่เดียวกันกับอนุสัมบัน ท่านไม่มีที่นอนถึงกับไปหลบนอนในวัจกุฎี (ส้วม) ของพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ไปพบเข้ากลางดึกจึงนำท่านกลับมาพักที่พระคันธกุฎีของพระองค์ และทรงลดหย่อนผ่อนปรนสิกขาบทข้อที่ว่า ห้ามภิกษุอยู่ในที่มุงบังเดียวกันกับอนุสัมบันเกินหนึ่งคืน ขยายเวลาออกไปเป็นสามคืน ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าได้ให้โอวาทแก่สามเณรราหุลเกี่ยวกับโทษของการพูดเท็จ ทรงสอนโดยใช้สื่อเป็นขั้นเป็นตอน เหมาะแก่อุปนิสัยของเด็กเป็นอย่างดี พระองค์ทรงจับน้ำล้างพระบาทขึ้นแล้วเทน้ำลงหน่อยหนึ่งแล้วตรัสถามว่า "ราหุลเห็นไหม น้ำที่เราเทลงหน่อยหนึ่งนี้" "เห็นพระเจ้าข้า" สามเณรราหุลกราบพูล พระพุทธเจ้า "ราหุล คนที่พูดเท็จทั้งๆ ที่รู้ เทคุณความดีออกจากตนทีละนิด เหมือนเทน้ำออกจากขันนี้" "ราหุล เห็นไหม น้ำเราเทออกหมดนี้" ตรัสถามอีก หลังจากทรงเทน้ำหมดขัน "เห็นพระเจ้าข้า" "ราหุล คนที่พูดเท็จทั้งๆ ที่รู้ ย่อมเทคุณความดีออกหมดเหมือนน้ำที่เราเทออกหมดนี้" เสร็จแล้วทรงคว้าขันลง ตรัสว่า "ราหุล เห็นไหมขันที่เราคว่ำลงนี้" "เห็นพระเจ้าข้า" "ราหุล คนที่พูดเท็จทั้งๆ ที่รู้ ย่อมคว่ำคุณธรรมออกหมด เหมือนขันคว่ำนี้" เสร็จแล้วทรงหงายขันเปล่าขึ้น แล้วตรัสถามว่า "ราหุล เห็นไหม ขันเปล่าที่เราหงายขึ้นนี้ ไม่มีน้ำเหลือเลย" "เห็นพระเจ้าข้า" "ราหุล เห็นไหม ขันเปล่าที่เราหงายขึ้นนี้ไม่มีน้ำเหลือเลย" "เห็นพระเจ้าข้า" "ราหุล คนที่พูดเท็จทั้งๆ ที่รู้ ย่อมไม่มีคุณความดีเหลืออยู่เลย ดูขันเปล่านี้ สามเณรราหุลเป็นผู้กตัญญูรู้คุณยิ่ง ครั้งหนึ่งสามเณรทราบว่ พระมารดาที่ออกบวชเป็นนางภิกษุณีประชวรโรคลม จะสงบระงับได้ด้วยการเสวยน้ำมะม่วงผสมน้ำตาลกรวด จึงรับอาสาทมาถวาย เข้าไปแจ้งพระสารีบุตร รุ่งเช้าพระสารีบุตรเข้าเฝ้าพระเจ้าปเสนทิโกศล โดยให้สามเณรรอที่โรงฉันแห่งหนึ่ง ก็ได้ตามความประสงค์โดยไม่ต้องเอ่ยปากขอ วัตรปฏิบัติของท่านจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่าเป็นเอตทัคคะในทางด้านผู้คงแก่เรียนใฝ่ศึกษา

(ที่มา <http://www.dhammathai.org/sawok/sawok01.php> สืบค้น

เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

สามเณรสังกัจจະ

สามเณรสังกัจจະ เป็นบุตรธิดาเศรษฐีชาวเมืองสา
วัตถิคนหนึ่ง ในขณะที่อยู่ในท้องมารดานั้นเอง มารดาได้
เสียชีวิตลง ญาติพี่น้องจึงนำนางไปเผา ในขณะที่ไฟ
กำลังไหม้ร่างกายของนางอยู่นั้น เป็นอัศจรรย์ที่ไฟไม่
ไหม้ส่วนท้อง กลบถ่านเพลิงเข้ากับส่วนที่ยังไม่ไหม้แล้ว
ก็พากันกลับบ้านด้วยหวังว่าพรุ่งนี้ค่อยมาดับไฟเก็บ
อัฐิ ไฟได้ไหม้ร่างกายของมารดานั้นหมดสิ้น เว้นเฉพาะ
ทารกน้อยเท่านั้นที่รอดชีวิตอยู่ได้อย่างปาฏิหาริย์
เหมือนกับนอนอยู่ในกลีบบัวก็ปานนั้น ไฟไม่ได้ทำ
อันตรายใด ๆ เลย เช้าวันรุ่งขึ้นพวกสัปเหร่อมาดับไฟ

เห็นเด็กนอนอยู่โดยปราศจากอันตรายก็อัศจรรย์ใจ อุ้มกลับบ้านไปให้พวกหมอนำนายชีวิตดู
หมอนำนายไว้ ๒ ด้าน คือ ถ้าเด็กอยู่ครองเรือน พวกเครือญาติ ๗ ชั่วโมงจกไม่ยากจน ถ้า
ออกบวชจักมีพระ ๕๐๐ รูปเป็นบริวารแวดล้อม พวกญาติจึงตั้งชื่อให้ว่า สังกัจจະ เพราะหาง
ตาเป็นแผลเพราะถูกหลาวเหล็ก สังกัจจกุมาร มีอายุได้ ๗ ขวบเมื่อทราบประวัติของตนเอง
จากปากของเด็กเพื่อนบ้าน ก็ปรารถนาจะบวช พวกญาติจึงพาไปขอบวชจากพระสารีบุตรใน
วันบวชพระเถระให้ตั้งปัญจกรรมฐานแล้วให้บวช สามเณรได้บรรลุพระอรหัตผล พร้อมด้วย
ปฏิสัมภทาในขณะที่ปลงผมเสร็จนั่นเอง สมัยนั้นมีกุลบุตรชาวเมืองสาวัตถิประมาณ ๓๐
คน ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแล้วก็ขอบวช เมื่อบวช
ได้ ๕ พรรษา เรียนวิปัสสนากรรมฐานจากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็มีความประสงค์จะพากันไป
ปฏิบัติธรรม ณ ป่าแห่งหนึ่ง จึงพากันมาทูลลาพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์เห็นภยอย่างหนึ่งจัก
เกิดแก่ภิกษุเหล่านี้ เกรงว่าจะไม่บรรลุธรรม มีสามเณรสังกัจจະเท่านั้นที่จะช่วยเหลือพวกพระ
เหล่านี้ได้ พระองค์จึงรับสั่งให้ภิกษุเหล่านั้นไปอำลาพระสารีบุตรก่อนแล้วค่อยไป พวกภิกษุ
ได้ไปลาพระสารีบุตร พระเถระทราบความนัยจึงเอ่ยปากมอบสามเณรสังกัจจະให้ไปด้วย พวก
ภิกษุปฏิเสธเกรงว่าจะเป็นภาระไม่มีเวลาปฏิบัติธรรม พระเถระจึงบอกให้ทราบว่า "สามเณรนี้
จักไม่เป็นภาระของพวกเธอ พวกเธอต่างหากจะเป็นภาระของสามเณร" เมื่อเป็นเช่นนั้นพวก

ภิกษุจึงจำเป็นต้องพาสามเณรไปด้วย รวมกันเป็น ๓๑ รูป เดินทางไปถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง พวกชาวบ้านมีความเลื่อมใสศรัทธาจึงนิมนต์ให้อยู่จำพรรษา ในวันเข้าพรรษา พวกภิกษุได้ตั้งตีกากันไว้ว่า "ยกเว้นเวลาเข้าบิณฑบาต และเวลาเย็นบำรุงพระเถระเท่านั้น เวลาที่เหลือให้ปฏิบัติธรรมห้ามอยู่ด้วยกัน ๒ รูป ต้องบรรลุนิยามให้ได้ภายในพรรษา ถ้ารูปใดไม่สบายฟังตี่ระฆังบอกพวกเราจะมาปรุญยาถวาย" เมื่อทำกติกากลางกันเรียบร้อยแล้ว ก็แยกย้ายกันไปปฏิบัติธรรม ต่อมาวันหนึ่ง มีชายยากไร้คนหนึ่งหนีภัยแล้งมาจากต่างเมืองหวังจะไปขอพึ่งพาลูกสาวอีกเมืองหนึ่ง เดินผ่านมาถึงหมู่บ้านนั้นด้วยอาการอดโรย ขณะนั้นพวกพระภิกษุได้กลับมาจากบิณฑบาตกำลังจะฉันเข้าพอดี พบเขาจึงสอบถามเมื่อทราบเรื่องแล้วเกิดความสงสารโยมที่ไม่ได้กินข้าวมาหลายวันแล้ว จึงบอกให้ไปหาไปไม้มาจะแบ่งอาหารให้ ชายยากไร้หลังกินข้าวอิ่มแล้วก็สอบถามพวกท่านว่า "มีกิจนิมนต์หรือไร พระคุณเจ้าจึงได้อาหารมากมายขนาดนี้" "ไม่มีหรรอโยม เป็นเรื่องปกติของที่นี่" พวกภิกษุตอบ เขาคิดว่า "เราทำงานแทบตายก็ไม่ได้กินอาหารดีเช่นนี้ จะไปอยู่ทำไมที่อื่น อยู่อาศัยกับพระพวกนี้สบายดีกว่า" จึงขออาศัยอยู่ทำวัตรปฏิบัติอุปัฏฐากพระสงฆ์ด้วย พวกพระภิกษุก็อนุญาติ เขาขยันทำงานช่วยเหลือพระภิกษุเหล่านั้นเป็นอย่างดี เวลาผ่านไป ๒ เดือน ชายยากไร้นั้นอยู่สุขสบายดีตลอดมา คิดถึงลูกสาวจึงแอบหนีออกจากที่พักสงฆ์ไปโดยไม่บอกกล่าวอำลาแก่ผู้ใด เพราะเกรงว่าพระสงฆ์จะไม่อนุญาติ หนทางที่ชายยากไร้นั้นไปจะต้องผ่านดงใหญ่แห่งหนึ่งในดงนั้นมีโจร ๕๐๐ คน ได้บนบานเทวดาว่าจะถวายเป็นพลีกรรมในวันที่ ๗ วันนั้นเป็นวันที่ ๗ พอดีเมื่อชายยากไร้นั้นเดินผ่านเข้าไปกลางดงก็ถูกพวกโจรจับตัวมัดไว้ เตรียมที่จะทำพิธีพลีกรรมแก่เทวดา เขาตกใจกลัวตายได้ร้องขอชีวิตไว้และเสนอว่า เขาเป็นคนยากไร้ เทวดาอาจจะไม่พอใจ พวกภิกษุเป็นผู้มีศีลสูง เทวดาท่านจึงจะพอใจ ไปจับพวกภิกษุมาทำพลีกรรมจะดีกว่า พวกโจรเห็นดีด้วยจึงให้เขาไปที่พักสงฆ์ เขาได้พาพวกโจรไปที่สำนักสงฆ์แล้ว ตี่ระฆัง พวกภิกษุเมื่อได้ยินเสียงระฆังเข้าใจว่ามีภิกษุไม่สบายก็มารวมกันที่ศาลา หัวหน้าโจรจึงประกาศให้ทราบว่

ต้องการภิกษุ ๑ รูป เพื่อไปทำพิธีกรรม พระทั้ง ๓๐ รูป ต่างอาสาไปตายทั้งสิ้น ตกลงกันไม่ได้ สามเณรสังกัจจะจึงขออาสาไปเอง พวกภิกษุไม่ยอมเพราะสามเณรเป็นลูกศิษย์ของพระสารีบุตรฝากมาเกรงว่าพระเถระจักติเตียนได้ สามเณรจึงบอกให้ทราบ ว่า พระพุทธเจ้าและพระอุปัชฌาย์ให้ตนมาก็เพื่อมาแก้ปัญหานี้เอง จึงยกมือไหว้พวกภิกษุเดินตามพวกโจรไป พวกภิกษุซึ่งยังเป็นปุถุชนต่างก็ร้องไห้ส่งสารสามเณรพร้อมกับกำชับหัวหน้าโจรว่า "ในช่วงที่พวกท่านเตรียมสิ่งของ ขอให้สามเณรไปไว้ที่อื่นก่อนนะ สามเณรจะกลัว" หัวหน้าโจรได้นำสามเณรไปที่ตงนั้นแล้วทำตามพวกภิกษุสั่งไว้ เมื่อเตรียมทุกอย่างเสร็จแล้ว หัวหน้าโจรได้ถือดาบเดินเข้าไปหาสามเณรหวังจะตัดคอ สามเณรได้นั่งเข้าฌานนิ่งอยู่ พอไปถึงหัวหน้าโจรก็พินลงเต็มแรงปรากฏว่าดาบงอ เขาเข้าใจว่าพินไม่ดี จึงยกดาบขึ้นพินใหม่ ปรากฏว่า ดาบพินม้วนจนถึงด้าม หัวหน้าโจรเห็นปาฏิหาริย์เช่นนี้เกิดอัศจรรย์ใจยิ่งนักคิดว่า "ดาบเราพินหินยังขาด แต่บัดนี้ได้งอพินดั่งใบตาล ดาบนี้ไม่มีจิตใจยังรู้คุณของสามเณร เรามีจิตใจยังไม่สำนึกเสียอีก" ได้ทิ้งดาบลงดินแล้วคุกเข่าลงกราบสามเณร พร้อมถามว่า "เณรน้อย คนเป็นพินเห็นพวกผมแล้วต้องตัวสั้นวิ่งหนีไป แต่สำหรับท่านแล้วแม้เพียงความสะดุ้งแห่งจิตก็มีได้มีเลย หน้าตาก็ผุดผ่องแจ่มใส ทำไมท่านจึงไม่ร้องขอชีวิตเล่า" สามเณรออกจากฌานแล้วแสดงธรรมแก่หัวหน้าโจรว่า "โยม ธรรมดาอัตภาพของพระอรหันต์เป็นเหมือนของหนักวางอยู่บนศิระษะ พระอรหันต์เมื่ออัตภาพนี้แตกไปย่อมยินดี พระอรหันต์จึงไม่กลัวตาย ทุกข์ทางใจย่อมไม่มีแก่พระอรหันต์ผู้ไม่มีความห่วงใย ผู้ก้าวล่วงภัยทุกอย่างได้แล้ว" หัวหน้าโจรพอได้ฟังคำสามเณรแล้ว พร้อมลูกน้องทั้งหมดได้ไหว้สามเณรแล้วขอบวช สามเณรได้ตัดผมและชายผ้าด้วยดาบของโจรเหล่านั้นแล้วให้บวชเป็นสามเณรถือศีล ๑๐ เสร็จแล้วได้พาสามเณรเหล่านั้นกลับไปยังที่พักสงฆ์ให้พวกภิกษุทราบความปลอดภัยของตนแล้ว ได้อำลาพวกภิกษุพาสามเณรเหล่านั้นไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าได้แสดงธรรมเทศนาว่า "ผู้มีศีลแม้มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียวยังประเสริฐกว่าการทำโจรกรรมไม่มีศีลมีชีวิตอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี" ในเวลาจบพระธรรมเทศนา สามเณรเหล่านั้นได้บรรลุประอรหันต์ทั้งหมด

(ที่มา <http://www.dhammadham.org/sawok/sawok01.php> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สีไม้

สำหรับเด็กที่ต้องการฝึกฝนการวาดรูป ดินสอสีไม้ จะเป็นคำตอบที่ดีที่สุด นอกจากนี้ ในการทำงานของผู้ใหญ่เองก็จะใช้สีไม้สีไม้เป็นสีพื้นฐานที่เด็กจะใช้ฝึกวาดรูป และใช้กันอย่างแพร่หลายเนื่องจาก

- สามารถควบคุมพื้นที่ในการระบายได้ดีกว่า สีเทียน สีชอล์ก สีน้ำประเภทต่างๆ
- ไม่ต้องใช้อุปกรณ์เสริมยุ่งยากเช่นเดียวกับสีน้ำ
- พกพาสะดวก
- มีความเหมาะสมในการทำงานในสำนักงาน และการ present อย่างรวดเร็ว อาทิ งานก่อสร้าง ที่ต้องใช้สีไม้ระบายเพื่อแยกความแตกต่างของพื้นที่ เป็นต้น
- สามารถแก้ไขได้ง่าย ระบายเสริมได้ง่าย ดีกว่า สีหมึก และปากกาเมจิก

แม้ว่าสีไม้จะใช้งานระบายกันเป็นทุกคนโดยแทบไม่ต้องฝึกฝน น้อยคนนักที่จะตั้งใจระบายสีไม้ให้ออกมาดูดี คนส่วนใหญ่ยังระบายสีไม้ ด้วยวิธีเดิมๆ คือระบายอย่างไรก็ได้ให้เต็มพื้นที่ ถ้าสีไม่ละเอียดเนียนพอ บ้างก็เอากระดาษทิชชูหรือสำลีมาเช็ด แต่ด้วยความที่ระบายง่ายนี้ เทคนิคของสีไม้ ไม่ใช่เรื่องยากที่จะศึกษาเพื่อให้การระบายสีไม้มันออกมาดูดีกันเลยทีเดียว

แท้ที่จริงแล้ว ความเด่นของสีไม้อยู่ที่การระบายให้เห็นว่าเป็นเอกลักษณ์ ดูแล้วดูออกเลยว่าภาพนี้ ระบายด้วยสีไม้ ดังนั้น

- เหลาปลายดินสอให้แหลม ดินสอสีไม้ที่แหลม จะช่วยให้เป็นเส้น ควบคุมการระบายได้ แสดงเอกลักษณ์ของสีไม้ ภาพคม พกที่เหลาดินสอ พร้อมกับการเปลี่ยนด้านของการขีดเส้นต่อไป ฝึกฝนให้เป็นความเคยชิน
- ระบายให้เป็นเส้นไว้ก่อนในครั้งแรก ส่วนใหญ่ เรา จะระบายสีไม้ให้เต็มเนื้อกระดาษตั้งแต่ครั้งแรก จนภาพโดยรวมดูเหมือนผลไม้ซ้ำ โดยเหลือพื้นที่ของกระดาษ ช่วยให้ภาพมีมิติ มากกว่าการระบายให้ทับทั้งหมด และยังช่วยให้เหลือพื้นที่กระดาษสีขาวในการจะระบายสีครั้งต่อไป เพื่อแก้ไขความไม่สม่ำเสมอของสีเดิม หรือผสมสีใหม่ให้เกิดมิติ แสงเงา และความสวยงามได้มากยิ่งขึ้น
- การระบายสีให้สม่ำเสมอโดยระบายเป็นพื้นที่เล็กๆ ในการระบายสีไม้ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สีไม่สม่ำเสมอ ควบคุมได้ยาก วิธีแก้ปัญหานี้คือการพยายามระบายให้เป็นเส้นสั้นๆ ทีละน้อย เราจะค้นพบว่าช่างดูน่าเบื่อ และน่าจะระบายได้ช้ากว่า แต่ในความเป็นจริง เมื่อเราระบายพื้นที่เล็กๆ จะช่วยให้เราเปรียบเทียบสีกับพื้นที่ที่เราเพิ่งระบายไป ทำให้กำหนดน้ำหนักมือได้ใกล้เคียงกว่าการระบายเป็นเส้นยาวๆ และนำมาดูให้เรียบร้อย เท่ากันภายหลังได้ยาก และเสียเวลามากกว่า

• การผสมสี

- ผสมสีโดยใช้สีที่แตกต่างกัน ระบายเป็นเส้นให้เหลือเนื้อกระดาษสีขาว ไว้สำหรับสีที่สองที่จะระบายลงไป เช่นสีน้ำเงิน ระบายทับด้วยสีเหลือง จนได้สีเขียว ที่มีมิติมากกว่า การระบายสีเขียวโดยตรงเพียงอย่างเดียว
- การระบายสี โดย ใช้สีที่อ่อนกว่า หรือเข้มกว่า ระบายทับในส่วนที่แสดง แสงและเงา

ที่มา: <http://logoketsara.blogspot.com/2011/06/blog-post.html>

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน
	ความสะอาดสวยงาม
๓	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง
๒	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม
๑	ผลงานมีความสะอาดระบายสีไม่ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๒

เกณฑ์การประเมินการวาดภาพและการเขียนบรรยายภาพ

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาดสวยงาม	การเขียน บรรยาย ประกอบภาพ
๓	มีเนื้อหาตรงตามหัว เรื่องที่กำหนดให้ ถูก ต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่อง น่าสนใจมีความ สวยงาม มีความคิด สร้างสรรค์	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ ละเอียด ประณีต ใช้ แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง	เขียนบรรยาย ภาพได้ถูกต้อง สอดคล้องกับ ภาพที่วาด
๒	มีเนื้อหาตรงตามหัว เรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่อง เป็นส่วนใหญ่ น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้ เหมาะสม	เขียนบรรยาย ภาพได้ สอดคล้องกับ ภาพที่วาด และ มีคำที่เขียนผิด ๑ คำ
๑	มีเนื้อตรงตามหัวเรื่อง ที่กำหนดให้ถูกต้อง บางส่วน ไม่ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่อง เป็นส่วนใหญ่ไม่ น่าสนใจ ไม่มีความ สวยงามและไม่มี ความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีไม่ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาไม่ เหมาะสม	เขียนบรรยาย ภาพได้ สอดคล้องกับ ภาพที่วาด และ มีคำที่เขียนผิด มากกว่า ๒ คำ

เกณฑ์การประเมิน ใบงานที่ ๐๓

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตามเรื่องที่อ่าน มีรายละเอียดครอบคลุม มีลำดับความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตามเรื่องที่อ่าน แต่รายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ใคร่จะชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงตามเรื่องที่อ่านและมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมากและต้องทวงถาม	ผลงานการเขียนไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง ครูอ่านแบบทดสอบให้นักเรียนฟัง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

๑. ทุกศาสนาสอนคนให้ทำดี คำว่า “ทำดี” หมายถึงข้อใด

- ก. ทำในสิ่งที่ทุกคนชื่นชม
- ข. ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ
- ค. ทำในสิ่งที่ผู้อื่นได้ประโยชน์

๒. เพราะเหตุใดเจ้าชายสิทธัตถะจึงออกผนวก

- ก. ต้องการห่างจากครอบครัว
- ข. ต้องการหาทางพ้นทุกข์
- ค. ต้องการอยู่อย่างสงบ

๓. ใครคือศาสดาของศาสนาพุทธ

- ก. พระเยซู
- ข. พระยะโฮวา
- ค. พระพุทธเจ้า

๔. ชาวพุทธตัวอย่างควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ข. ให้เงินขอทานบ่อยๆ
- ค. ตักบาตรทุกเช้า

๕. การทำความดีขึ้นอยู่กับใคร

- ก. คุณครู
- ข. พ่อแม่
- ค. ตนเอง

๖. เราควรสวดมนต์เพื่ออะไร

- ก. แสดงว่าสวดมนต์ได้
- ข. แสดงว่าเป็นชาวพุทธ
- ค. ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย

๗. ใครมีความกตัญญูกตเวที
- ก. ฝนช่วยพ่อแม่ทำงาน
  - ข. นิดทานอาหารครบ ๕ หมู่
  - ค. แก้วชอบไปเที่ยวสวนสัตว์
๘. การแผ่เมตตาามีผลดีอย่างไร
- ก. ลดความเห็นแก่ตัว
  - ข. มีฐานะร่ำรวย
  - ค. ได้ขึ้นสวรรค์
๙. ทำอย่างไรถือว่าเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด
- ก. ระบายสีกำแพงวัด
  - ข. รักษาความสะอาดในวัด
  - ค. ชวนเพื่อนไปวิ่งเล่นในวัด
๑๐. ใครเป็นผู้ดูแลศาสนสถาน
- ก. ครู
  - ข. ผู้นำถือศาสนาทุกคน
  - ค. พนักงานทำความสะอาดโรงแรม

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....

คำชี้แจง นักเรียนเลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

- ก. ทำให้เกิดความรักของชายหญิง
- ข. ทำให้เกิดลักษณะร่วมของคนไทย
- ค. ทำให้เกิดความแตกต่างของคนไทย

๒. สิทธิที่เปลี่ยนแปลงคืออะไร

- ก. ผู้มีจิตใจงาม
- ข. ผู้มีความประเสริฐ
- ค. ผู้สำเร็จความประสงค์

๓. ข้อใดเป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา

- ก. พระพุทธ
- ข. พุทธมามกะ
- ค. พระไตรปิฎก

๔. ศาสนาคริสต์ถือกำเนิดที่ใด

- ก. อินเดีย
- ข. ไทย
- ค. ดินแดนปาเลสไตน์

๕. ศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือข้อใด

- ก. ศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- ข. ศรัทธาต่อพระเจ้า
- ค. สอนให้ทำความดี

๖. ใครปฏิบัติตามเบญจศีล
- ก. พ่อไม่ดื่มเหล้า
  - ข. น้ำตังใจสวดมนตร์
  - ค. ปอแบ่งขนมให้เพื่อน
๗. ข้อใดมีส่วนในการช่วยดำรงพระพุทธศาสนา
- ก. ไม่นำสุนัขไปปล่อยในวัด
  - ข. ปลุกต้นไม้ในวัด
  - ค. ทำบุญตักบาตร
๘. ใครเป็นผู้มีสมาธิ
- ก. ตู๋คิดเรื่องอื่นขณะฟังครูสอน
  - ข. ฟางจำสิ่งที่แม่บอกได้หมด
  - ค. ตู๋มเขียนหนังสือตกหล่น
๙. ผลดีของการสวดมนต์คืออะไร
- ก. ทำให้มีสมาธิ
  - ข. ทำให้สวยขึ้น
  - ค. ทำให้มีฐานะดี
๑๐. การทำการบ้านส่งครูทุกครั้งแสดงว่ามีความดีอย่างไร
- ก. ใฝ่รู้
  - ข. รับผิดชอบ
  - ค. มีความซื่อสัตย์

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ

.....
คำชี้แจง นักเรียนเลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อคนไทยในด้านใดมากที่สุด
  - ก. การอยู่ร่วมกันในสังคม
  - ข. การสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม
  - ค. เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ
๒. ข้อใดไม่ใช่การบำเพ็ญกุศลกรรม
  - ก. การอดน้ำ
  - ข. การอดอาหาร
  - ค. หนทางหลุดพ้นจากทุกข์
๓. วิธีใดที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้
  - ก. อดอาหาร
  - ข. กลั่นลมหายใจ
  - ค. บำเพ็ญเพียรทางจิต
๔. ข้อใดเป็นประเพณีไทยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยตรง
  - ก. ประเพณีการทอดผ้ากฐิน
  - ข. ประเพณีลอยกระทง
  - ค. ประเพณีสงกรานต์
๕. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาผลจะเป็นอย่างไร
  - ก. สังคมสงบสุข
  - ข. คนในชุมชนช่วยเหลือกัน
  - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
๖. การศึกษาพระไตรปิฎก มีประโยชน์กับนักเรียนอย่างไร
  - ก. เป็นคนที่ฉลาดกว่าคนอื่น
  - ข. ได้อ่านชาดกที่สนุก
  - ค. นำหลักธรรมคำสอนที่ได้ไปปฏิบัติ

๗. การปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่เสมอ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. มีเพื่อนมากขึ้น
  - ข. มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง
  - ค. มีความสงบสุขในชีวิต
๘. การปฏิบัติตนในวัดหรือพุทธสถานข้อใดเหมาะสมที่สุด
- ก. แต่งการด้วยเสื้อผ้าสีสดใส
  - ข. แต่งกายสุภาพ พูดคุยเสียงดัง
  - ค. แต่งกายตามสบาย สำรวมกิริยา
๙. เมื่อนักเรียนเข้าไปในศาสนสถาน ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. สำรวมกิริยามารยาท
  - ข. พูดจាកันอย่างสนุกสนาน
  - ค. แต่งกายตามความนิยม
๑๐. เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนานักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ทำบุญ ตักบาตร
  - ข. ฟังเทศน์
  - ค. นั่งสมาธิ

เฉลย แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๑

๑. ก	๖. ค
๒. ข	๗. ก
๓. ค	๘. ก
๔. ก	๙. ข
๕. ค	๑๐. ข

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๒

๑. ข	๖. ก
๒. ค	๗. ค
๓. ค	๘. ข
๔. ค	๙. ก
๕. ค	๑๐. ข

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี ประถมศึกษาปีที่ ๓

๑. ค	๖. ค
๒. ค	๗. ค
๓. ค	๘. ค
๔. ก	๙. ก
๕. ก	๑๐. ข

หน่วยย่อยที่ ๒
ปฏิบัติมาเป็นิจ

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๒ ชื่อหน่วย ปฏิบัติมาเป็นนิจ

จำนวนเวลาเรียน ๙ ชั่วโมง จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๓ แผน

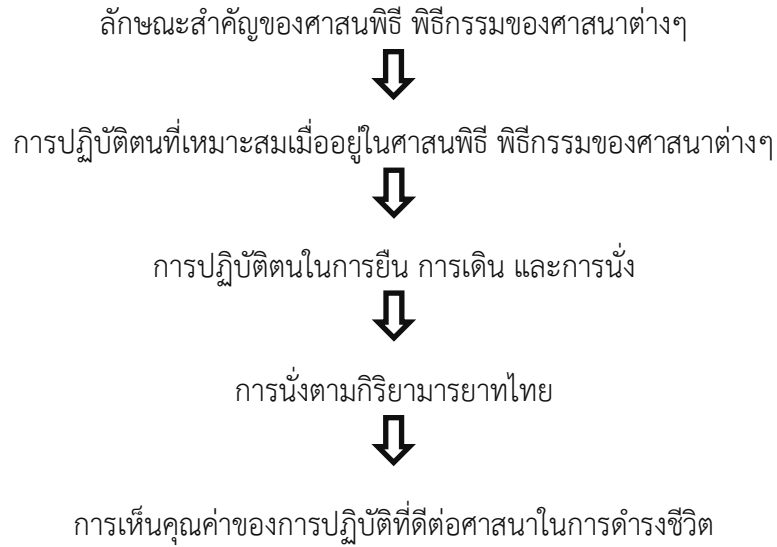
สาระสำคัญของหน่วยย่อย

การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามพิธีกรรมทางศาสนา การปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามมารยาทไทย เป็นเรื่องที่นักเรียนต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจึงจะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ. ส ๑.๒	ป.๑/๑	ป.๑/๒	ป.๑/๓
	ป.๒/๑	ป.๒/๒	
	ป.๓/๑	ป.๓/๒	ป.๓/๓
มฐ. ศ ๑.๑	ป.๑/๓	ป.๑/๔	ป.๑/๕
	ป.๒/๑		
	ป.๓/๔		
มฐ. ศ ๑.๑	ป.๒/๑		
	ป.๓/๒		

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลักของหน่วย

โครงสร้างหน่วยย่อย

แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๑	ศาสนพิธี พิธีกรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสม	๓ ชั่วโมง	
๒	การปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามมารยาทไทย	๓ ชั่วโมง	
๓	วันสำคัญทางศาสนา	๓ ชั่วโมง	

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม และการศึกษาปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ

เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ทดสอบก่อนเรียน หน่วยย่อยที่ ๒	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบก่อนเรียน
ชี้แนะ	กิจกรรมรวมชั้น : ดูรูปภาพศาสนพิธี พิธีกรรม การทำบุญตักบาตร การสวดภาวนา การละหมาด การประเคนของแด่พระสงฆ์ แล้วทำการสนทนาเกี่ยวกับภาพ		
ขั้นสอน	กิจกรรมรวมชั้น : เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนพิธี พิธีกรรมที่เคยเห็นหรือเคยเข้าร่วมพิธีกรรม สนทนาเกี่ยวกับภาพของศาสนาต่างๆ ฝึกการบบเบญจางคประดิษฐ์ และการจัดโต๊ะหมู่บูชา		
	กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น : ฝึกปฏิบัติกรกราบเบญจางคประดิษฐ์		
	กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น : ศึกษาไปความรู้และศีกษาจากระบบอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการประเคนสิ่งของแด่พระสงฆ์ และการอาราธนาศีล ๕		
	กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนทำใบงาน		
ขั้นสรุป	กิจกรรมรวมชั้น : ร่วมกันจัดประกวดการไหว้แบบเบญจางคประดิษฐ์ พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ		
วัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม และการปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ และการปฏิบัติตนที่ ๑-๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนพิธี พิธีกรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ - การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - การวาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ 	<p>กิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ตามระดับชั้น ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น) นักเรียนดูรูปภาพศาสนพิธี พิธีกรรม การทำบุญตักบาตร การสวดภาวนา การละหมาด การประกอบของแต่พระสงฆ์ แล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพ เช่น ภาพนี้เกี่ยวกับอะไร เป็นพิธีกรรมของศาสนาอะไร เป็นต้น ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น) อาสาสมัครนักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนพิธี พิธีกรรมที่เคยเห็นหรือเคยเข้าร่วมพิธีกรรม รวมถึงการจัดโต๊ะหมู่บูชา นักเรียนดูภาพการทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ ไบโบล์ การละหมาด และการประกอบพิธี บูชา เทวา สนทนาเกี่ยวกับภาพ นักเรียนฝึกการระบายเงาจากประดิษฐ์ตามขั้นตอน (กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น) นักเรียนฝึกปฏิบัติกรการระบายเงาจากประดิษฐ์เป็นรายบุคคล โดยให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง (กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น) นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มคละชั้น กลุ่มละ ๓ คน ศึกษาจากระบบอินเทอร์เนต เกี่ยวกับเรื่อง การประเคนของแต่พระสงฆ์ การอาราธนาศีล ๕ เมื่อศึกษาแล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ (กิจกรรมเดี่ยว) ครูสนทนาและ ให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับการกราบพระรัตนตรัย การประเคนของแต่พระสงฆ์ รวมถึงการวาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ เมื่อจบการสนทนาและให้ความรู้ นักเรียน ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๑ วาดภาพระบายสีการกราบแบบเงาจากประดิษฐ์ นักเรียนชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๐๒ วาดภาพระบายสีการกราบแบบเงาจากประดิษฐ์ พร้อมเขียนบรรยายประกอบภาพให้ถูกต้อง นักเรียนชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๓ วาดภาพระบายสีการกราบแบบเงาจากประดิษฐ์ พร้อมเขียนขั้นตอนให้ถูกต้อง ครูเน้นย้ำในการทำงานนักเรียนต้องไม่ทาความรู้ออกจากการเรียนรู้ที่หลากหลาย 	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> รูปภาพ ใบความรู้ที่ ๑-๔ <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบงานที่ ๐๑-๐๓ 	<p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้อีกวกับ การบอกวิธีการกราบ เเบยจากประดิษฐ์ การอาราธนาศีล ๕ และบอกลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ ได้ถูกต้อง และการวาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ประเมินการแสดงทักษะการกราบ การอาราธนาศีล ๕ และการประเคนสิ่งของ ประเมินความตั้งใจเรียนและความใฝ่รู้ ประเมินการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกวิธีการกราบ เเบยจากประดิษฐ์ได้ถูกต้อง(ป.๑-๓) บอกวิธีการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในศาสนพิธี <p>พิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ ได้ถูกต้อง(ป.๑-๓)</p> <ol style="list-style-type: none"> มีความรู้ในการวาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ(ป.๑-๓) 			

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนาพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๙. ครูจัดประกวดการไหว้แบบเบญจางคประดิษฐ์ แต่งตั้งกรรมการคัดเลือกผู้ชนะพร้อมมอบรางวัล ครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่องความไม่หยาบช้า</p> <p>๑๐. ครูอธิบายการแสดงตนเป็นพุทธมามกะตามใบความรู้ที่ ๓</p> <p>๑๑. นักเรียนและครูช่วยกันจัดสถานที่ หอประชุม และฝึกซ้อมก่อนพิธีจริง</p> <p>๑๒. นิมนต์พระสงฆ์และให้นักเรียนได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ</p> <p>๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรม</p>
<p>จุดประสงค์</p> <p>ทักษะ</p> <p>๑. แสดงการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และการประเคนสิ่งของได้ถูกต้อง</p> <p>๒. แสดงการอาราธนาศีล ๕</p> <p>๓. การทำงานกลุ่ม</p> <p>๔. นักเรียนสามารถแสดงตนเป็นพุทธมามกะได้</p> <p>คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๑. มีความไม่หยาบช้า</p>	<p>๑. สังเกตพฤติกรรม</p> <p>การเรียนรู้</p> <p>๒. ตรวจใบงาน</p> <p>เครื่องมือ</p> <p>๑. แบบสังเกต</p> <p>๒. แบบบันทึกคะแนน</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่</p> <p>ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน</p> <p>การประเมินระดับดี</p> <p>๒. พฤติกรรมการทำงานได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมินระดับดี</p>

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

.....
คำชี้แจง ครูอ่านโจทย์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนของชาวพุทธที่เหมาะสมที่สุด

- ก. รักษาศีล ๕
- ข. ทำบุญเฉพาะวันเกิดเท่านั้น
- ค. สวมกระโปรงสั้นมาทำบุญที่วัด

๒. ใครรู้จักแบ่งเบาภาระให้กับพ่อแม่

- ก. เด็กหญิงปูเป้ที่บ้านตอนเย็น
- ข. เด็กหญิงแก้วไปเรียนหนังสือทุกวัน
- ค. เด็กหญิงฝ้ายชวนเพื่อนไปเที่ยวบ้าน

๓. วันใดเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา

- ก. วันขึ้นปีใหม่
- ข. วันวิสาขบูชา
- ค. วันปิยะมหาราช

๔. การกราบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้สำหรับการกราบใคร

- ก. พระสงฆ์
- ข. พ่อและแม่
- ค. คุณครู

๕. ศาสนาทุกศาสนามีสิ่งใดที่เหมือนกัน

- ก. ศาสดา
- ข. พระธรรม
- ค. จุดมุ่งหมาย

๖. การนับถือศาสนามีประโยชน์ต่อเราในข้อใดมากที่สุด

- ก. มีจิตใจเมตตากรุณา
- ข. มีสุขภาพแข็งแรง
- ค. มีความร่ำรวย

๗. คนไทยนิยมให้ลูกชายบวชเป็นพระสงฆ์เพื่ออะไร

- ก. เพื่อไม่ให้ตกนรก
- ข. เพื่อให้ศึกษาหลักธรรม
- ค. เพื่อให้พ่อแม่ได้ขึ้นสวรรค์

๘. นักเรียนควรปฏิบัติต่อพระสงฆ์อย่างไร

- ก. หาสิ่งของถวายแต่พระสงฆ์
- ข. ซื้อของราคาแพงถวายพระสงฆ์
- ค. เคารพ นอบน้อมต่อพระสงฆ์

๙. ชาวพุทธที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน
  - ข. เข้าวัด ฟังธรรมเป็นประจำทุกวัน
  - ค. ชักชวนผู้อื่นให้มานับถือพระพุทธศาสนา
๑๐. ข้อใดเป็นการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ดีที่สุด
- ก. ช่วยสอนการบ้าน
  - ข. พาเพื่อนไปเที่ยว
  - ค. ชวนเพื่อนหนีเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

๑. การกราบพระ ผู้หญิงจะต้องนั่งท่าอะไร
  - ก. เทพบุตร
  - ข. เทพนม
  - ค. เทพธิดา
๒. เมื่อเพื่อนโกรธกัน เราควรปฏิบัติอย่างไร
  - ก. บอกให้เลิกคบกัน
  - ข. โกล่เกลี่ยให้เขาดีกัน
  - ค. บอกให้ต่างคนต่างอยู่
๓. พระรัตนตรัย หมายถึงข้อใด
  - ก. พระพุทธ
  - ข. พระพุทธ พระธรรม
  - ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
๔. การกราบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้สำหรับการกราบใคร
  - ก. พระสงฆ์
  - ข. พ่อและแม่
  - ค. คุณครู
๕. นักเรียนควรประพฤติตนในวัยเด็กอย่างไร
  - ก. เล่นกับเพื่อนๆ
  - ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
  - ค. รับจ้างหาเงิน
๖. นักเรียนควรปฏิบัติกรใส่บาตรอย่างไร
  - ก. ประนมมือไหว้ก่อนใส่บาตร
  - ข. ร้องเพลงก่อนใส่บาตร
  - ค. สนทนากับพระก่อนใส่บาตร

๗. เรามักทำบุญต่อกันในวันใด
- ก. วันพระ
  - ข. วันชาติ
  - ค. วันหยุดราชการ
๘. หน้าที่ของชาวพุทธที่ดีที่สุดคือข้อใด
- ก. สวดมนต์
  - ข. ใส่บาตรพระสงฆ์
  - ค. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม
๙. พ่อแม่จะมีความสุขถ้าเห็นเราปฏิบัติอย่างไร
- ก. พุดโกหก
  - ข. นอนตื่นสาย
  - ค. เชื่อฟังคำสอนของผู้ใหญ่
๑๐. การกระทำใดที่เราไม่ควรปฏิบัติต่อคุณครู
- ก. ทำงานตามที่ท่านสั่ง
  - ข. พุดจาหยาบคายกับท่าน
  - ค. ไม่พุดคุยกันเวลาท่านสอน

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

๑. วันใดที่มีพระรัตนตรัยครบองค์สาม ก. วันอาสาฬหบูชา ข. วันมาฆบูชา ค. วันออกพรรษา	๒. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวันเข้าพรรษา ก. พระสงฆ์จะไม่ไปค้างแรมที่อื่นเป็นเวลา ๓ เดือน ข. ตรงกับฤดูฝนการเดินทางไม่สะดวก ค. เป็นการหยุดพักผ่อนของพระสงฆ์
๓. วันใดที่ไม่มีการเดินทางเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ก. วันออกพรรษา ข. วันมาฆบูชา ค. วันอาสาฬหบูชา	๔. วันมาฆบูชาตรงกับวันในข้อใด ก. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ ข. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ค. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓
๕. วันออกพรรษาดตรงกับข้อใด ก. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ข. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ค. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	๖. วันใดตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา ค. วันอาสาฬหบูชา
๗. เข้าพรรษามีกำหนดระยะเวลาเวลานานกี่เดือน ก. ๓ เดือน ข. ๔ เดือน ค. ๕ เดือน	๘. การอยู่ในโบสถ์ ควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. คู้ก้นกับเพื่อน ข. นั่งเงีบ ค. ร้องเพลงเบาๆ
๙. วันใดที่มีการแสดงโองาบทปาฏิโมกข์ ก. วันวิสาขบูชา ข. วันอาสาฬหบูชา ค. วันมาฆบูชา	๑๐. ข้อใดคือการประเคนสิ่งของแด่พระสงฆ์ได้ถูกต้อง ก. อยู่ห่างจากพระสงฆ์ ๑ เมตร ข. ผู้ชายส่งของให้พระสงฆ์ได้โดยตรง ค. ประเคนสิ่งของแล้วหันหลังทันที

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยย่อยที่ ๒

ข้อ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
๑	ก	ค	ข
๒	ก	ข	ค
๓	ข	ค	ก
๔	ก	ก	ค
๕	ค	ข	ค
๖	ก	ก	ค
๗	ข	ก	ก
๘	ค	ค	ข
๙	ก	ค	ค
๑๐	ก	ข	ข

ใบงานที่ ๐๑

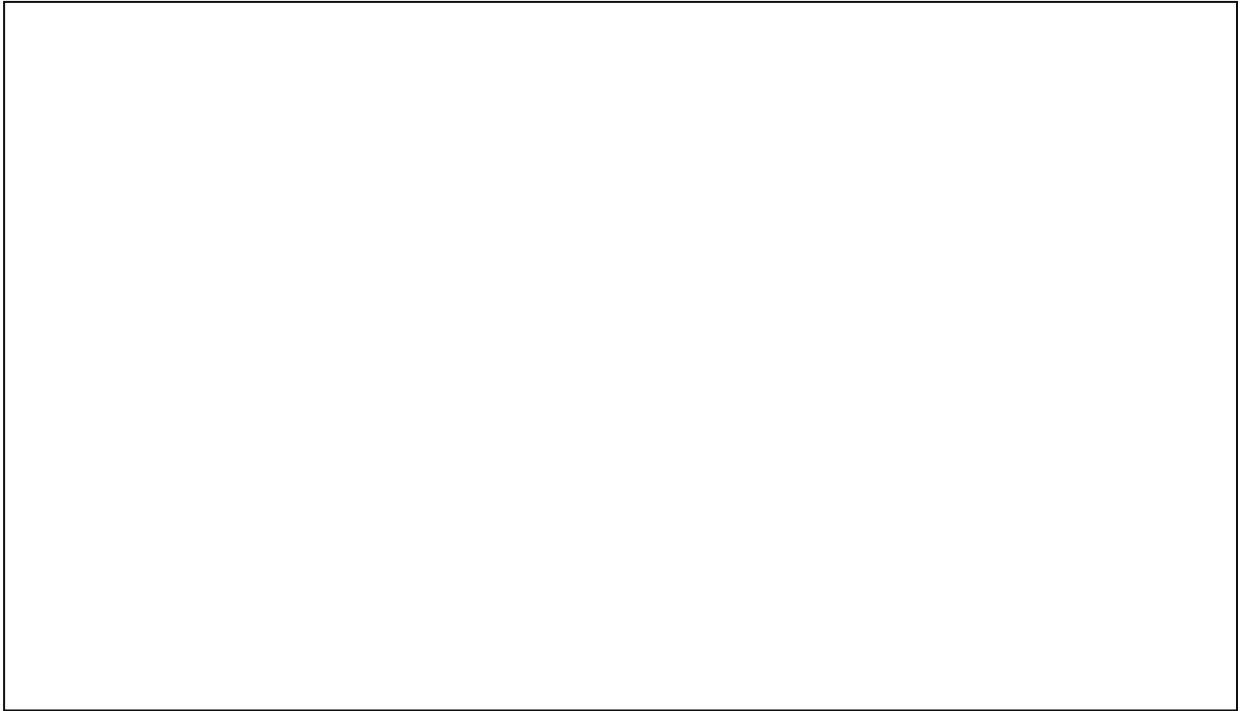
คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพระบายสีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพระบายสีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ พร้อมเขียน
บรรยายประกอบภาพให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

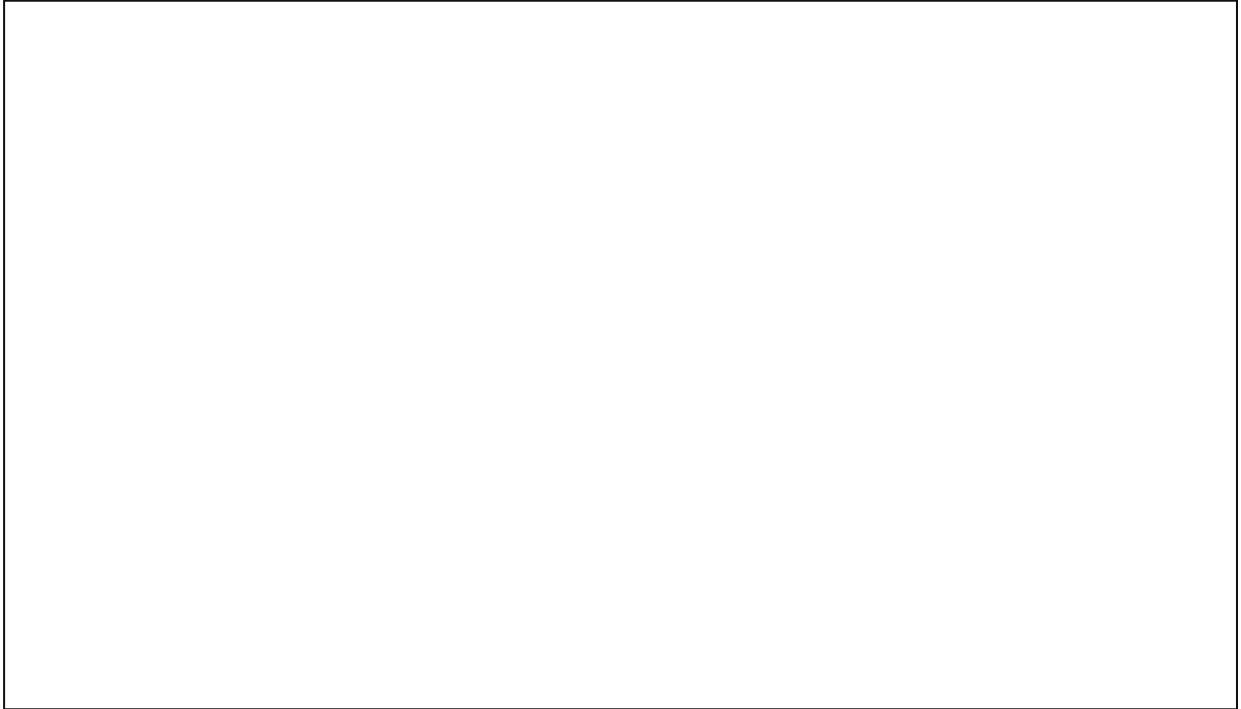
.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง   นักเรียนวาดภาพระบายสีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ พร้อมเขียน
ขั้นตอนให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู) เรื่อง การกราบพระรัตนตรัย

การกราบพระรัตนตรัย

การกราบ เป็นคำไทย มาจากคำว่า อภิวัต หมายถึง การหมอบลงกับพื้น พร้อมกระพุ่มมือเป็นกริยาอาการแสดงความเคารพอย่างสูงสุด

วิธีการกราบพระรัตนตรัย ให้กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย องค์ ๕ มี เข้า ๒ ฝ่ามือ ๒ และหน้าผาก ๑ โดยการกราบให้หน้าผากจรดลงแนบกับพื้น วิธีการปฏิบัติมี ๓ จังหวะ คือ

จังหวะที่ ๑ อัญชลี คือ ยกมือประนมอยู่ระหว่างอก

จังหวะที่ ๒ วันทา คือ ยกมือประนมขึ้นจรดหน้าผาก นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วจรดหน้าผาก ขณะที่ยกมือประนมจากจังหวะที่ ๑ ไปสู่จังหวะที่ ๒ นั้น ให้ก้มศีรษะมารับกันแล้วหมอบลงสู่พื้น ผ่านไปสู่จังหวะที่ ๓ โดยแยกมือออกจากกัน

จังหวะที่ ๓ อภิวัต คือ หมอบให้หน้าผากจรดพื้น ฝ่ามือทั้งสองแบราบลงแนบกับพื้นแล้วทรงตัวขึ้นนั่งตัวตรง ประนมมือยกผ่านจังหวะที่ ๑ - ๒ - ๓ ไปตามลำดับ จนครบ ๓ ครั้ง

ที่มา: <http://2.bp.blogspot.com/-0GOW6beV3cY/T0xdVhu6MkI/AAAAAAAAACo/6YBFRvKzcJw/s1600/sawasdee005%5B1%5D.jpg>

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู) การประเคนของแด่พระสงฆ์

การประเคน หมายถึง การมอบให้ด้วยความเคารพ ใช้ปฏิบัติต่อพระสงฆ์ มีพระวินัยบัญญัติห้ามพระสงฆ์หยิบส่งของมาฉันเอง โดยไม่มีผู้ประเคนยกเว้น น้ำเปล่าที่ไม่ผสมสี เช่น น้ำฝน น้ำประปา เป็นต้น

การประเคนของที่ถูกต้องมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

๑. ของที่ประเคนต้องไม่ใหญ่โตเกินไป สามารถจับคนเดียวได้พ้นจากพื้น มิฉะนั้นไม่ต้องประเคน
๒. ผู้ประเคนควรเข้าไปอยู่ห่างจากพระผู้รับของประมาณ ๑ ศอก
๓. ถ้าเป็นชายยกประเคนส่งถวายพระสงฆ์ได้เลย ถ้าเป็นหญิงให้วางของที่ประเคนลงบนผ้ารับประเคนด้วยอาการนอบน้อม
๔. เมื่อประเคนแล้ว อย่าไปจับเลื่อนของพระอีก

ที่มา: http://dc361.4shared.com/doc/wvXug5Da/preview_html_1608f2c8.jpg

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

ลักษณะของการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

- การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือ การประกาศตนของผู้แสดงว่าเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสิ่งสูงสุดและเป็นที่ยิ่งที่ระลึกของตน
- พิธีพุทธมามกะเกิดขึ้นหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศคำสอนของพระองค์แก่ประชาชน และมีผู้ที่ได้รับฟังคำสอนแล้วเกิดศรัทธาเลื่อมใสปฏิบัติตามคำสอนนั้น จนได้รับผลจากการปฏิบัติตามสมควรแล้วจึงยอมรับว่า พระพุทธศาสนาซึ่งประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อชีวิตตนจึงได้ประกาศตนเป็นพุทธมามกะซึ่งบางคนก็ออกบวชในพระพุทธศาสนา บางคนก็เป็นคฤหัสถ์ แต่ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด สำหรับผู้ที่เป็น “พุทธมามกะ” แล้วก็คือ ผู้ที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงตลอดไป

จุดประสงค์ในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือ

- ๑) เพื่อให้เด็กและเยาวชนสืบความเป็นชาวพุทธตามวงศ์ตระกูลต่อไป
- ๒) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รำลึกอยู่เสมอว่าตนเป็นพุทธศาสนิกชน
- ๓) เพื่อปลูกฝังนิสัยเด็กและเยาวชนให้มั่นคงในพระพุทธศาสนา

เมื่อมีบุคคลต่างศาสนาเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต้องการจะประกาศตนเป็นชาวพุทธ ก็ประกอบพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เพื่อประกาศว่านับแต่นี้ไปตนได้ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว การแสดงตนเป็นพุทธมามกะกระทำซ้ำบ่อย ๆ ก็ได้ไม่จำกัดครั้งเพราะเป็นการแสดงความมั่นคงในการนับถือพระพุทธศาสนา

สิ่งที่จำเป็นในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะจะต้องแสดงต่อหน้าพระสงฆ์ หรือในที่ประชุมสงฆ์ โดยมีสิ่งจำเป็นต้องใช้ ดังนี้

- ๑) โต้ะหมุ่มบูชา
- ๒) พระพุทธรูป
- ๓) ดอกไม้รูปเทียน
- ๔) พุทธมามกะบัตร เพื่อมอบให้แก่ผู้แสดงตน และเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ลำดับขั้นตอนการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

- **ขั้นตอนที่ ๑** เมื่อจัดสถานที่หอประชุม และที่นั่งพระสงฆ์เรียบร้อยแล้วจึงนิมนต์พระสงฆ์เข้าสู่บริเวณพิธี
- **ขั้นตอนที่ ๒** ผู้แทนนักเรียนเข้าไปนั่งคุกเข่าหน้าโต้ะหมุ่มบูชา จุดธูปเทียนและวางดอกไม้บูชา ส่วนผู้เข้าร่วมพิธีนั่งคุกเข่าและประนมมือ สงบจิตใจระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย เมื่อผู้แทนนักเรียนนำกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย ให้ทุกคนว่าตามพร้อม ๆ กัน เมื่อจบแล้วให้กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมิณา สักกาเรนะ พุทัง ปุเชมะ

ข้าพเจ้าขอบูชาพระพุทธเจ้าด้วยเครื่องสักการะ (กราบ)

อิมิณา สักกาเรนะ ธัมมัง ปุเชมะ

ข้าพเจ้าขอบูชาพระธรรมด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมิณา สักกาเรนะ สังฆัง ปุเชมะ

ข้าพเจ้าขอบูชาพระสงฆ์ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

- **ขั้นตอนที่ ๓** ผู้แทนนักเรียนถวายพานเครื่องสักการะ พร้อมกับรายชื่อนักเรียนที่เข้าร่วมพิธีทั้งหมดต่อพระสงฆ์ ส่วนผู้เข้าร่วมพิธีนั่งคุกเข่า ประนมมือแล้วกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมกัน

• **ขั้นตอนที่ ๔** กล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้าและคำขอแสดงตนเป็นพุทธมามกะพร้อมๆ กัน

• คำนมัสการพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอนอบน้อม แต่พระผู้มีพระภาค พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

• คำขอแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

เอเต (ชาย) เอตา (หญิง) มะยัง ภันเต สุจิระปรินิพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง คัจฉามะ ธิมมัญจะ สังฆัญจะ พุทธมามาติ (ชาย) พุทธามามาติ (หญิง) โน สังโฆ ธาเรตุ

(คำแปล) ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึง พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น แม้ปรินิพพานแล้ว ทั้งพระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะที่ระลึกนับถือ ขอพระสงฆ์จงรับข้าพเจ้าไว้เป็นพุทธมามกะด้วยเถิด

• **ขั้นตอนที่ ๕** เมื่อกล่าวจบแล้ว พระสงฆ์ประนมมือรับ “สาธุ” ผู้เข้าร่วมพิธีนั่งพับเพียบ ประนมมือฟังโอวาทจากประธานสงฆ์

• **ขั้นตอนที่ ๖** เมื่อจบโอวาทแล้ว ให้ผู้เข้าร่วมพิธีรับ “สาธุ” แล้วนั่งคุกเข่า ประนมมือผู้แทนนักเรียนนำกล่าวคำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต, วิสุัง วิสุัง รักษะณัตถายะ, ติสระระณนะ สะหะ, ปัญจะสีลานิ ยาจามะ
 ทุตติยัมปิ มะยัง ภันเต, วิสุัง วิสุัง รักษะณัตถายะ, ติสระระณนะสะหะ, ปัญจะสีลานิ ยาจามะ
 ตะติยัมปิ มะยังภันเต, วิสุังวิสุัง รักษะณัตถายะ, ติสระระณนะสะหะ, ปัญจะสีลานิยาจามะ

ขั้นตอนที่ ๗ พระสงฆ์เป็นผู้บอกคำสมาทานศีล ๕ ผู้เข้าร่วมพิธีว่าตามเป็นตอนๆ หลังจากนั้นพระสงฆ์จะกล่าวสรุปหลังจากการสมาทานศีล ๕ เพียง ๑ ครั้งและผู้เข้าร่วมพิธีกล่าวตาม ๓ ครั้งว่า

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ สะมาทियามิ

ขั้นตอนที่ ๘ พระสงฆ์บอกอานิสงส์ของศีล ซึ่งผู้เข้าร่วมพิธีไม่ต้องกล่าวตาม ดังนี้
 สีเลนะ สุกะติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปทา
 สีเลนะ นิพพุติง ตัสมา สีลัง วิโสธะเย

หลังจากนั้น ผู้เข้าร่วมพิธีหรือผู้แทนนักเรียนรับพุทธานามกะบัตร์และ
 ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาผู้แสดงตนเป็นพุทธานามกะ
 กรวดน้ำ รับพร เสร็จแล้วคุกเข่ากราบพระสงฆ์ ๓ ครั้ง เป็นอันเสร็จพิธี หรือหลังจาก
 เสร็จพิธีอาจมีการทำบุญถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ได้

จัดทำโดย พระมหาปรีชา ปภสฺสโร
<http://www.oknation.net/blog/Duplex>

เกณฑ์การประเมินการวาดภาพระบายสี (ใบงานที่ ๐๑)

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	๓	๒	๑
๑. วาดภาพตามหัวข้อที่กำหนดและการวางภาพที่เหมาะสม	วาดภาพได้สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพได้เหมาะสมมาก	วาดภาพได้สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพได้เหมาะสม	วาดภาพไม่สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพไม่เหมาะสม
๒. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความแปลกใหม่	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความแปลกบ้าง	ผลงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มี ความแปลกใหม่
๓. ความประณีตสวยงาม	ผลงานมีความประณีตสวยงามมาก	ผลงานมีความประณีตสวยงามปานกลาง	ผลงานขาดความประณีตสวยงาม
๔. การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อย ดีมาก	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อย ดี	การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานขาดความเรียบร้อย

ระดับคะแนน	รายการประเมิน
	ความสะอาดสวยงาม
๓	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง
๒	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม
๑	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ไม่ละเอียด ขาดประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม

เกณฑ์การประเมินการวาดภาพระบายสีและเขียนบรรยาย (ใบงานที่ ๐๒-๐๓)

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาด สวยงาม	การเขียนบรรยาย ประกอบภาพ
๓	มีเนื้อหาตรงตามหัว เรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่อง น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความ สวยงาม สะอาด ระบายสีได้ ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้ เหมาะสม กลมกลืนสมจริง	เขียนบรรยายภาพ ได้ถูกต้อง สอดคล้องกับภาพที่ วาด
๒	มีเนื้อหาตรงตาม หัวเรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้องบางส่วน ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็น ส่วนใหญ่ น่าสนใจ มีความ สวยงาม มีความคิด สร้างสรรค์	ผลงานมีความ สะอาด ระบายสี ได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงา ได้เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพ ได้สอดคล้องกับ ภาพที่วาด และมี คำที่เขียนผิด ๑ คำ
๑	มีเนื้อตรงตามหัวเรื่อง ที่กำหนดให้ไม่ถูกต้อง บางส่วนหรือไม่ ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็น ส่วนใหญ่ไม่น่าสนใจ ไม่มี ความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความ สะอาด ระบายสี ได้ไม่ละเอียด ขาดประณีต ใช้ แสงเงาไม่ เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพ ได้สอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับภาพที่ วาด และมีคำที่ เขียนผิดมากกว่า ๒ คำ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การกราบเบญจางคประดิษฐ์และการอาราธนาศีล
๓	แสดงการกราบเบญจางคประดิษฐ์และการอาราธนาศีล 5 ได้ถูกต้อง ครบทุกขั้นตอน
๒	แสดงการกราบเบญจางคประดิษฐ์และการอาราธนาศีล 5 ได้ แต่มีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงการกราบเบญจางคประดิษฐ์และการอาราธนาศีล 5 ได้ แต่มีข้อผิดพลาดมาก
ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงตนเป็นพุทธมามกะได้ถูกต้อง ตามขั้นตอนการปฏิบัติและกล่าวคำบูชาต่างๆ ได้ถูกต้อง
๒	แสดงตนเป็นพุทธมามกะได้ถูกต้อง ตามขั้นตอนการปฏิบัติและกล่าวคำบูชาต่างๆ ได้มีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงตนเป็นพุทธมามกะได้บ้าง และกล่าวคำบูชาต่าง ๆ ไม่ได้

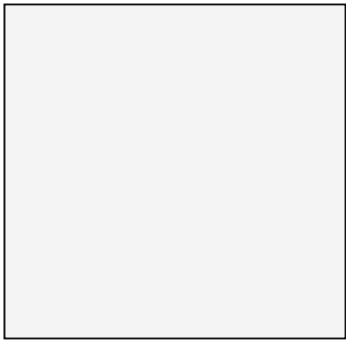
แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานเป็นใจ แผนการเรียนรู้ที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นใจ แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น ป. ๑	ชั้น ป. ๒	ชั้น ป. ๓
ชั้นนำ	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ทบทวนการกรอเบญจางประดิษฐ์และการอาราธนาศีล ๕ และดูรูปภาพมารยาทไทย</p>		
ชั้นสอน	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ตีตกาศาสนสถาน แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับมารยาทในการเดิน การยืน และการนั่ง ในศาสนสถาน</p>		
	<p>กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : ให้นักเรียนเข้ากลุ่มชั้นเดียวกัน กลุ่มละ ๓-๔ คน ทำใบงานตามที่กำหนด และส่งตัวแทนมานำเสนอ</p>		
	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ร่วมกันอภิปรายจากการศึกษาจากอินเทอร์เนต แล้วครูสรุปเกี่ยวกับการยืน การเดิน และการนั่ง</p> <p>นักเรียนฝึกปฏิบัติแสดงการยืน การเดิน และการนั่ง ให้ครูและเพื่อนๆ ได้ชมและบอกข้อบกพร่อง</p>		
	<p>กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑</p>		
ขั้นสรุป	<p>กิจกรรมรวมชั้น : นำผลงานของตนเองตนติดแสดงให้เพื่อนๆ และครูดู แล้วร่วมกันชื่นชมผลงาน</p>		
	<p>กิจกรรมรวมชั้น : ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ</p>		
การวัดประเมินผล	<p>- การทำใบงานที่ ๐๑</p> <p>- พฤติกรรมการเรียน</p>	<p>- การทำใบงานที่ ๐๒</p> <p>- พฤติกรรมการเรียน</p>	<p>- การทำใบงานที่ ๐๓</p> <p>- พฤติกรรมการเรียน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยอย่อยที่ ๒ ปฏิบัติเป็นนิจ แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการยื่น การเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการยื่น การเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย - การวาดภาพระบายสี 	<p>กิจกรรม</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ทบทวนการกราบเบญจางคประดิษฐ์ และการอาราธนาศีล ๕ ๒. ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับมารยาทไทย และการไปทำบุญที่วัดแล้วร่วมกันสนทนาโดยครูอาจจะใช้คำถาม เช่น นักเรียนเคยไปวัดไหม ไปทำอะไร คนที่ไปวัดมักจะปฏิบัติตนอย่างไร และการปฏิบัติตนบุคคลในภาพเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนออกมาเล่นบทบาทสมมติมารยาทไทย การถวายของพระสงฆ์ และการเดินผ่านผู้ใหญ <p>ขั้นสอน</p> <p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๓. นักเรียนช่วยครูวาดภาพศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ เช่น มัสยิด โบสถ์ และให้นักเรียนดูแล้วสนทนา เกี่ยวกับมารยาทในการเดิน การนั่ง เมื่ออยู่ในศาสนสถานเหล่านั้น (กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น) ๔. นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยคละชั้น ๓ กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มให้นักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนชั้น ป.๓ ของแต่ละกลุ่มเป็นผู้นำในการศึกษาจากกระบบอินเทอร์เน็ต ดังนี้ กลุ่ม ๑ มารยาทในการเดินตามมารยาทไทย กลุ่ม ๒ มารยาทในการนั่งตามมารยาทไทย เมื่ออยู่ใน ศาสนสถาน และกลุ่ม ๓ การยืนตามมารยาทไทย (กิจกรรมรวมชั้น) ๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการศึกษาระบบอินเทอร์เน็ต จากนั้นร่วมกันอภิปรายจากการศึกษาร่วมกันทั้งห้อง แล้วครูสรุปเกี่ยวกับกรยื่น การเดิน และการนั่ง เมื่ออยู่ในศาสนสถาน ๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติแสดงกรยื่น เดิน และการนั่ง ให้ครูและเพื่อน ๆ ได้ชมและร่วมกันบอกข้อบกพร่อง (กิจกรรมเดี่ยว) ๗. ครูสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับกรปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการยื่น การเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย จากนั้นนักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๐๑ ระบายสีเกี่ยวกับกรปฏิบัติตนในการยื่นตาม กิริยามารยาทของไทย นักเรียนชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๐๒ ระบายสีเกี่ยวกับกรปฏิบัติตนในการนั่งตามกิริยามารยาทของไทย พร้อมทั้งบรรยายประกอบภาพ นักเรียนชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๐๓ วาดรูประบายสีเกี่ยวกับกรปฏิบัติตนในการยื่น การเดิน และการนั่งตามกิริยามารยาทของไทยพร้อมทั้งบรรยายประกอบภาพ (กิจกรรมรวมชั้น) ๘. นักเรียนนำผลงานของตนติดแสดงให้เพื่อน ๆ และครูดู แล้วร่วมกันชื่นชมผลงาน <p>ขั้นสรุป</p> <p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๙. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกรยื่น การเดิน และการนั่ง ตามมารยาทไทย อีกครั้งหนึ่ง แล้วสรุปเกี่ยวกับกรเรียนรู้ที่ได้รับ ครูเน้นย้ำคุณธรรมเกี่ยวกับกรรับผิดชอบต่อตนเองที่ได้รับมอบหมาย 	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. รูปภาพ ๒. อินเทอร์เน็ต ๓. ใบความรู้ ๑-๒ <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ใบงานที่ ๐๑-๐๓ 	<p>วิธีการวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประเมินความรู้ <ul style="list-style-type: none"> - บอกลักษณะของมารยาทไทยเกี่ยวกับกรยื่น การเดิน และการนั่ง - อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างทัศนศิลป์ในห้องเรียน ๒. ประเมินทักษะ - กระบวนการทำงานกลุ่ม ๓. ประเมินคุณธรรม จริยธรรม - มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การสังเกตพฤติกรรม ๒. ตรวจใบงาน
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. บอกลักษณะของมารยาทไทยเกี่ยวกับกรยื่น การเดินและการนั่ง (ป.๑-๓) ๒. อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างทัศนศิลป์ในห้องเรียน (ป.๑-๓) <p>ทักษะ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กระบวนการทำงานกลุ่ม <p>คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีความรับผิดชอบต่อตนเองที่ได้รับมอบหมาย 	<p>วัดผลประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประเมินความรู้ <ul style="list-style-type: none"> - บอกลักษณะของมารยาทไทยเกี่ยวกับกรยื่น การเดิน และการนั่ง - อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างทัศนศิลป์ในห้องเรียน ๒. ประเมินทักษะ - กระบวนการทำงานกลุ่ม ๓. ประเมินคุณธรรม จริยธรรม - มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การสังเกตพฤติกรรม ๒. ตรวจใบงาน 		

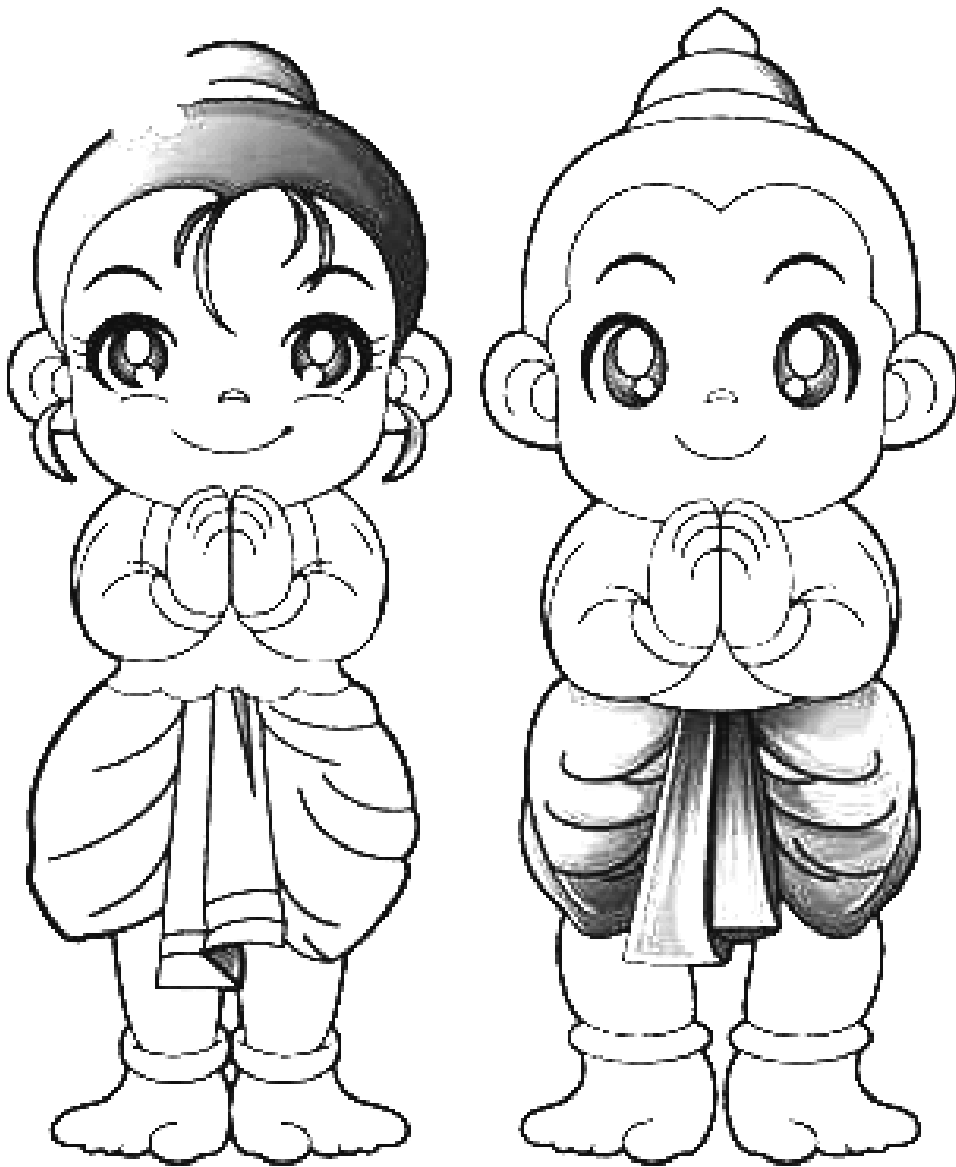
แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการขึ้น การเดิน การนั่ง ตามมารยาทไทย บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

เครื่องมือวัดผล
๑. แบบสังเกตพฤติกรรม
การเรียนรู้
๒. แบบบันทึกคะแนน
เกณฑ์การประเมิน
๑. การทำใบงานได้คะแนน
ตั้งแต่ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน การประเมิน
๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ได้
คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๘๐
ขึ้นไปถือว่าผ่านการ
ประเมิน

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนระบายสีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการยืน ตามกิจกรรมารยาทของไทย

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนระบายสีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการนั่งตามกิริยามารยาทของ
ไทย พร้อมทั้งบรรยาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

☆☆☆	ป ๓.๒/พ ๒-๐๓
-----	--------------

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนวาดรูปบรรยายสี่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการยืน การเดิน และการนั่งตามกิริยามารยาทของไทยพร้อมทั้งบรรยายประกอบภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... เลขที่ ..... ชั้น.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการยืน การเดิน การนั่ง ตาม มารยาทไทย

มารยาทไทย การยืน การเดิน การนั่ง การคลาน

มารยาทในอริยาบทต่าง ๆ ตามแบบวัฒนธรรมไทย มีแบบ
เฉพาะที่พึงปฏิบัติทั้งในเวลาศาสนพิธี และพิธีอื่น ดังต่อไปนี้

การยืน

การยืนมีแบบที่ควรทราบและถือปฏิบัติทั้งในเวลายืนตามลำพัง ยืน
เฉพาะหน้าผู้ใหญ่ และยืนแสดงความเคารพในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

๑) การยืนตามลำพัง ควรอยู่ใน
ลักษณะสุภาพ สบาย ขาชิด ตั้งตัว
ตรง ไม่หันหน้าหรือแกว่งแขนไป
มา

๒) การยืนเฉพาะหน้าผู้ใหญ่ ควรยืนตรง ขาชิด ปลายเท้าห่างกัน
เล็กน้อย มือทั้งสองแนบข้างลำตัว ถ้าอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ ที่มีอาวุโสสูง
หรือพระสงฆ์ หรือเป็นการยืนหน้าที่ประทับควรค้อมส่วนบนตั้งแต่
เอวขึ้นไปเล็กน้อย มืออยู่ในลักษณะ คว่ำซ้อนกัน จะเป็นมือข้างไหน
ทับมือข้างไหนก็ได้ หรือจะประสานมือทั้งสองอย่างหลวม ๆ หาย
มือทั้งสองสอดนิ้ว เข้าระหว่างช่องนิ้วของแต่ละมือก็ได้

๓) การยืนถวายความเคารพพระมหากษัตริย์หรือพระมหาลี ถ้าแต่งเครื่องแบบให้ยืนตรง แล้วกระทำวันทยาหัตถ์ ถ้าไม่ได้สวมหมวก ให้ยืนตรง แล้วถวายคำนับ การถวายคำนับให้ก้มศีรษะ และส่วนไหล่ลงช้าๆ ให้ต่ำพอสมควร แล้วกลับมายืนตรง อย่าผงกศีรษะ ถ้าสวมหมวกอื่นที่มีใช้ประกอบเครื่องแบบต้องถอดหมวกก่อน แล้วจึงถวายคำนับ สำหรับหญิง ให้ยืนตรงเท้าชิด หันหน้าไปทางพระองค์ท่าน ชักเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปทางหลัง โดยวาดปลายเท้าไปทางอีกด้านหนึ่งของเท้าที่ยืน ทำพร้อมกับย่อเข้าอีกข้างหนึ่งลงช้าๆ เมื่อจวนจะต่ำสุด ให้ยกมือทั้งสองวางประสานกัน บนหน้าขาที่ย่อให้ต่ำลง โดยให้หน้ามือประสานกัน และให้ค่อนไปทางเข้า ก้มศีรษะลงเล็กน้อย จากนั้นเงยศีรษะขึ้น พร้อมกับชักเท้าที่ไขว้กลับที่เดิม และตั้งเข้าตรง

๔) การยืนแสดงความเคารพเมื่อมีการบรรเลงเพลงเคารพ เพลงเคารพได้แก่เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ และเพลงมหาชัย

- เมื่อได้ยืนเพลงสรรเสริญพระบารมี ให้ยืนขึ้นแล้วระวังตรง หันหน้าไปทางพระองค์ท่านหรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือประธานที่ชวนเชิญถวายพระพรในขณะนั้น ให้ยืนตรงอยู่จนจบเพลง ถ้าเป็นการบรรเลงที่ปรากฏพระองค์ ต้องถวายความเคารพเมื่อเห็นพระองค์ครั้งหนึ่ง
- เมื่อได้ยืนเพลงชาติ ให้ยืนระวังตรง จนจบเพลง แล้วจึงเปลี่ยนอิริยาบถ เป็นอย่างอื่นแล้วแต่กรณี

- เมื่อได้ยืนเพลงมหาฤกษ์ ซึ่งใช้ในการเริ่มพิธีสำคัญ ๆ ให้ยืนขึ้นอย่างสุภาพ หันหน้าไปทางประธานในพิธี
- เมื่อจบเพลงแล้วจึงเปลี่ยนอิริยาบถเป็นอย่างอื่นแล้วแต่กรณี
- เมื่อได้ยืนเพลงมหาชัย ซึ่งใช้แสดงความเคารพต่อพระบรมวงศานุวงศ์ ควรปฏิบัติเช่นเดียวกับ ได้ยืนเสียง เพลงสรรเสริญพระบารมี

๕) ในเวลาที่อยู่ต่อหน้าพระที่นั่ง เวลาจะลุกขึ้นยืนหรือเคลื่อนที่ไปไหน ต้องถวายความเคารพก่อนทุกครั้ง การยืนรับเสด็จเวลาเสด็จพระราชดำเนินผ่าน สำหรับชายยืนตรงถวายคำนับ หญิงถอนสายบัว ถ้าแต่งเครื่องแบบ และสวมหมวกให้ทำวันทยาหัตถ์

การเดิน

การเดิน มีการเดินตามลำพัง การเดินกับผู้ใหญ่ การเดินนำเสด็จ และตามเสด็จ และการเดินไปในโอกาสต่าง ๆ มีแบบและวิธีปฏิบัติที่ควรทราบดังนี้

๑) การเดินตามลำพัง ให้เดิน

อย่างสุภาพ หลังตรง ก้าวเท้าไม่ยาวไม่สั้นเกินควร แกว่งแขนแต่พองาม

๒) การเดินกับผู้ใหญ่ ให้เดินทางซ้ายเยื้องมาทางหลังของผู้ใหญ่ อยู่ในลักษณะนอนน้อมไม่ส่ายตัว โยกศีรษะ ถ้าเป็นการเดินระยะใกล้ๆ มือทั้งสองควรประสานกัน

๓) การเดินนำเสด็จและตามเสด็จ ควรปฏิบัติดังนี้

- การเดินนำเสด็จ ให้เดินหน้าระยะห่างพอสมควร ทางด้านซ้ายของพระองค์ท่าน ในกรณีที่เสด็จ พระราชดำเนิน บนลาดพระบาท ผู้เดินนำเสด็จต้องไม่เดินบนลาดพระบาท ให้เดินในลักษณะเอียงตัวน้อยๆ มาทางพระองค์ท่าน เพื่อได้สังเกตทราบหากจะประทับยืน ค้อมร่างกายส่วนบนเล็กน้อย มือทั้งสองประสานกัน และยกขึ้นเหนือ แขนงเข้มขัดเล็กน้อย เมื่อถึงที่จะอัญเชิญประทับ ซึ่งเท่ากับกราบบังคมทูลฯ ว่าถึงที่ประทับแล้ว เมื่อจะถอยออกไป ให้ถวายคำนับครั้งหนึ่ง ก่อนที่ผู้นำจะนั่งที่ ต้องถวายคำนับอีกครั้งหนึ่ง
- การเดินตามเสด็จ ให้เดินเบื้องหลังพระองค์ท่าน ในอิริยาบถเดินกับผู้ใหญ่ คือเดินอย่างสุภาพหน้ามองตรง อยู่ในอาการสำรวมไม่ยิ้มหัว ทักทาย หรือทำความเคารพพูดคุยกับผู้อื่น

๔) การเดินเข้าสู่ที่ชุมชน ควรเดินเข้าไปอย่างสุภาพ เมื่อผ่านผู้ที่นั่งอยู่ก่อน ควรก้มตัวลงเล็กน้อย ถ้าผู้นั่ง เป็นผู้อาวุโสมาก ก็ก้มตัวให้มาก และระวังอย่าให้เสื้อผ้าหรือร่างกายไปกรายผู้อื่น ถ้าไม่มีการกำหนดที่นั่ง ก็ให้นั่งเก้าอี้ ที่สมควรโดยสุภาพ อย่าลากเก้าอี้ให้ดัง อย่าโยกย้ายเก้าอี้ไปจากระดับที่ตั้งไว้

การเข้าสู่ที่ชุมนุมที่นั่งกับพื้น ควรเดินอย่างสุภาพ เวลาผ่านผู้ที่นั่งอยู่ก่อนควรค้อมตัวลงให้มาก หรือน้อย สุดแต่แต่ระยะใกล้หรือระยะไกล ระวังอย่าให้เสื้อผ้าหรือส่วนของร่างกายไปกรายผู้อื่น ถ้าผ่านระยะใกล้มาก ใช้การเดินเข้า

วิธีการเดินเข้า ให้นั่งคุกเข่าตัวตรง มืออยู่ข้างลำตัวแกว่งได้เล็กน้อย ยกเข่าขวาซ้ายไปข้างหน้าสลับข้างกัน ปลายเท้าตั้งช่วงเท้าพองาม ไม่กระชั้นเกินไป การเดินเข้าไม่นิยมใช้ในกรณีเข้าเฝ้าหรือเข้าพบผู้ใหญ่

๕) การเดินในที่ที่พระมหากษัตริย์หรือพระมหาลีประทับอยู่ เวลาเดินผ่านหน้าหรือหลังที่ประทับ ให้ลุกขึ้น จากที่แล้วถวายความเคารพ แล้วเดินอย่างสุภาพ เมื่อจะผ่านที่ประทับให้หันไปถวายความเคารพ เมื่อผ่านไปแล้ว ให้หันไปเคารพ และก่อนจะนั่งที่ใหม่ ให้ถวายความเคารพก่อนนั่ง

การเดินไปทำธุระใด ๆ เมื่อลุกจากที่และถวายความเคารพแล้วเดินไปยังที่จะทำกิจธุระ เมื่อถึงที่ให้ถวายความเคารพ แล้วจึงทำกิจธุระนั้น ขณะทำกิจธุระจะนั่งย่อเข่า หรือคุกเข่า หรือหมอบแล้วแต่กรณี ทำกิจธุระเสร็จแล้วลุกขึ้น ถอยหลังหนึ่งก้าว ถวายความเคารพ แล้วเดินถอยหลังสามก้าว ถวายความเคารพ แล้วเดินกลับที่นั่ง ก่อนจะนั่ง ถวายความเคารพอีกครั้ง

๖) การเดินขึ้นลงเมรุ ในงานศพที่เสด็จพระราชดำเนิน ควรปฏิบัติโดยลำดับ ดังนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระบรมวงศานุวงศ์ ประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ประชาชนทั่วไป พระภิกษุสามเณร เป็นอันดับ

สุดท้าย การปฏิบัติในการเดินขึ้นสู่เมรุ ให้ลุกจากที่นั่งถวายความเคารพ เมื่อผ่านที่ประทับถวายความเคารพ ลงจากเมรุถึงพื้นถวายความเคารพ เมื่อผ่านที่ประทับถวายความเคารพ ก่อนจะนั่งถวายความเคารพ

การนั่ง

การนั่ง การหมอบ และการนั่งคุกเข่าในงาน และในโอกาสต่าง ๆ มีวิธีปฏิบัติดังนี้

- ๑) **นั่งเก้าอี้** ให้นั่งตัวตรง หลังพิงพนักเก้าอี้ เท้าวางชิดกัน เข่าแนบชิดกัน มือทั้งสองวางบนหน้าขา ถ้าเป็น เก้าอี้ท้าวแขน เมื่อนั่งตามลำพัง จะเอาแขนพาดบนท้าวแขนก็ได้ ไม่ควรนั่งเอาปลายเท้าหรือขาไขว่กันอย่างนั่งไขว่ห้าง ควรนั่งเต็มเก้าอี้ อย่างนั่งโดยโยกเก้าอี้ให้ยกหน้าหรือเอนหลัง การนั่งลงศอกในกรณีนั่งเก้าอี้ ให้น้อมตัวลงเงยหน้าเล็กน้อย วางแขนทั้งสองลงบนหน้าขา มือประสานกัน
- ๒) **นั่งกับพื้น** ให้นั่งพับเพียบในลักษณะสุภาพ ยืดตัว ไม่ต้องเก็บปลายเท้า แต่อย่าเหยียดเท้า ถ้านั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ ให้เก็บปลายเท้ามือประสานกันไม่ท้าวแขน
- ๓) **การหมอบ** ให้นั่งพับเพียบเก็บปลายเท้าก่อน แล้วหมอบลงไปให้เข่าข้างหนึ่งอยู่ระหว่างแขนทั้งสองข้าง แขนวางราบกับพื้นตลอดครึ่งแขน ส่วนมือถึงศอกประสาน หรือประณมแล้วแต่กรณี
- ๔) **การนั่งคุกเข่า** ให้นั่งตัวตรง วางก้นบนส้นเท้าปลายเท้าตั้ง มือทั้งสองประสานกัน หรือจะวางคว่ำบนหน้าขาก็ได้
- ๕) **การนั่งหน้ารถพระที่นั่ง หรือรถที่นั่ง** ก่อนที่จะขึ้นนั่งให้ถวาย

ความเคารพก่อน แล้วขึ้นนั่งโดยหันหลังขึ้นนั่ง พร้อมกับยกขาขึ้น
ตามไปด้วย นั่งตัวตรง ขาชิด เข้าชิด หลังแตะพนักแต่ไม่พิง มือ
ประสานบนตัก สรรวมอิริยาบถ แต่ให้ผิ้วผาย ไม่เหลียวหน้าไปทาง
ใด

เกณฑ์การประเมินการระบายสี (ใบงานที่ ๐๑)

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	๓	๒	๑
๑. การเลือกใช้สี	เลือกใช้สีได้เหมาะสมกับภาพในระดับดี	เลือกใช้สีได้เหมาะสมกับภาพในระดับพอใช้	เลือกใช้สีไม่เหมาะสมกับภาพ
๒. การระบายสี	ระบายสีได้ดีตามกรอบภาพที่กำหนด	ระบายสีได้ ตามกรอบภาพที่กำหนด	ระบายสีออกนอกกรอบภาพที่กำหนด
๓. การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อยดี	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อย	ขาดการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน

เกณฑ์การประเมินการวาดภาพระบายสีและเขียนบรรยาย (ใบงานที่ ๐๒-๐๓)

ระดับคะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาดสวยงาม	การเขียนบรรยายประกอบภาพ
๓	มีเนื้อหาตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาดสอดคล้องกับชื่อเรื่อง น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด สวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืน สมจริง	เขียนบรรยายภาพได้ถูกต้อง สอดคล้องกับภาพที่วาด
๒	มีเนื้อหาตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ถูกต้องบางส่วนครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาดสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนใหญ่ น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพได้ สอดคล้องกับภาพที่วาด และมีคำที่เขียนผิด ๑ คำ
๑	มีเนื้อตรงตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ไม่ถูกต้องบางส่วนหรือ ไม่ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนใหญ่ไม่น่าสนใจ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ไม่ละเอียด ขาดประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพได้ สอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับภาพที่วาด และมีคำที่เขียนผิดมากกว่า ๒ คำ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความรับผิดชอบ
๓	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา
๒	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดเล็กน้อย
๑	ไม่เอาใจใส่ งาน ส่งงานช้ากว่าที่กำหนดมากหรือไม่ส่งงาน

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้า : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจอ
แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง วันสำคัญทางศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ และภาษาไทย เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

	ป.๑	ป.๒	ป.๓
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับมารยาทในการเดิน การนั่ง ในศาสนสถาน และสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา จากข่าวหนังสือพิมพ์ วิทูร หรือโทรทัศน์		
ขั้นสอน	กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น : แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าจากใบความรู้และอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑ บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าในใบงานที่ ๑๑ พร้อมอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะวันสำคัญทางพุทธศาสนา	กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน	
ขั้นสรุป	กิจกรรมรวมชั้น : ร่วมกันสรุปผลการทำกิจกรรมและทำแบบทดสอบหลังเรียน		
วัดและประเมินผล	- การทำใบงานที่ ๑๑,๑๒ - พฤติกรรมการเรียน	-การทำใบงานที่ ๑๑,๑๓ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๑๑,๑๔ - พฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยงานที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

ขอบเขตเนื้อหา
กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา
การวาดภาพระบายสี

จุดประสงค์
ด้านความรู้
๑. บอกลักษณะของกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนาได้ถูกต้อง (ป.๑-๓)
๒. มีความรู้ในการสร้างงานทัศนศิลป์ขั้นพื้นฐาน (ป.๑-๓)
ด้านทักษะกระบวนการ / สมรรถนะ
๑. กระบวนการกลุ่ม
ด้านคุณธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ความใฝ่เรียนรู้

กิจกรรม
ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)
๑. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับมารยาทในการเดิน การนั่ง การยืนในศาสนสถาน
๒. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา จากข่าวหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ที่เคยพบเห็นในชีวิตประจำวัน
ขั้นดำเนินกิจกรรม (กิจกรรมกลุ่มย่อยคลัสชัน)
๓. นักเรียนแบ่งกลุ่มคลัสชัน โดยแต่ละกลุ่มต้องมีนักเรียน ชั้น ป.๑-๓ ตามความเหมาะสม แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากวันสำคัญทางศาสนา แล้วศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับหัวข้อวันสำคัญทางศาสนา กลุ่มละ ๑ วัน ซึ่งได้แก่ วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา และวันมาฆบูชา (สำหรับศาสนาอื่นให้เลือกวันสำคัญของศาสนาของตน)แล้วบันทึกผลการศึกษาค้นคว้าในใบงานที่ ๐๑ นักเรียนเขียนบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า แล้วให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
(กิจกรรมรวมชั้น)
๔. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางพุทธศาสนาและการสร้างงานทัศนศิลป์ขั้นพื้นฐานจากนั้นร่วมกันสรุปเกี่ยวกับลักษณะของวันสำคัญที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
(กิจกรรมเดี่ยว)
๕. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ วาดภาพตามจินตนาการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ตนสนใจใน ใบงานที่ ๐๒

สื่อ / แหล่งเรียนรู้
๑. ห้องคอมพิวเตอร์
๒. ใบความรู้ที่ ๑-๕
๓. แบบทดสอบหลังเรียน
๔. สลากวันสำคัญทางศาสนา
ภาระงาน / ชิ้นงาน
๑. ใบงานที่ ๐๑ - ๐๔

วิธีการวัดและประเมินผล
๑. ประเมินความรู้
- บอกลักษณะของกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนาได้ถูกต้อง และมีความรู้ในการสร้างงานทัศนศิลป์ขั้นพื้นฐาน
๒. ประเมินทักษะ
- กระบวนการกลุ่ม
๓. ประเมินคุณธรรม
- ความใฝ่เรียนรู้
วิธีการ
๑. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
เครื่องมือวัดผล
๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
๒. แบบบันทึกคะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นกิจ
 แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง วันสำคัญทางศาสนา
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะ และภาษาไทย เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๗. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ร่วมกันบอกคำที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวันสำคัญทางศาสนา แล้วร่วมกันคัดเลือกมา ๕ คำ เมื่อคัดเลือกแล้วให้นำคำเหล่านั้นมาแต่งประโยค ในใบงานที่ ๐๓</p> <p>๘. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ วาดภาพระบายสีและเขียนบรรยายภาพ เกี่ยวกับวันสำคัญที่ตนสนใจมา ๑ วัน โดยเขียนบรรยายภาพ มีความยาว ไม่ต่ำกว่า ๕ บรรทัด ลงในใบงานที่ ๐๔</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p>
	<p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๙. อาจารย์ครมนักเรียนแต่ละชั้นได้นำเสนอผลงานของตนให้ทุกคนในห้องเรียนฟัง</p> <p>๑๐. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวันสำคัญทางศาสนาและกิจกรรที่ปฏิบัติในวันสำคัญเหล่านั้นจากนั้นร่วมกันจัดป้ายนิเทศ</p> <p>๑๑. นักเรียนแต่ละชั้นทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยย่อยที่ ๒ ครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่องความไม่เรียนรู้</p>	<p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป</p> <p>ถือว่าผ่านการประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p> <p>๓. การทำแบบทดสอบได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์</p>

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง

นักเรียนเขียนบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

บันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

Area with horizontal dotted lines for writing the research findings.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

★	บ ๓.๒/ผ ๒.๐๒
---	--------------

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพตามจินตนาการเกี่ยวกับกิจกรรมวันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนแต่งประโยคที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา จากคำที่กำหนดให้

คำ	ประโยค
 พระธรรม	.....
 พระราชา	.....
 อาสาฬหบูชา	.....
 ตักบาตร	.....
 เวียนเทียน	.....

ใบงานที่ ๐๔

คำชี้แจง วาดภาพพระบายสีและเขียนบรรยายภาพ เกี่ยวกับวันสำคัญ ความยาวไม่ต่ำกว่า ๕ บรรทัด พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

ประวัติวันวิสาขบูชาและความสำคัญของวันวิสาขบูชา

วันวิสาขบูชา ถือเป็นวันสำคัญยิ่งทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันที่เกิด ๓

เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวียนมาบรรจบกันในวันเพ็ญเดือน ๖ แม้จะมีช่วงระยะเวลาห่างกันนับเวลาหลายสิบปี ซึ่งเหตุการณ์อัศจรรย์ ๓ ประการ ได้แก่...

๑. วันวิสาขบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ

เมื่อพระนางสิริมหามายา พระมเหสีของพระเจ้า

สุทโธทนะ แห่งกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงพระครรภ์แก่จวนจะประสูติ พระนางแปรพระราชฐานไปประทับ ณ กรุงเทวทหะ เพื่อประสูติในตระกูลของพระนางตามประเพณีนิยมในสมัยนั้น ขณะเสด็จแวะพักผ่อนพระอิริยาบถใต้ต้นสาละ ณ สวนลุมพินีวัน พระนางก็ได้ประสูติพระโอรส ณ ใต้ต้นสาละนั้น ซึ่งตรงกับวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี ครั้นพระกุมารประสูติได้ ๕ วัน ก็ได้รับการถวายพระนามว่า "สิทธัตถะ" แปลว่า "สมปรารถนา"

เมื่อข่าวการประสูติแพร่ไปถึงอสิตดาบส ๔ ผู้อาศัยอยู่ในอาศรมเชิงเขาหิมาลัย และมีความคุ้นเคยกับพระเจ้าสุทโธทนะ ดาบสจึงเดินทางไปเข้าเฝ้า และเมื่อเห็นพระราชกุมารก็ทำนายได้ทันทีว่า นี่คือผู้จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงกล่าวพยากรณ์ว่า "พระราชกุมารนี้จักบรรลุพระสัพพัญญุตญาณ เห็นแจ้งพระนิพพานอันบริสุทธิ์อย่างยิ่ง ทรงหวังประโยชน์แก่ชนเป็นอันมาก จะประกาศธรรมจักรพรหมจรรย์ของพระกุมารนี้จักแพร่หลาย" แล้วกราบลงแทบพระบาทของพระกุมาร พระเจ้าสุทโธทนะทอดพระเนตรเห็นเหตุการณ์นั้นทรงรู้สึกอัศจรรย์และเปี่ยมล้นด้วยปีติ ถึงกับทรุดพระองค์ลงอภิวัตพระราชมารตามอย่างดาบส

๒. วันวิสาขบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้อนุตรสัมโพธิญาณ

หลังจากออกผนวชได้ ๖ ปี จนเมื่อ
พระชนมายุ ๓๕ พรรษา เจ้าชาย
สิทธัตถะก็ทรงตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า ณ ใต้ร่มไม้ศรีมหาโพธิ์
ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลา
เสนานิคม ในตอนเช้ามีดวงจันทร์
ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา ก่อน

พุทธศักราช ๔๕ ปี ปัจจุบันสถานที่ตรัสรู้แห่งนี้เรียกว่า พุทธคยา เป็นตำบลหนึ่งของ
เมืองคยา แห่งรัฐพิหารของอินเดีย

สิ่งที่ตรัสรู้ คือ อริยสัจสี่ เป็นความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการของพระพุทธเจ้า ซึ่ง
พระพุทธเจ้าเสด็จไปที่ต้นมหาโพธิ์ และทรงเจริญสมาธิภาวนาจนจิตเป็นสมาธิได้
ฌานที่ ๔ แล้วบำเพ็ญภาวนาต่อไปจนได้ฌาน ๓ คือ

▶▶ **ยามต้น : ทรงบรรลุ "ปุพเพนิวาสานุติญาณ"** คือ ทรงระลึกชาติในอดีตทั้งของ
ตนเองและผู้อื่นได้

▶▶ **ยามสอง : ทรงบรรลุ "จุตูปปาตญาณ"** คือ การรู้แจ้งการเกิดและดับของสรรพ
สัตว์ทั้งหลาย ด้วยการมีตาทิพย์สามารถเห็นการจุติและอุบัติของวิญญาณ
ทั้งหลาย

▶▶ **ยามสาม หรือยามสุดท้าย : ทรงบรรลุ "อาสวักขญาณ"** คือ รู้วิธีกำจัดกิเลส
ด้วย อริยสัจ ๔ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใน
คืนวันเพ็ญเดือน ๖ ซึ่งขณะนั้นพระพุทธองค์มีพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา

๓. วันวิสาขบูชา เป็นวันที่

พระพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน (ดับ
สังขารไม่กลับมาเกิดสร้างชาติ สร้างภพ
อีกต่อไป)

เมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้และแสดง
ธรรมเป็นเวลานานถึง ๔๕ ปี จนมี

พระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา ได้ประทับ

จำพรรษา ณ เวฬุคาม ใกล้เมืองเวสาลี แคว้นวัชชี ในระหว่างนั้นทรงประชวรอย่างหนัก
ครั้นเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน ๖ พระพุทธองค์กับพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ก็ไปรับภัตตาหาร
บิณฑบาตที่บ้านนายจุนทะ ตามคำกราบทูลนิมนต์ พระองค์เสวยสุกรมัททวะที่นายจุนทะ
ตั้งใจทำถวายก็เกิดอาพาธลง แต่ทรงอดกลั้นมุ่งเสด็จไปยังเมืองกุสินารา ประทับ ณ ป่าสาละ
เพื่อเสด็จดับขันธปรินิพพาน

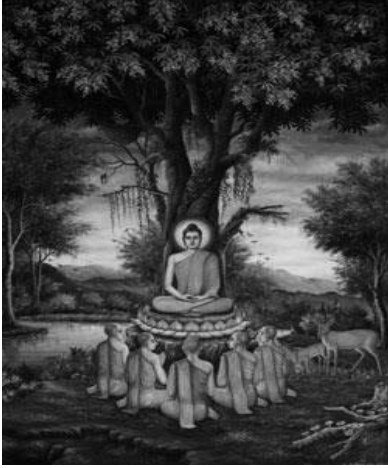
เมื่อถึงยามสุดท้ายของคืนนั้น พระพุทธองค์ก็ทรงประทานปัจฉิมโอวาทว่า "ดูก่อน
ภิกษุทั้งหลายอันว่าสังขารทั้งหลายย่อมมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลาย
จงยังกิจทั้งปวงอันเป็นประโยชน์ของตน และประโยชน์ของผู้อื่นให้บริบูรณ์ด้วย
ความไม่ประมาทเถิด" หลังจากนั้นก็เสด็จเข้าดับขันธปรินิพพาน ในราตรีเพ็ญเดือน ๖ นั้น

เรียบเรียงข้อมูลโดย กระปุกดอทคอม

ขอขอบคุณภาพประกอบจากdhammathai.org

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

วันอาสาฬหบูชา

ทุกวันนี้ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี จะตรงกับวันสำคัญทางพุทธศาสนาอีกหนึ่งวัน นั่นคือ "วันอาสาฬหบูชา" ทั้งนี้ คำว่า "อาสาฬหบูชา" สามารถอ่านได้ ๒ แบบ คือ อา-सान-หะ-บุ-ชา หรือ อา-सान-ละ-หะ-บุ-ชา ซึ่งจะประกอบด้วยคำ ๒ คำ คือ อาสาฬห ที่แปลว่า เดือน ๘ ทางจันทรคติ กับคำว่า บูชา ที่แปลว่า การบูชา เมื่อนำมารวมกันจึงแปลว่า การบูชาในเดือน ๘ หรือการบูชาเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในเดือน ๘

วันอาสาฬหบูชา คือวันที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก หลังจากตรัสรู้ได้ ๒ เดือนโดยแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้แก่ พระโกณฑัญญะ พระวัชปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ และพระอัสสชิ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี แคว้นมคธ จน พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้บรรลุธรรมและขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนาจึงถือว่าวันนี้มีพระรัตนตรัยครบองค์สามบริบูรณ์ครั้งแรกในโลก คือ มีทั้งพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ทั้งนี้ พระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เรียกว่า "ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร" แปลว่า พระสูตรแห่งการหมุนวงล้อธรรม ซึ่งหลังจากปฐมเทศนา หรือเทศนากัณฑ์แรกที่พระองค์ทรงแสดงจบลง พระอัญญาโกณฑัญญะ ก็ได้ดวงตาเห็นธรรม สำเร็จเป็นพระโสดาบัน จึงขออุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าก็ได้ประทานอุปสมบทให้ด้วยวิธีที่เรียกว่า "เอหิภิกขุอุปสัมปทา" พระโกณฑัญญะจึงได้เป็น พระอริยสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา ต่อมา พระวัชปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ และพระอัสสชิ ก็ได้ดวงตาเห็นธรรม และได้อุปสมบทตามลำดับ

สำหรับใจความสำคัญของการปฐมเทศนา มีหลักธรรมสำคัญ ๒ ประการ คือ

☀️ ๑. มัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลางเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นกลาง ๆ ถูกต้องและเหมาะสมที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายได้ มิใช่การดำเนินชีวิตที่เอียงสุด ๒ อย่าง หรืออย่างหนึ่งอย่างใด

☀️ ๒. อริยสัจ ๔ แปลว่า ความจริงอันประเสริฐของอริยะ ซึ่งคือ บุคคลที่ห่างไกลจากกิเลส ได้แก่

✦๑. ทุกข์ ได้แก่ ปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ บุคคลต้องกำหนดรู้ให้เท่าทันตามความเป็นจริงว่ามันคืออะไร ต้องยอมรับรู้ กล้าสู้หน้าปัญหา กล้าเผชิญความจริง ต้องเข้าใจในสภาวะโลกว่าทุกสิ่งไม่เที่ยง มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ไม่ยึดติด

✦๒. สมุทัย ได้แก่ เหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุของปัญหา ตัวการสำคัญของทุกข์ คือ ตัณหาหรือเส้นเชือกแห่งความอยากซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ

✦๓. นิโรธ ได้แก่ ความดับทุกข์ เริ่มด้วยชีวิตที่อิสระ อยู่อย่างรู้เท่าทันโลกและชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยการใช้ปัญญา

✦๔. มรรค ได้แก่ กระบวนวิธีแห่งการแก้ปัญหา อันได้แก่ มรรคมีองค์ ๘ ประการ ดังกล่าวข้างต้น

เรียบเรียงข้อมูลโดยกระปุกดอทคอม

ขอขอบคุณภาพประกอบจากdhammathai.org

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

วันเข้าพรรษา

วันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น "เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝนโดยเหตุที่พระภิกษุในสมัยพุทธกาล มีหน้าที่จะต้องจาริกโปรดสัตว์ และเผยแพร่พระ

ธรรมคำสั่งสอนแก่ประชาชนไปในที่ต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ประจำ แม้ในฤดูฝน ชาวบ้านจึงตำหนิว่าไปเหยียบข้าวกล้าและพืชอื่น ๆ จนเสียหาย พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "ปุริมพรรษา" ถ้าปีใดมีเดือน ๘ สองครั้ง ก็เลื่อนมาเป็นวันแรม ๑ ค่ำ เดือนแปดหลัง และออกพรรษาในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เรียกว่า "ปัจฉิมพรรษา" เว้นแต่มีกิจธุระคือเมื่อเดินทางไปแล้วไม่สามารถจะกลับได้ในเดิวนั้น ก็ทรงอนุญาตให้ไปแรมคืนได้ คราวหนึ่งไม่เกิน ๗ คืน เรียกว่า "สัตตาหะ" หากเกินกำหนดนี้ถือว่าไม่ได้รับประโยชน์แห่งการจำพรรษา จัดว่าพรรษาขาด สำหรับข้อยกเว้นให้ภิกษุจำพรรษาที่อื่นได้ โดยไม่ถือเป็นการขาดพรรษา เว้นแต่เกิน ๗ วัน ได้แก่

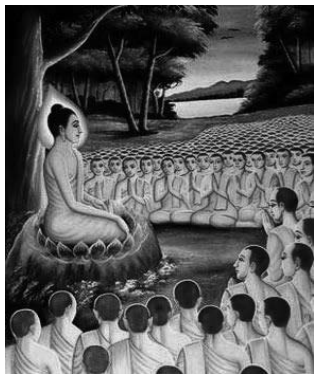
- ▶ ๑. การไปรักษาพยาบาลภิกษุ หรือบิดามารดาที่เจ็บป่วย
- ▶ ๒. การไประงับภิกษุสามเณรที่อยากจะสึกมิให้สึกได้
- ▶ ๓. การไปเพื่อกิจธุระของคณะสงฆ์ เช่น การไปหาอุปกรณ์มาซ่อมกุฏิที่ชำรุด
- ▶ ๔. หากทายกนิมนต์ไปทำบุญ ก็ไปฉลองศรัทธาในการบำเพ็ญกุศลของเขาได้

เรียบเรียงข้อมูลโดยกระปุกดอทคอม

ขอขอบคุณภาพประกอบจากdhammathai.org

โอบุความรู้ที่ ๔ (สำหรับครู)

ประวัติ และความเป็นมา วันมาฆบูชา

มาฆะ เป็นชื่อของเดือน ๓ มาฆบูชา นั้น ย่อมาจากคำว่า **มาฆบรูณมี** แปลว่า การบูชาพระในวันเพ็ญเดือน ๓ วันมาฆบูชาจึงตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ แต่ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส คือมีเดือน ๘ สองครั้งวันมาฆบูชาก็จะเลื่อนไปเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันสำคัญวันหนึ่ง ในวันพุทธศาสนา คือวันที่มีการประชุมสังฆสันนิบาตครั้งใหญ่ในพุทธศาสนาที่เรียกว่า "จาตุรงคสันนิบาต" และเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดง โอวาทปฐิโมกข์ แก่

พระสงฆ์สาวกเป็นครั้งแรก ณ เวฬุวันวิหาร กรุงราชคฤห์ เพื่อให้พระสงฆ์นำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อจะยังพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

คำว่า จาตุรงคสันนิบาตแยกศัพท์ได้ดังนี้ คือ จาตุร แปลว่า ๔ "องค์" แปลว่า ส่วน "สันนิบาต" แปลว่า ประชุม ฉะนั้นจาตุรงคสันนิบาตจึงหมายความว่า "การประชุมด้วยองค์ ๔" กล่าวคือมีเหตุการณ์พิเศษที่เกิดขึ้นพร้อมกันในวันนี้คือ

๑. เป็นวันที่ พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า จำนวน ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมพร้อมกันที่เวฬุวันวิหารในกรุงราชคฤห์ โดยมีได้นัดหมาย

๒. พระภิกษุสงฆ์เหล่านี้ล้วนเป็น "เอหิภิกขุอุปสัมปทา" คือเป็นผู้ที่ได้รับการอุปสมบทโดยตรงจากพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น

๓ .พระภิกษุสงฆ์ทุกองค์ที่ได้มาประชุมในครั้งนี้ ล้วนแต่เป็นผู้ได้บรรลุพระอรหันต์แล้วทุกองค์

๔. เป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงกำลังเสวยมาฆฤกษ์การปฏิบัติตนสำหรับพุทธศาสนาในวันนี้ก็คือการทำบุญ ตักบาตรในตอนเช้า หรือไม่กี่จัดหาอาหารคาวหวานไปทำบุญฟังเทศน์ที่วัด ตอนบ่ายฟังพระแสดงพระธรรมเทศนา ในตอนกลางคืน จะพากันนำดอกไม้ ธูปเทียนไปที่วัด เพื่อชุมนุมกันทำพิธีเวียนเทียน รอบพระอุโบสถ พร้อมกับพระภิกษุสงฆ์โดยเจ้าอาวาสจะนำว่านมะ ๓ จบ จากนั้นกล่าวคำ ถวาย ดอกไม้ธูปเทียน ทุกคนว่าตาม จบแล้วเดินเวียนขวาตลอดเวลาให้ระลึกถึง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ จนครบ ๓ รอบ แล้วนำดอกไม้ ธูปเทียนไปปักบูชาตามที่ทางวัด เตรียมไว้ เป็นอันเสร็จพิธี

เกณฑ์การประเมินการเขียนบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

ใบงานที่ ๑๑

ระดับคะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องทีอ่าน มีรายละเอียด ครบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้อง ตรงตามเรื่องทีอ่าน แต่รายละเอียดไม่ครบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามเรื่องทีอ่านและมีรายละเอียด ไม่ครบคลุม	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมากและต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน การวาดภาพระบายสี
ใบงานที่ ๐๒

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	๓	๒	๑
๑. วาดภาพตามหัวข้อที่กำหนดและการวางภาพที่เหมาะสม	วาดภาพได้สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพได้เหมาะสมมาก	วาดภาพได้สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพได้เหมาะสม	วาดภาพไม่สอดคล้องตามหัวข้อที่กำหนดและวางภาพไม่เหมาะสม
๒. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความแปลกใหม่	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความแปลกบ้าง	ผลงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มี ความแปลกใหม่
๓. ความประณีตสวยงาม	ผลงานมีความประณีตสวยงามมาก	ผลงานมีความประณีตสวยงามปานกลาง	ผลงานขาดความประณีตสวยงาม
๔. การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งาน	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อยดีมาก	มีการเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานได้เรียบร้อยดี	การเก็บอุปกรณ์หลังการใช้งานขาดความเรียบร้อย

เกณฑ์การประเมินการแต่งประโยค
ใบงานที่ ๐๓

คะแนนเต็ม ข้อละ ๒ คะแนน

ระดับ คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
๒	ใช้คำตรงตามความหมาย สะอาด และถูกต้อง
๑	ใช้คำตรงตามความหมาย ไม่ใคร่สะอาดและเขียนคำบางคำไม่ถูกต้อง
๐	ใช้คำไม่ตรงความหมาย

เกณฑ์การประเมินการวาดภาพระบายสี และการเขียนบรรยายภาพ
ใบงานที่ ๐๔

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	รูปแบบ	ความสะอาดสวยงาม	การเขียนบรรยายประกอบ ภาพ
๓	มีเนื้อหาตรงตามหัว เรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่อง น่าสนใจ มีความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ ละเอียด ประณีต ใช้ แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืนสมจริง	เขียนบรรยายภาพได้ถูกต้อง สอดคล้องกับภาพที่วาด
๒	มีเนื้อหาตรงตามหัว เรื่องที่กำหนดให้ ถูกต้องบางส่วน ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็น ส่วนใหญ่ น่าสนใจ มีความ สวยงาม มีความคิด สร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้ เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพได้ สอดคล้องกับภาพที่วาด และ มีคำที่เขียนผิด ๑ คำ
๑	มีเนื้อตรงตามหัวเรื่อง ที่กำหนดให้ไม่ถูกต้อง บางส่วนหรือ ไม่ครบถ้วน	ออกแบบรูปภาพวาด สอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็น ส่วนใหญ่ไม่น่าสนใจ ไม่มี ความคิดสร้างสรรค์	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ไม่ละเอียด ขาดประณีต ใช้แสงเงา ไม่เหมาะสม	เขียนบรรยายภาพได้ สอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง กับภาพที่วาด และมีคำที่เขียน ผิดมากกว่า ๒ คำ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

.....
คำชี้แจง ครูอ่านแบบทดสอบให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนของชาวพุทธที่เหมาะสมที่สุด

- ก. รักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัด
- ข. ทำบุญเฉพาะวันเกิดเท่านั้น
- ค. สวมกระโปรงสั้นมาทำบุญที่วัด

๒. ใครรู้จักแบ่งเบาภาระให้กับพ่อแม่

- ก. เด็กหญิงปูเป้ที่บ้านตอนเย็น
- ข. เด็กหญิงแก้วไปเรียนหนังสือทุกวัน
- ค. เด็กหญิงฝ้ายชวนเพื่อนไปเที่ยวที่บ้าน

๓. วันใดเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา

- ก. วันขึ้นปีใหม่
- ข. วันวิสาขบูชา
- ค. วันปิยะมหาราช

๔. การกราบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้สำหรับการกราบใคร

- ก. พระสงฆ์
- ข. พ่อและแม่
- ค. คุณครู

๕. ศาสนาทุกศาสนามีสิ่งใดที่เหมือนกัน

- ก. ศาสดาเดียวกัน
- ข. พระธรรมเหมือนกัน
- ค. จุดมุ่งหมายสอนให้คนเป็นคนดี

๖. การนับถือศาสนามีประโยชน์ต่อเราในข้อใดมากที่สุด

- ก. มีจิตใจเมตตากรุณา
- ข. มีสุขภาพแข็งแรง
- ค. มีความร่ำรวย

๗. คนไทยนิยมให้ลูกชายบวชเป็นพระสงฆ์เพื่ออะไร

- ก. เพื่อไม่ให้ตกนรก
- ข. เพื่อให้ศึกษาหลักธรรม
- ค. เพื่อให้พ่อแม่ได้ขึ้นสวรรค์

๘. นักเรียนควรปฏิบัติต่อพระสงฆ์อย่างไร
- ก. หาสิ่งของถวายแด่พระสงฆ์
  - ข. ซื้อของราคาแพงถวายพระสงฆ์
  - ค. เคารพ นอบน้อมต่อพระสงฆ์
๙. ชาวพุทธที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน
  - ข. เข้าวัด ฟังธรรมเป็นประจำทุกวัน
  - ค. ชักชวนผู้อื่นให้มานับถือพระพุทธศาสนา
๑๐. ขอดีเป็นการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ดีที่สุด
- ก. ช่วยสอนการบ้าน
  - ข. พาเพื่อนไปเที่ยว
  - ค. ชวนเพื่อนหนีเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

๑. การกราบพระหรือการนั่งแบบเบญจางคประดิษฐ์ ผู้หญิงจะต้องนั่งท่าอะไร
  - ก. เทพบุตร
  - ข. เทพนม
  - ค. เทพธิดา
๒. เมื่อเพื่อนโกรธกัน เราควรปฏิบัติอย่างไร
  - ก. บอกให้เลิกคบกัน
  - ข. โกล่เกลี่ยให้เขาดีกัน
  - ค. บอกให้ต่างคนต่างอยู่
๓. พระรัตนตรัย หมายถึงข้อใด
  - ก. พระพุทธ
  - ข. พระพุทธ พระธรรม
  - ค. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
๔. การกราบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้สำหรับการกราบใคร
  - ก. พระสงฆ์
  - ข. พ่อและแม่
  - ค. คุณครู
๕. นักเรียนควรประพฤติตนในวัยเด็กอย่างไร
  - ก. เล่นกับเพื่อนๆ
  - ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
  - ค. รับจ้างหาเงิน
๖. นักเรียนควรปฏิบัติการใช้บาตรอย่างไร
  - ก. ประนมมือไหว้ก่อนใส่บาตร
  - ข. ร้องเพลงก่อนใส่บาตร
  - ค. สนทนากับพระก่อนใส่บาตร

๗. เรามักทำบุญตักบาตรในวันใดมากที่สุด
- ก. วันพระ
  - ข. วันจันทร์
  - ค. วันหยุดราชการ
๘. หน้าที่ของชาวพุทธที่ดีที่สุดคือข้อใด
- ก. สวดมนต์
  - ข. ใส่บาตรพระสงฆ์
  - ค. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม
๙. พ่อแม่จะมีความสุขถ้าเห็นเราปฏิบัติอย่างไร
- ก. พุดโกหก
  - ข. นอนตื่นสาย
  - ค. เชื่อฟังคำสอนของผู้ใหญ่
๑๐. การกระทำใดที่**ไม่ควร**ปฏิบัติต่อคุณครู
- ก. ทำงานตามที่ท่านสั่ง
  - ข. พุดจาหยาบคายกับท่าน
  - ค. ไม่พุดคุยกันเวลาท่านสอน

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๒ ปฏิบัติมาเป็นนิจ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ชาวพุทธมักทำบุญตักบาตรในวันใดมากที่สุด ก. วันหยุดราชการ ข. วันพระ ค. วันศุกร์	๒. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวันเข้าพรรษา ก. พระสงฆ์จะไม่ไปค้างแรมที่อื่นเป็นเวลา ๓ เดือน ข. ตรงกับฤดูฝนการเดินทางไม่สะดวก ค. เป็นการหยุดพักผ่อนของพระสงฆ์
๓. วันใดที่ไม่มีการเดินเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ก. วันออกพรรษา ข. วันมาฆบูชา ค. วันอาสาฬหบูชา	๔. วันมาฆบูชาตรงกับวันในข้อใด ก. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ ข. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ค. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓
๕. วันออกพรรษาตรงกับข้อใด ก. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ข. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ค. ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	๖. วันใดตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา ค. วันอาสาฬหบูชา
๗. เข้าพรรษามีกำหนดระยะเวลาานานกี่เดือน ก. ๓ เดือน ข. ๔ เดือน ค. ๕ เดือน	๘. การอยู่ในโบสถ์ ควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. คู้ก้นกับเพื่อน ข. นั่งเสียบ ค. ร้องเพลงเบาๆ
๙. วันใดที่มีการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ก. วันวิสาขบูชา ข. วันอาสาฬหบูชา ค. วันมาฆบูชา	๑๐. ข้อใดคือการประเคนสิ่งของแด่พระสงฆ์ได้ถูกต้อง ก. อยู่ห่างจากพระสงฆ์ ๑ เมตร ข. ผู้ชายส่งของให้พระสงฆ์ได้โดยตรง ค. ประเคนสิ่งของแล้วหันหลังหันที่

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยย่อยที่ ๒

ข้อ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
๑	ก	ค	ข
๒	ก	ข	ค
๓	ข	ค	ก
๔	ก	ก	ค
๕	ค	ข	ค
๖	ก	ก	ค
๗	ข	ก	ก
๘	ค	ค	ข
๙	ก	ค	ค
๑๐	ก	ข	ข

หน่วยย่อยที่ ๓
พวจิตแจ่มใส

ใบสรุปหน้าหน่วยย่อย

หน่วยย่อยที่ ๓ ชื่อหน่วย พาจิตแจ่มใส

จำนวนเวลาเรียน ๑๔ ชั่วโมง

จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ๕ แผน

สาระสำคัญของหน่วยย่อย

การเรียนรู้เกี่ยวกับสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา การสวดมนต์ แผ่เมตตา การยืน การเดิน การนั่ง การนอน และการรับประทานอาหาร อย่างมีสติ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

มฐ.ศ๑.๑	ป.๑/๔	ป.๒/๖	ป.๓/๖
มฐ. ศ ๒.๑	ป.๑/๓	ป.๒/๓	ป.๓/๓
มฐ. พ ๔.๑	ป.๑/๑	ป.๒/๒	ป.๓/๓

ลำดับการนำเสนอแนวคิดหลักของหน่วย

ประโยชน์ คุณค่า และความสำคัญของการสวดมนต์ ทำสมาธิ

การฝึกปฏิบัติการสวดมนต์ การทำสมาธิ ด้วยการเดิน การยืน การนั่ง

การนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันตามศาสนาที่ตนนับถือ

โครงสร้างหน่วยย่อย

แผนที่	ชื่อแผน	เวลา	หมายเหตุ
๑	ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา	๓ ชั่วโมง	
๒	การสวดมนต์ แผ่เมตตา	๓ ชั่วโมง	
๓	การยืน การเดิน ด้วยสติ	๓ ชั่วโมง	
๔	การนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติ	๓ ชั่วโมง	
๕	การรับประทานอาหารอย่างมีสติ	๒ ชั่วโมง	

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไม่ตี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายและประโยชน์ของ สติสัมปชัญญะ
 สมานิ และปัญญา บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ทดสอบหน่วยย่อยที่ ๓	ทำแบบทดสอบก่อนเรียน	ทำแบบทดสอบก่อนเรียน	ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
ชี้แนะ	กิจกรรมรวมชั้น : ร้องเพลงเด็กดี พร้อมกับทำท่าประกอบเพลง		
ชั้นสอน	กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : แบ่งกลุ่มศึกษาความหมาย สรุปความหมาย นำเสนอผลงาน		
	กิจกรรมเดี่ยว : ครูศึกษาใบความรู้ที่ ๑-๓ ให้ความรู้กับนักเรียน นักเรียน ทำใบงานที่ ๐๑-๐๓		
	กิจกรรมรวมชั้น : นิมนต์ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมาให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีสติสัมปชัญญะ การมีสมาธิ และปัญญา		
ขั้นสรุป	กิจกรรมเดี่ยว : ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา จากผลงานของทุกกลุ่ม		
	กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายของสติ สัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา		
วัดและประเมินผล	- ตรวจสอบใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการเรียน	- ตรวจสอบใบงานที่ ๐๒ พฤติกรรมการเรียน	- ตรวจสอบใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่ยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายและประโยชน์ของ สติสัมปชัญญะ
 สภาธิ และปัญญา บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <p>ความหมายและประโยชน์ของ สติสัมปชัญญะ สภาธิ ปัญญา</p> <p>การกรจัดทำแผนผังความคิด</p>	<p>กิจกรรม</p> <p>๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนประจำหน่วยย่อยที่ ๓</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๒. นักเรียนช่วยครูคิดแผนภูมิเพลง เด็ดดี ครูสอนนักเรียนร้องเพลงเด็กดีตามขั้นตอนการสอนเพลง คือ อ่านเนื้อเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนอ่านตาม ร้องเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนร้องตาม แล้วร้องเพลงพร้อมกัน และได้ให้นักเรียนทำทำประกอบเพลงด้วย</p> <p>ขั้นสอน (กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น)</p> <p>๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มให้นักเรียนทุกคนแล้วให้นักเรียนนั้นเป็นกลุ่ม อ่านใบความรู้ที่ ๑ เนื้อหาเกี่ยวกับ “ความหมายของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา” โดยครูดูแลอย่างใกล้ชิด แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ความหมายของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา” แล้วสรุปเป็นความรู้ของตน</p> <p>๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปความหมายของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา ลงในกระดาษบรู๊ฟ เป็นแผนผังความคิด พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม โดยครูให้ความรู้วิธีการเขียนแผนผังความคิดก่อนนักเรียนจะลงมือทำ</p> <p>๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอแล้วนำผลงานติดไว้มุมนิทรรศการผลงานในห้องเรียน</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๖. ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องความหมาย และประโยชน์ของสติ สัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา จากนั้นให้นักเรียนชั้น ป.๑ ทำใบงานที่ ๑๑ อ่านและเขียนคำที่กำหนดให้ตามครู และระบายสีรูปภาพให้สวยงาม</p> <p>นักเรียนชั้น ป.๒ ทำใบงานที่ ๑๒ โยงคำกับความหมายให้สัมพันธ์กันและตกแต่งให้สวยงาม นักเรียนชั้น ป.๓ ทำใบงานที่ ๑๓ เขียนประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา</p> <p>๗. นักเรียนทุกคนนำผลงาน ส่งครูเพื่อประเมินผลงาน และเสนอแนะข้อบกพร่อง</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <p>๑. แผนภูมิเพลง เด็ดดี</p> <p>๒. ใบความรู้ที่ ๑-๓</p> <p>๓. บัตรคำ สติสัมปชัญญะ สภาธิ ปัญญา</p> <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <p>๑. ใบงานที่ ๑๑</p> <p>๒. ใบงานที่ ๑๒</p>
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <p>๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา ได้(ป.๑-๓)</p> <p>๒. นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สภาธิ และปัญญา ได้(ป.๑-๓)</p> <p>๓. มีความรู้ในการสร้างงานทัศนศิลป์ (ป.๑-๓)</p> <p>ทักษะ</p> <p>๑. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้</p> <p>๒. นักเรียนสามารถทำแผนผังความคิดได้</p> <p>คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๑. นักเรียนมีความไม่เรียนรู้</p>	<p>การวัดและการประเมินผล</p> <p>๑. ประเมินความรู้เกี่ยวกับการอธิบายความหมายและประโยชน์ของสภาธิและปัญญาและการจัดทำแผนผังความคิด</p> <p>๒. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม</p> <p>๓. ประเมินคุณธรรม การไม่เรียนรู้</p> <p>วิธีการ</p> <p>๑. การสังเกตพฤติกรรมการเรียน</p> <p>๒. ตรวจใบงาน ตรวจผลงานกลุ่ม</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <p>๑. แผนภูมิเพลง เด็ดดี</p> <p>๒. ใบความรู้ที่ ๑-๓</p> <p>๓. บัตรคำ สติสัมปชัญญะ สภาธิ ปัญญา</p> <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <p>๑. ใบงานที่ ๑๑</p> <p>๒. ใบงานที่ ๑๒</p>

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายและประโยชน์ของ สติสัมปชัญญะ
 สภาอิ และปัญญา บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

	<p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๘. นิมนต์ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมาให้ความรู้อันเกี่ยวพันกับประโยชน์ของการมี สติสัมปชัญญะ การมีสมาธิและปัญญา</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๑๒. นักเรียนแต่ละคนได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา จากผลงานของทุกกลุ่ม</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ ของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา และครูเน้นย้ำคุณธรรม ความไม่เรี่ยราดให้กับนักเรียน</p>	
		<p>เครื่องมือ</p> <p>๑. แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียน</p> <p>๒. แบบบันทึกคะแนน</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน การประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียน ได้ คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้น ไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>

แบบทดสอบก่อนเรียน (แบบปรนัย)
ประจำหน่วยที่ ๓ คุณธรรมนำไทย หน่วยย่อยที่ ๓ การบริหารจัดการจริยปัญญา
จำนวน ๕ ข้อ เวลา ๑๐ นาที

คำชี้แจง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ครูอ่านโจทย์ให้ฟัง ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๓ นักเรียนทำด้วยตนเอง

๑. นักเรียนคนใดปฏิบัติตนเป็นผู้มีสติได้ดีที่สุด
  - ก. สมชายตั้งใจเรียนหนังสือ
  - ข. สมศรีหยุดเรียนไปขายของ
  - ค. สมใจตั้งใจฟังเสียงดนตรี
๒. การยืนสมาธิ มือของนักเรียนควรนำไว้ที่ใด
  - ก. ปล่อยไว้ข้างลำตัว
  - ข. วางไว้ที่หน้าท้อง
  - ค. กอดไว้ที่อก
๓. นักเรียนคนใดปฏิบัติการนั่งสมาธิได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. บัวแก้วปฏิบัติการนั่งสมาธิโดยนั่งพับเพียบ
  - ข. บัวคำวางมือขวาบนมือซ้ายไว้บนตัก
  - ค. บัวศรีนั่งพิงกับฝาผนังห้องในการนั่งสมาธิ
๔. นักเรียนคนใด ปฏิบัติการฝึกนอนกับสติ ได้ถูกต้อง
  - ก. วิชัยนอนคว่ำ มือทั้งสองข้างไขว้หลังไว้
  - ข. วิเชียรนอนหงาย มือทั้งสองข้างวางไว้ที่ท้อง
  - ค. วิชาญนอนตะแคง มือทั้งสองข้างวางไว้ที่ขา
๕. การเดินอย่างมีสติ ควรกำหนดคำ ภาวนาว่าอย่างไร
  - ก. ยืนหนอ ยืนหนอ
  - ข. เดินหนอ เดินหนอ
  - ค. นั่งหนอ นั่งหนอ

แนวการทดสอบก่อนเรียน (ภาคปฏิบัติ)

นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

๑. นักเรียนนั่งสมาธิ	เวลา ๕ นาที
๒. นักเรียนยืนสมาธิ	เวลา ๕ นาที
๓. นักเรียนนอนด้วยสติ	เวลา ๕ นาที
๔. นักเรียนเดินด้วยสติ	เวลา ๕ นาที

เกณฑ์การให้คะแนนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	การนั่งสมาธิ	การยืนสมาธิ	การนอนด้วยสติ	การเดินด้วยสติ
๓ คะแนน	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด
๒ คะแนน	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที
๑ คะแนน	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ก
๒. ข
๓. ข
๔. ข
๕. ข

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนอ่านและเขียนคำที่กำหนดให้ตามครู และระบายสีรูปภาพให้สวยงาม

สติ   สัมปชัญญะ   สมာธิ   ปัญญา

.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนโยงคำกับความหมายให้สัมพันธ์กัน

สติ

● ● ความรอบรู้หรือชาญฉลาดในสิ่ง
ต่างๆ

สัมปชัญญะ

● ● ความนึกได้ระลึกได้การระลึกสิ่งที่ทำ

สมาธิ

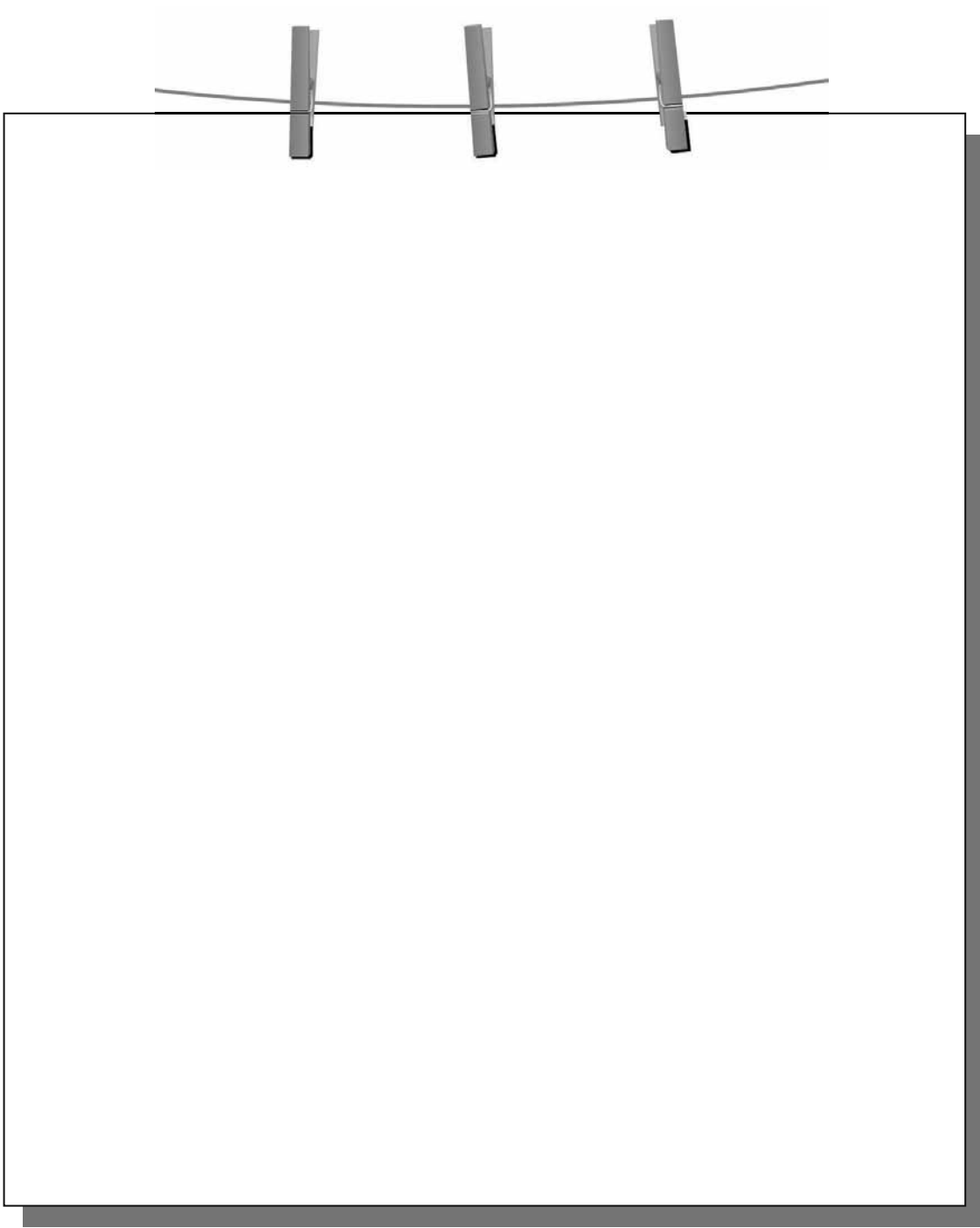
● ● การรู้ตัวว่ากระทำอะไรอยู่

ปัญญา

● ● ความตั้งมั่นของจิตสงบมั่นคง ไม่
วอกแวก

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนผังความคิดประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

เรื่อง ความหมายของสติ สัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

สติ คือ ความนึกได้ ระลึกได้ การระลึกสิ่งที่ทำ เช่น นักเรียนมีหน้าที่เรียนก็ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

สัมปชัญญะ คือ การรู้ตัวว่ากระทำอะไรอยู่

สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิตสงบมั่นคง ไม่วอกแวก

ปัญญา คือ ความรอบรู้หรือชาญฉลาดในสิ่งต่างๆ เช่น นักเรียนเรียนวิชาที่เรียนอย่างชาญฉลาด

สติ สัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา มีประโยชน์ คือ ทำให้เราผู้ฝึกปฏิบัติมีความจำแนกและมีสติรู้ตัวอยู่กับการเรียน การศึกษาอยู่ตลอดเวลา การมีสติดี สัมปชัญญะมั่นคง จะทำให้เกิดสมาธิตั้งมั่น ทำให้คิด ทำ พูด ในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ไม่ลืมตัว ไม่เผลอตัว ใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญสิ่งต่างๆ ได้จนก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ใบความรู้ที่ ๒ (สำหรับครู)

ประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา

ประโยชน์ของการมีสติ คือ ทำให้ไม่ลืมตัว ไม่เผลอตัว รักษาควบคุม สภาพจิตให้อยู่ในภาวะที่เราต้องการทำให้ร่างกายและจิตใจอยู่ในสภาพที่เป็น ตัวของตัวเอง ทำให้ความคิดและการรับรู้กว้างไกล ทำให้มีกาย วาจา และใจ มีความบริสุทธิ์ เพราะหากมีสติคอยกำกับควบคุม โอกาสที่จะทำชั่วก็มีน้อย หากจิตคิดจะทำชั่ว สติก็คอยควบคุมไว้ไม่ให้ทำ โอกาสที่จะทำผิดจึงไม่มี ชีวิตก็ จะมีแต่ความสุขความเจริญ

ประโยชน์ของการมีสัมปชัญญะ คือ ทำให้รู้จักยับยั้งชั่งใจก่อนที่จะทำอะไร ทำให้การทำงานไม่ผิดพลาดทำแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ จึงทำให้การดำเนินชีวิต ราบรื่น และมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

ประโยชน์ของการมีสมาธิ มีดังนี้

๑. จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดโปร่ง โล่ง เบา สบาย มีความจำ และสติปัญญาดีขึ้น
๒. คิดได้รวดเร็วถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดี
๓. เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระจกกระฉ่าง กระจกปรี่กระจ่าง มีความองอาจ สง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส
๔. มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็นและเชื่อมั่นในตนเอง

๕. มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะเป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๖. ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน

๗. ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะร่างกายกับจิตใจ ย่อมมีอิทธิพลต่อกัน ถ้าจิตใจเข้มแข็งย่อมเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

๘. ย่อมเป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบ และมีขันติเป็นเลิศ

๙. ย่อมเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ย่อมเป็นผู้มีสัมมาคารวะและมีความอ่อนน้อม ถ่อมตน

ประโยชน์ของปัญญา มีดังนี้

๑. ปัญญา ทำให้เกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
๒. ปัญญา ทำให้เกิดสติ ควบคุมตนเองได้
๓. ปัญญา ทำให้พบเจอทางออกของปัญหา
๔. ปัญญา ทำให้เกิดพลัง นำไปสู่ความสำเร็จ

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

เรื่อง แผนผังความคิด

MIND MAP (แผนที่ความคิด) เป็นวิธีการช่วยบันทึกความคิด เพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้างและชัดเจนกว่า การบันทึกที่เราคุ้นเคยโดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใดๆ ทั้งสิ้น เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงสมองจะกระโดดออกนอกทางขณะที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาตินั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อยๆ การทำแผนที่ความคิด เริ่มต้นด้วยการเขียนคำสั้นๆ ในประเด็นที่เราต้องการ (Key Words) ไว้กลางกระดาษแผ่นใหญ่ที่ไม่มีเส้นบรรทัดวางไว้ในแนวนอน ลากเส้นสิ่งที่สัมพันธ์กับประเด็นด้วยปากกาหลากสี หลักสำคัญในการทำแผนที่ความคิด อย่าเขียนประโยคยาวๆ เพราะพื้นที่จำกัด ให้เขียนใจความสั้นๆ หรือ วลีเท่านั้น หากมีประโยคยาวๆ ให้กลุ่มช่วยกันสรุปเป็นคำสั้นๆ ให้เขียนด้วยปากกาหลายๆ สี ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น (ผิดถูกไม่ว่ากัน) หากแตกออกมาแล้วเติมแผ่นกระดาษไม่มีที่เขียน หรือต้องการจะเจาะลึกในเรื่องนั้นเป็นการเฉพาะ ให้ยกเรื่องนั้นๆ มาขึ้นแผ่นใหม่ โดยเอาเรื่องนั้นมาตั้งตรงกลางแล้วแตกแผนที่อีกครั้งหนึ่ง และหลังจากที่ทำแผนที่ความคิดเสร็จแล้วให้ที่ประชุมวิเคราะห์ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง และประมวลออกมาเป็นแผนที่ความคิดตามที่สรุปอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจน

ข้อดีของการทำ MIND MAP (แผนที่ความคิด)

1. ทำให้จำได้ง่ายขึ้น
2. ทุกคนได้มีส่วนร่วม
3. ได้ความเห็นของทุกคน
4. สามารถนำเสนอได้ดีและทำให้ผู้เข้าร่วมสนใจ

ที่มา: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) สำนักงานภาค,

เพลง เด็กดี

ทำนอง : เพลงสามัคคีชุมนุม

เด็กดีต้องมีวิชาต้องหมั่นศึกษา ไม่เกียจไม่คร้าน
 ไม่คบกับพวกคนพาล พาลพาหาผิดจะติดสิ่งเลว
 ใฝ่เพียรแต่ทำความดี มีสามัคคีหนีสิ่งชั่วร้าย
 น้ำใจและมิตรไมตรี มีให้ทุกเมื่อเพื่อเป็นคนดี
 หล่าลา หล่าลา ล้าลา
 หล่าลา ลาล้า ล่าหล่า ลาล้า
 ล้าลา หล่าลา หล่าลา
 หล่าลา ล้าลา ลาลา หล่าลา
 ใฝ่เพียรแต่ทำความดี มีสามัคคีหนีสิ่งชั่วร้าย
 น้ำใจและมิตรไมตรี มีให้ทุกเมื่อเพื่อเป็นคนดี (ซ้ำ)
 หล่าลา หล่าลา ล้าลา
 หล่าลา ลาล้า ล่าหล่า ลาล้า
 ล้าลา หล่าลา หล่าลา
 หล่าลา ล้าลา ลาลา หล่าลา
 ใฝ่เพียรแต่ทำความดี มีสามัคคีหนีสิ่งชั่วร้าย
 น้ำใจและมิตรไมตรี มีให้ทุกเมื่อเพื่อเป็นคนดี
 น้ำใจและมิตรไมตรี มีให้ทุกเมื่อเพื่อเป็นคนดี

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑

เกณฑ์การประเมินการระบายสี

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน
๓	ผลงานมีความสวยงาม สะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาได้เหมาะสม กลมกลืน สมจริง
๒	ผลงานมีความสะอาด ระบายสีได้ละเอียด ประณีตใช้แสงเงาได้เหมาะสม
๑	ผลงานมีความสะอาดระบายสีไม่ละเอียด ประณีต ใช้แสงเงาไม่เหมาะสม

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๒ ทำถูกต้อง ๑ คะแนน ทำผิดได้ ๐ คะแนน

เกณฑ์การประเมินแผนผังความคิด ใบงานที่ ๐๓

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้องตรงตามเรื่องทีอ่าน มีรายละเอียดครอบคลุม มีลำดับความคิดดี ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหาถูกต้องตรงตามเรื่องทีอ่าน แต่รายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงตามเรื่องทีอ่านและมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม มีลำดับความคิดไม่ชัดเจน	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สละสลวยถูกต้อง มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำและมีความบกพร่องในการใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมากและต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การทำงานกลุ่ม
๓	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน
๒	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม แต่ขาดการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน
๑	แสดงพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความใฝ่เรียนรู้
๓	แสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนในด้าน การตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๒	แสดงพฤติกรรมบกพร่อง ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
๑	แสดงพฤติกรรมบกพร่องมากกว่า ๑ รายการ ในด้านการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๒ ชื่อแผน การสวดมนต์และแผ่เมตตา เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

กิจกรรมการสวดมนต์ แผ่เมตตา และการปฏิบัติการสวดมนต์และแผ่เมตตา เป็นกิจกรรมสำคัญที่ชาวพุทธต้องปฏิบัติ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จะต้องได้ปฏิบัติการสวดมนต์และแผ่เมตตาเป็นประจำทุกวัน จะทำให้นักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและคล่องแคล่วขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นตามความเหมาะสม

แนวการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝื่อนที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การสวมหมวกและแม่เมตตา
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ร้องเพลง ตบแฉะ และทำท่าประกอบเพลง สันทนาการสวมหมวก		
ขั้นดำเนินกิจกรรม	กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น : อ่านใบความรู้และท่องคำพูดพร้อมด้วย คำแม่เมตตา		
ขั้นสรุป	กิจกรรมเดี่ยว : ใบงานที่ ๐๑, ใบงานที่ ๐๒, ใบงานที่ ๐๓		
วัดและประเมินผล	กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำงานทสมหมวกและการสรุปประเด็นที่ได้รับจากการปฏิบัติ - การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - การทำใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - การทำใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - การทำใบงานที่ ๐๓ - พฤติกรรมการเรียน

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <p>การสวมหมวก การแฝ่เมตตา และการฝึกปฏิบัติการสวมหมวกและการแฝ่เมตตา</p>
--

<p>กิจกรรม (เวลา ๓ ชั่วโมง)</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง ตบแฝ่และ พร้อมกับทำท่าประกอบเพลง และครูอธิบายเพิ่มเติมว่าเพลงตบแฝ่และ เป็นเพลงที่ฝึกให้เราใส่ใจในการทำงานได้</p> <p>๒. สนทนาเกี่ยวกับการสวมหมวกให้พระในชีวิตประจำวันแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการสวมหมวก</p> <p>ขั้นสอน (กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น)</p> <p>๓. ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องคำแฝ่เมตตา จากนั้นแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยคละชั้น แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอ่าน เนื้อหาเกี่ยวกับ “คำบูชาพระรัตนตรัย” “คำมัสการพระรัตนตรัย” โดยครูดูแลอย่างใกล้ชิดและนักเรียน ป.๓ เป็นแกนนำในการศึกษา แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจำบทสวดมนต์ และการปฏิบัติตนขณะสวดมนต์ เวลาที่ใช้ในการสวดมนต์ เมื่อนักเรียนทุกคนเข้าใจดีแล้วให้นักเรียนฝึกสวดมนต์ให้ถูกต้อง</p> <p>๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารคำบูชาพระรัตนตรัยแล้ว ร่วมกันฝึกท่องคำบูชาพระรัตนตรัย คำมัสการพระรัตนตรัย จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาท่องให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยตรวจสอบความถูกต้อง เมื่อมีข้อผิดพลาดครูแนะนำให้เพิ่มเติม</p> <p>๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสาร บทแฝ่เมตตาแล้วร่วมกันฝึกท่องบทแฝ่เมตตา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาท่องให้เพื่อนๆ ฟัง หน้าชั้นเรียน โดยครูคอยตรวจสอบความถูกต้อง เมื่อมีข้อผิดพลาดครูแนะนำให้เพิ่มเติม</p>

<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <p>๑. นักเรียนสามารถเขียนบทสวดมนต์ไหว้พระได้ (ป.๑-๓)</p> <p>๒. นักเรียนสามารถเขียนบทแฝ่เมตตาได้ (ป.๑-๓)</p> <p>ทักษะ</p> <p>๑. นักเรียนสามารถปฏิบัติการสวดมนต์และการแฝ่เมตตาได้</p> <p>คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๑. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน</p>

<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <p>๑. แผ่นภูมิเพลงตบแฝ่และ</p> <p>๒. ใบความรู้ที่ ๑,๒</p> <p>ภาระงาน / ชิ้นงาน</p> <p>๑. ใบงานที่ ๐๑</p> <p>๒. ใบงานที่ ๐๒</p> <p>๓. ใบงานที่ ๐๓</p>
--

<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>๑. ประเมินเกี่ยวกับการเขียนบทสวดมนต์ บทแฝ่เมตตา</p> <p>๒. ประเมินการปฏิบัติ การสวดมนต์</p> <p>๓. ประเมินความรับผิดชอบต่อในการทำงาน</p> <p>วิธีการ</p> <p>๑. การสังเกต</p> <p>พฤติกรรมการ</p> <p>๒. ตรวจใบงาน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การสวดมนต์ และแผ่เมตตา บูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันฝึกกราบพระ สวดมนต์ กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย คำมัสการพระรัตนตรัย และคำแผ่เมตตา</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๘. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ คัดคำบูชาพระรัตนตรัย</p> <p>๙. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๒ คัดคำมัสการพระรัตนตรัย</p> <p>๑๐. นักเรียนทำใบงานที่ ๐๓ คัดบทแผ่เมตตา</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพระรัตนตรัย ผลของการเขียนบทสวดมนต์ของนักเรียน การกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย คำมัสการพระรัตนตรัย และการกล่าวบทแผ่เมตตา โดยเขียนเป็นแผนผังความคิดลงบนกระดานและนักเรียนบันทึกสรุปเป็นความรู้ของตนเอง</p> <p>๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการสวดมนต์ การแผ่เมตตา โดยเขียนเป็นแผนผังความคิดลงบนกระดานและนักเรียนบันทึกสรุปเป็นความรู้ของตนเอง ครูเน้นย้ำคุณธรรมความรับผิดชอบในการทำงาน</p>
<p>จุดประสงค์</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p> <p>เครื่องมือวัดผล</p> <p>๑. แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้</p> <p>๒. แบบบันทึกคะแนน</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การทำใบงานได้ คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน การประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>

ใบความรู้ที่ ๑ สำหรับครู

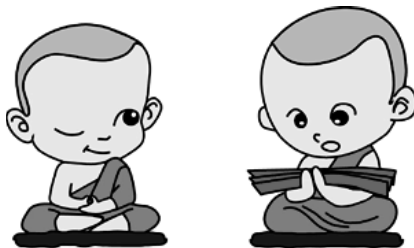
เรื่อง คำบูชาพระรัตนตรัย คำนมัสการพระรัตนตรัย

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมิณา สักกาเรนะ พุทัง อภิปุชยามะ
 ข้าพเจ้า ขอบูชาพระพุทธด้วยเครื่องสักการะนี้
 อิมิณา สักกาเรนะ ัมมัง อภิปุชยามะ
 ข้าพเจ้า ขอบูชาพระธรรมด้วยเครื่องสักการะนี้
 อิมิณา สักกาเรนะ สังฆัง อภิปุชยามะ
 ข้าพเจ้า ขอบูชาพระสงฆ์ด้วยเครื่องสักการะนี้

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะวา
 พุทังภาวะวันตัง อภิวาเทมิ (กราบ)
 สวากขาโต ภาวะวะตา ัมโม
 ัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)
 สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ
 สังฆังนะมามิ (กราบ)

ใบความรู้ที่ ๒ สำหรับครู

คำแม่เมตตา

สัพเพ สัตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

อะเวรา โหนตุ

จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อภยาปัชฌา โหนตุ

จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้พยาบาทเบียดเบียน
ซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา โหนตุ

จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อตตานัง परिหรัณตุ

จงมีความสุขกายสุขใจ
รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัย
ทั้งสิ้นเถิด

เพลง ตบแผละ

เนื้อร้อง-ทำนอง ศ.อำไพ สุจริตกุล

ตบแผละ ตบแผละ ตบแผละ
ปากใจตรงกันนั้นแหละ
เรา...มาลองฝึกกัน
จิตกายสัมพันธ์กับปากตบแผละ

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑ ใบงานที่ ๐๒ และใบงานที่ ๐๓

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน		
	ความถูกต้อง	เวลา	ความสะอาด
๓	เขียนถูกต้องทุกคำ	ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียนสะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เขียนถูกต้อง มีคำผิด ๑-๓ คำ	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ชัดเจน
๑	เขียนถูกต้อง มีคำผิดมากกว่า ๓ คำ	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดมาก และต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่สะอาด อ่านค่อนข้างยากและมีตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติการสวดมนต์และแผ่เมตตา
๓	แสดงพฤติกรรมการสวดมนต์และการแผ่เมตตาได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมการสวดมนต์และการแผ่เมตตาที่มีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมการสวดมนต์และการแผ่เมตตาที่มีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความรับผิดชอบ
๓	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา
๒	เอาใจใส่ ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนดเล็กน้อย
๑	ไม่เอาใจใส่งาน ส่งงานช้ากว่าที่กำหนดมากหรือไม่ส่งงาน

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๓ ชื่อแผน การยืม การเดิน ด้วยสติ เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

การฝึกให้นักเรียนได้ยืมสมาธิและการเดินด้วยสติ โดยการใช้การเจริญสติภาวนาแบบ “อัมโพเทคนิค” เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้มีสมาธิและมีสติในการเรียน ดังนั้นนักเรียนควรได้ฝึกการยืมและเดินเป็นประจำ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น สามารถใช้กิจกรรมนี้ได้ เนื่องจากเป็นการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีสมาธิและมีสติ แต่ครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นได้

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ : บูรณาการรายกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้าดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พากิจแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การฝึกปฏิบัติ : การยืนสมาธิและการเดินด้วยสติ
 เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัด กิจกรรม การเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ชั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ทบพทความหมายและประโยชน์ของสมาธิ		
ชั้นดำเนิน กิจกรรม	กิจกรรมรวมชั้น : ครูสาธิตการยืนสมาธิ เดินด้วยสติ พร้อมด้วยร้องเพลงประกอบ		
	กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น : นักเรียนฝึกปฏิบัติการยืนสมาธิ และการเดินด้วยสติ		
	กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑ และใบงานที่ ๐๒ (ป.๒-๓) ส่วนนักเรียน ป.๑ ให้พบครูและตอบคำถามรายบุคคล		
ชั้นสรุป	กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนฝึกปฏิบัติการยืนสมาธิ และการเดินด้วยสติ (ส่วนนักเรียน ป.๓ อาจฝึกเดินจงกรมเพิ่มเติมได้)		
วัดและ ประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถามรายบุคคล - พฤติกรรมการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยไผ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิดแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การยีน เดินด้วยสติ

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ

เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

ขอบเขตเนื้อหา
 - การฝึกปฏิบัติ : การยีน
 สมาธิและการเดินด้วยสติ
 - การร้องเพลง

จุดประสงค์
ความรู้
 ๑. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ : การยีนสมาธิได้(ป.๑-๓)
 ๒. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ : การเดินด้วยสติได้(ป.๑-๓)
ทักษะ
 ๑. นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติการยีนสมาธิได้
 ๒. นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติการเดินอย่างมีสติได้
 ๓. นักเรียนสามารถร้องเพลงได้

กิจกรรม (เวลา ๓ ชั่วโมง)
ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)
 ๑. ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา
ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น)
 ๒. อาสาสมัครนักเรียนช่วยครูจัดแผนภูมิการเจริญสติภาวนา แบบ “อ้าไพเทคนิค” สำหรับเด็ก แล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน โดยครูอธิบายเพิ่มเติม
 ๓. อาสาสมัครนักเรียนติดตามสอนเพลง การยีนสมาธิ บนกระดาน แล้วครูสอนนักเรียนร้องเพลง การยีนสมาธิ ตามขั้นตอนการสอนเพลง โดยครูอ่านเนื้อเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนอ่านตาม ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนร้องตาม ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน
 ๔. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ การยีนสมาธิ ครูสาธิตการยีนสมาธิ ร่วมกันร้องเพลงประกอบการปฏิบัติ
 ๕. นักเรียนฝึกปฏิบัติการยีนสมาธิพร้อมกันทั้งหมดทุกคน
 ๖. อาสาสมัครนักเรียนช่วยครูจัดแผนภูมิเพลง เดินด้วยสติ บนกระดาน
 ๗. ครูสอนนักเรียนร้องเพลงตามขั้นตอนการสอนเพลง
 ๘. ครูแนะนำวิธีการเดินด้วยสติโดยใช้ใบความรู้ที่ ๒ การเดินด้วยสติ ประกอบการอธิบายแล้วครูสาธิตการเดินอย่างมีสติ พร้อมกับร้องเพลงประกอบการปฏิบัติ
 ๙. นักเรียนฝึกปฏิบัติการเดินด้วยสติพร้อมกันทั้งหมดทุกคน โดยร้องเพลงประกอบการปฏิบัติ
 (นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ครูอาจเพิ่มเติมการเดินจงกรมและให้เด็กฝึกปฏิบัติด้วย)

สื่อ / แหล่งเรียนรู้
 ๑. ใบความรู้ที่ ๑-๓
 ๒. แผนภูมิเรื่อง การเจริญสติภาวนาแบบ “อ้าไพเทคนิค”
 ๓. เพลงยีนสมาธิ เพลงเดินด้วยสติ
ภาระงาน / ชิ้นงาน
 ๑. นักเรียนฝึกการยีนสมาธิ
 ๒. ใบงานที่ ๐๑ (ป.๑-๓)
 ๓. นักเรียนฝึกการเดินด้วยสติ ส่วน นักเรียน ป.๓ ฝึกการเดินจงกรมเพิ่ม
 ๔. ใบงานที่ ๐๒ (ป.๑-๓)

การวัดและการประเมินผล
 ๑. ประเมินการอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติการยีนสมาธิและการเดินด้วยสติ
 ๒. ประเมินการฝึกปฏิบัติการยีนสมาธิและการเดินอย่างมีสติ
 ๓. ประเมินความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติยีนสมาธิ
 ๔. ประเมินการร้องเพลง

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เด็กไทยไม่ตี : หนว่ยย่อยที่ ๓ พาจิดแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การยืน เดินด้วยสติ เรื่อง การยืน เดินด้วยสติ

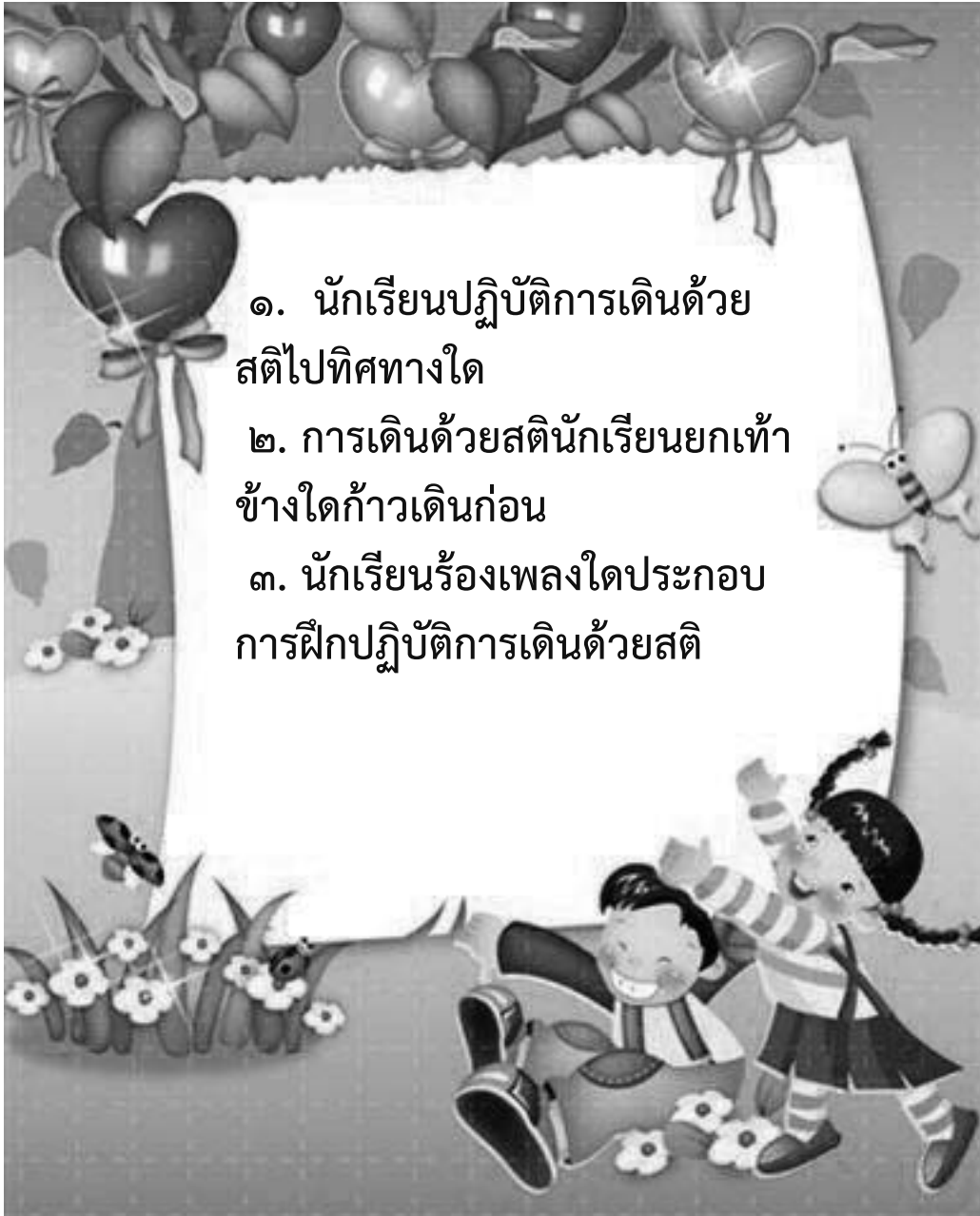
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ

เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น)</p> <p>๑๐. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแต่ละชั้น โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันฝึกปฏิบัติการยืนสมาธิ</p> <p>๑๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงการยืนสมาธิให้เพื่อนๆ และครูดู โดยครูและเพื่อนๆ คอยให้ข้อเสนอแนะและชื่นชม</p> <p>๑๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันฝึกปฏิบัติการเดินด้วยสติ</p> <p>๑๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงการเดินด้วยสติให้เพื่อนๆ และครูดู โดยครูและเพื่อนๆ คอยให้ข้อเสนอแนะและชื่นชม</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๑๔. นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ : การยืนสมาธิ ลงในใบงานที่ ๑๑ (ป.๒-๓) ส่วน</p> <p>ป.๑</p> <p>ให้พบครู โดยครูใช้คำถามถามนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>๑๕. นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ : การเดินด้วยสติ ลงในใบงานที่ ๑๒ (ป.๒-๓)</p> <p>ส่วน ป.๑ ให้พบครู โดยครูใช้คำถามถามนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>(กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑๖. นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติการยืนสมาธิ พร้อมกับร้องเพลงยืนสมาธิประกอบการปฏิบัติด้วย</p> <p>๑๗. นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติการเดินด้วยสติ พร้อมกับร้องเพลงเดินด้วยสติประกอบการปฏิบัติด้วย ครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่องความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ การยืนสมาธิและเดินด้วยสติ</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p>
<p>คุณธรรม จริยธรรม/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>๑. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ การยืนสมาธิ และเดินด้วยสติได้</p>	<p>วิธีการ</p> <p>๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนสังเกตพฤติกรรมการทำงาน</p> <p>เครื่องมือวัดผล</p> <p>๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน</p> <p>๒. แบบบันทึกคะแนนการปฏิบัติ</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การยืนสมาธิได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน</p> <p>การประเมิน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียนได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>	

คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ครูใช้คำถามต่อไปนี้ถามนักเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกเดินด้วยสติ

คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

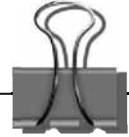
คำชี้แจง ครูใช้คำถามต่อไปนี้ถามนักเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกยีนสมาธิ

๑. การฝึกยีนสมาธิ นักเรียนจะนำมือไว้ที่ไหน และวางมือลักษณะอย่างไร
๒. **นักเรียน** ก้มลงมองดูเท้าที่เหยียบพื้นอยู่แล้ว แล้วเลื่อนขึ้นมาถึงปลายจมูกงายหน้า แล้วมองลักษณะใด
๓. **ก่อน** ฝึกนักเรียนต้องกล่าวคำอธิษฐานว่าอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการฝึกยืนสมาธิ

Blank writing area with horizontal dotted lines for text entry.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการเดินทางด้วยสติ

Blank writing area with horizontal dotted lines for text entry.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

การเจริญสติแบบ อำไพเทคนิค สำหรับเด็ก (AMBAI – TECHNIQUES OF MEDITATION DEVELOPMENT FOR CHILDREN) (การฝึกสมาธิหรือสติภาวนาสำหรับเด็ก)

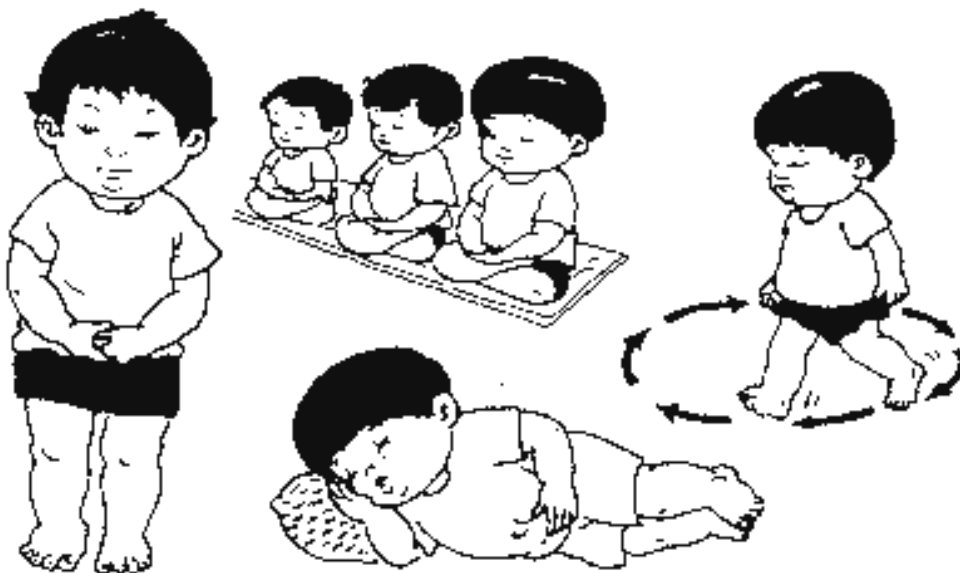
ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การฝึกควบคุมกิริยาหรือสํารวมกาย วาจา ใจ และกำหนดอิริยาบถทั้ง ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติธรรม หากเด็กๆ ได้รับการฝึกให้มีสติในการควบคุม กาย วาจา ใจ ในทางที่ถูกที่ควรตั้งแต่ยังเล็ก ในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพียงวันละประมาณ ๕-๑๐ นาที จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจและคุณธรรม ตลอดจนสติปัญญาได้อย่างดีเนื่องจากรู้จักความสงบ ระวัง และมีสมาธิด้วยการเจริญสติภาวนาพอสมควรแล้ว ตามขั้นตอนต่อไปนี้

การเตรียมตัว

ครูฝึก : ให้นักเรียนยืนจับมือกันเป็นวงกลมห่างกันสุดช่วงวงแขน

ศ.อำไพ สุจริตกุล ได้แนวคิดจากการสอน วิปัสสนากรรมฐานของ คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

การสำรวมใจ

ครูฝึก :

- พนมมือ กล่าวคำอธิฐาน
“ข้าพเจ้าจะฝึกสติภาวนา กำหนดอิริยาบถ ยืน-เดิน-นั่ง-นอน ขอให้
ข้าพเจ้าฝึก ด้วยความพากเพียร อดทน จนบรรลุผลสมความ
ปรารถนาเถิด”
- สาธุ

ขั้นตอนการฝึกยืนสมาธิ

ครูฝึกบอก :

- ทุกคนยืนตรง ปล่อยแขนไว้ข้างลำตัว
- มือซ้ายยกขึ้นช้าๆ มาวางที่หน้าท้อง
  - มือขวายกขึ้นช้าๆ กุมมือซ้ายไว้
  - ก้มลงมองดูเท้าที่เหยียบพื้นอยู่ มองขึ้นมาถึง แล้วเลื่อนขึ้นมาถึง
ปลายจมูกเงยหน้ามองตรง
  - นึกให้เห็นหน้าตัวเอง นึกต่อขึ้นมาถึงบนกระหม่อม
  - หลับตา นึกให้เห็นตัวเอง กำลังยืนอยู่จากหัวลงไป ถึงมือและเท้า
แล้วนึกมองขึ้นจากเท้า ถึงมือจนมาถึงกระหม่อม
  - นึกลงและขึ้นอย่างนี้ซ้ำๆ

(เปิดเพลงยืนสมาธิเบา ๆ หรือผู้ฝึกร้องเพลงนี้เบา ๆ ๓ จบ)

เพลงยืนสมาธิ

มือกุมกัน แล้วก็ยืนตรง ๆ (ซ้ำ)
ยืนหนอ ยืนหนอ ยืนหนอ ยืนตรง

การสำรวจใจ

ครูฝึก : พนมมือ กล่าวคำอธิษฐาน

“ข้าพเจ้าจะฝึกสติภาวนา กำหนดอิริยาบถ ยืน-เดิน-นั่ง-นอน ขอให้
ข้าพเจ้าฝึกด้วยความพากเพียร อดทน จนบรรลุผลสมความปรารถนา
เถิด”

- สาธุ

การฝึกเดินด้วยสติ

- ครูฝึกสอน :
- ต่อไป กำหนดในใจว่า “อยากเดินหนอ ๆ ๆ”
  - ลืมตาขึ้นช้าๆ เห็นหนอ
  - ช้ายหัน เตรียมเดินด้วยสติ (เดินเวียนขวาตามเข็มนาฬิกา)
  - ยกเท้าขวาก้าวก่อนพร้อมจังหวะเพลง

(เปิดเพลงยืนสมาธิเบาๆ หรือผู้ฝึกร้องเพลงนี้เบาๆ ๓ จบ)

เพลงยืนด้วยสติ

(ทำนองเพลงตบแผละ)

ขวา ช้าย ขวา ช้าย ขวา ช้าย ขวา
พุทัง ัมมัง สังฆัง เราเชื่อฟัง ทำแต่ความดี

การฝึกยืน และเดินจงกรม (สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓)

๑. การเตรียมตัวต้องพร้อม ผู้ฝึกเดินจงกรมจะเตรียมตัวและปฏิบัติตามจังหวะด้วยความสำรวจทั้ง กาย วาจา ใจ คือ

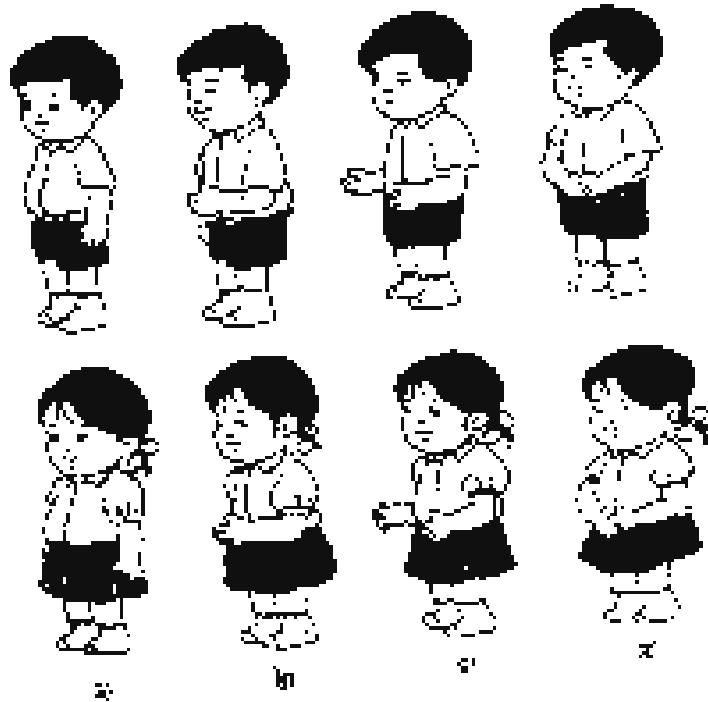
กาย : เริ่มตั้งแต่ยืนตรง ตามองข้างหน้าไม่เกิน ๓ เมตร ไม่เหลียว
วอกแวกดูสิ่งอื่นขณะเดินมือจะกุมประสานกันไว้ด้านหน้า เท้าจะ
ก้าวช้าๆ และ ก้าวสั้นเพียงประมาณ ๑ ฝ่าเท้า และทรงตัวอยู่ให้
ไม่บิดไปบิดมา

วาจา : เปล่งคำภาวนาเบาๆ หรือภาวนาในใจด้วยถ้อยคำกะทัดรัด ชัดเจน
พร้อมกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย

ใจ : กำหนดจิตตามอิริยาบถที่ร่างกายเคลื่อนไหวให้ทันวาจา กล่าวคือ
ทำใจให้รู้สึกพร้อมในขณะร่างกายเคลื่อนไหว และเปล่งคำภาวนา

คำอธิษฐาน

“บัดนี้ ข้าพเจ้าจะฝึกสมาธิด้วยการเดินจงกรมกำหนดอิริยาบถ ขอให้ข้าพเจ้ามีสติ
ตั้งมั่น ฝึกด้วยความอดทน พากเพียร จนเกิดสมาธิ เพื่อความสำเร็จ ตามปรารถนาเถิด”

๒. เริ่มการเดินจงกรม

ยืนตรง : ปล่อยแขนไว้ข้างลำตัว ขณะยืน ตามองจับที่ปลายจมูกตนเอง จะ
ช่วยไม่ให้สอดส่ายไปมองที่อื่น

ยกมือซ้าย : พร้อมกับภาวนาซ้ำๆ ว่า ยกหนอ – มาหนอ – วางหนอ
(วางมือซ้ายไว้ที่หน้าท้อง)

ยกมือขวา : พร้อมกับภาวนาซ้ำๆ ว่า ยกหนอ – มาหนอ – วางหนอ (วางมือ
ขวาทับข้อมือซ้ายแล้วใช้นิ้วกลางและหัวแม่มือ รวบข้อมือซ้ายไว้)

๓. การภาวนาพร้อมปฏิบัติ ให้ภาวนาเบาๆ ซ้ำๆ เป็นจังหวะ จะช่วยให้กระแสจิตสงบลงได้เร็ว และช่วยให้สติตั้งมั่น ดังนี้

ยืน-หนอ (๓ ครั้ง) ขณะนี้ใจกำหนดเห็นรูปยืน (นึกเห็นภาพตนเองกำลังยืนอยู่)

อยาก - เดิน - หนอ (๓ ครั้ง) ใจเตรียมพร้อมที่จะเดิน ตามองทางเดินห่างไป

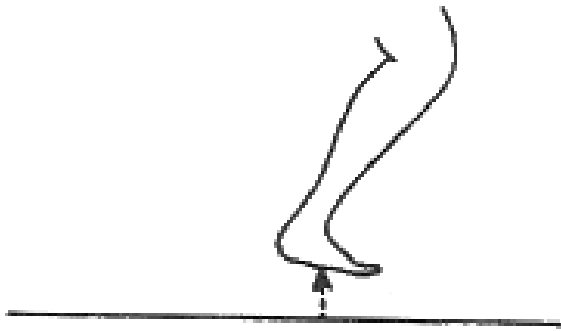
๓ - ๔ ก้าว

ขวา - ยกหนอ - ย่างหนอ - เหยียบหนอ

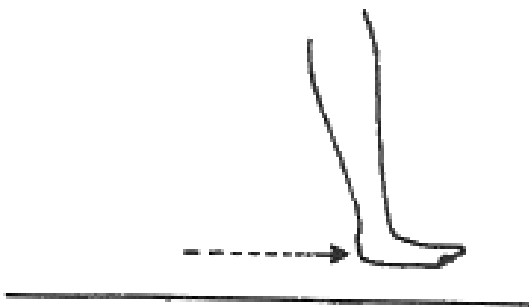
ซ้าย - ยกหนอ - ย่างหนอ - เหยียบหนอ

(รูปภาพประกอบคำอธิบาย)

ยกหนอ : ยกเท้าขึ้นลอยขึ้นไปข้างหลัง

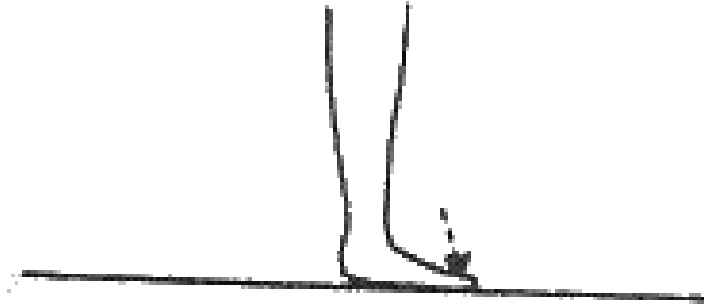

ย่างหนอ : เลื่อนเท้า (ที่ยก) ไปข้างหน้าซ้ำๆ แล้วนั่ง

เหยียบหนอ : ลดเท้าลงให้ปลายแตะพื้นก่อน แล้วจึงวางเต็มฝ่าเท้า

:

๔. ระยะทางเดินและวิธีหมุนตัวกลับ

เมื่อเดินจงกรมได้ประมาณ ๙ ก้าว จะหยุดในก้าวที่ ๑๐ ภาวนาว่าซ้าย ยกหนอ –
ย่างหนอ – หยุดหนอ (เท้าซ้ายจะมาชิดเท้าขวา หยุดยืนตรง)

ยืน - หนอ (๓ ครั้ง) ใจนึกเห็นภาพตนเองกำลังยืนอยู่

อยาก - กลับ - หนอ (๓ ครั้ง) ใจนึกอยากหมุนตัวกลับสู่ทิศทางเดิม

คู่ที่ ๑ กลับ - หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุนไป ๔๕ องศา - วางเท้าลง
กลับ - หนอ ยกเท้าซ้ายตามไปชิดเท้าขวา **นับหนึ่ง**

คู่ที่ ๒ กลับ - หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุนไปอีก ๔๕ องศา - วางเท้าลง
กลับ - หนอ ยกเท้าซ้ายตามไปชิดเท้าขวา (หันได้ ๙๐ องศา) **นับสอง**

คู่ที่ ๓ กลับ - หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุนไปอีก ๔๕ องศา - วางเท้าลง
กลับ - หนอ ยกเท้าซ้ายตามไปชิดเท้าขวา (หันได้ ๑๓๕ องศา) **นับสาม**
ขณะนี้ผู้ฝึกจะหมุนตัวหันกลับไปสู่ทิศทางเดิม

คู่ที่ ๔ กลับ - หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุนไปอีก ๔๕ องศา - วางเท้าลง
กลับ - หนอ ยกเท้าซ้ายตามไปชิดเท้าขวา (หันได้ ๑๘๐ องศา) **นับสี่**

๕. การเดินเที่ยวกลับ

เมื่อหันกลับสู่ทางเดิมแล้ว เตรียมตัวเดินกลับ ตั้งสติให้มั่น ตามองทางเดินเริ่ม
ภาวนาเบาๆ

ยืน - หนอ (๓ ครั้ง) ใจนึกเห็นภาพตนเองกำลังยืนอยู่

อยาก - เดิน - หนอ (๓ ครั้ง) ตามองแนวทางที่จะเดินกลับ เตรียมเดิน

ขวา - ยกหนอ - ย่างหนอ เหยียบหนอ

ซ้าย - ยกหนอ - ย่างหนอ เหยียบหนอ

เดินเที่ยวเดียวกลับเหมือนตอนที่เดินมา จะเห็นได้ว่า ถ้าเดินจงกรมเพียง ๑๐ ก้าว
ไป - กลับ ๑ เที่ยว จะกินเวลาประมาณ ๕ นาที ถ้ามีเวลาฝึก ฝึกเดิน ๑๐ ก้าว
ไป - กลับ ๒ เที่ยว ใช้เวลา ๑๐ นาที ถ้ามีเวลามาก ฝึกเดิน ๑๐ ก้าวไป - กลับ
๔ - ๖ เที่ยว ใช้เวลา ๒๐ - ๓๐ นาที

๖. การหยุดเดินจงกรม

เมื่อกลับสู่จุดตั้งต้น และต้องการจะหยุดเดิน ให้ยืนตรง กำหนดในใจหรือภาวนา
เบาๆ ว่า อยาก - หยุด - หนอ (๓ ครั้ง) แล้วยกมือขวาออก ค่อยๆ เลื่อนลงพร้อมคำ
ภาวนาว่า

มือขวา ยกหนอ - ลงหนอ - ปล่อยหนอ (ปล่อยมือขวาลงข้างตัวตามสบาย)

มือซ้าย ยกหนอ - ลงหนอ - ปล่อยหนอ (ปล่อยมือซ้ายลงเช่นเดียวกัน)

ขณะฝึกต้องกำหนดรู้อาการเคลื่อนไหวของมือและเท้าตลอดเวลา เช่น กำหนดรู้ที่มีมือ
เมื่อยกซ้ายๆ โดยข้อศอกแนบลำตัว ยกแต่มือขึ้นไปข้างหน้า จนแขนและมือทำมุม ๙๐
องศา กับลำตัวที่ข้อศอกแล้วตามรู้ที่มีมือต่อไป เมื่อค่อยๆ เลื่อนมือมาวางที่หน้าท้องหรือ
กำหนดรู้ที่ฝ่าเท้า เมื่อยกแล้วย่าง คือเลื่อนเท้าไปข้างหน้า และเหยียบ เมื่อปลายเท้า
ลดลงแตะพื้นแล้วจึงกดฝ่าเท้าค่อยๆ เหยียบลงจนเต็มฝ่าเท้า เป็นต้น

การกำหนดรู้หรือเอาจิตไปจับตามรู้อาการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ตลอดเวลา
ดังนี้เป็นการศึกษาสติ วิธีหนึ่ง

เมื่อฝึกเดินจงกรมกำหนดอริยาบถแล้ว เดินเข้าห้องเรียนอย่างสงบ

(ก่อนเริ่มเรียน ควรฝึกนั่งสมาธิตามวิธีเจริญสติ ประมาณ ๓ - ๕ นาที)

วิธีเจริญสติโดยนั่งสมาธิในห้องเรียน

เมื่อเดินเข้าห้องเรียนอย่างสงบจนมาถึงเก้าอี้ของตนแล้ว

๑. ให้นั่งลงช้าๆ กำหนดรู้ขณะที่ก้นกระทบพื้นเก้าอี้ บอกตนเองในใจว่า “นั่งหนอ ถูกหนอ เก้าอี้แข็งหนอ”

๒. มือทั้ง ๒ ข้าง วางบนเข่า และกำหนดรู้ที่มือซ้ายก่อน

๓. ภาวนาในใจว่า “ยกหนอ” พร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นช้าๆ โดยข้อศอกยังแนบ ลำตัวอยู่

“มาหนอ” ค่อยๆ เลื่อนมือเข้ามาหน้าท้อง

“หงายหนอ” หงายมือขึ้นช้าๆ

“วางหนอ” เลื่อนมือซ้ายลงวางที่หน้าตัก

๔. กำหนดรู้ที่มือขวา ภาวนาในใจเช่นเดียวกับการยกมือซ้าย “ยกหนอ” “มาหนอ” “หงายหนอ” แล้วก็ “วางหนอ” โดยวางมือหงายทับมือซ้าย

๕. กำหนดรู้ที่ลำตัว ตั้งตัวให้ตรง ตาปิดลงเบาๆ

๖. กำหนดรู้ที่อาการเคลื่อนไหวของท้อง ขณะหายใจ เข้า – ออก ภาวนาในใจ ตามอาการพอง – ยุบ ของท้องตามความเป็นจริงไม่คิดเรื่องอื่น

๗. นั่งสมาธิกำหนดอิริยาบถเช่นนี้สัก ๓ – ๕ นาที จึงกำหนดในใจว่า “อยากเลิกหนอ” ยกมือขวาขึ้นช้าๆ คว่าลงวางบนเข่า ยกมือซ้ายขึ้นช้าๆ คว่าลงแล้ววางบนเข่า สัมผัสขึ้นช้าๆ กำหนดในใจว่า “เห็นหนอ” แล้วเตรียมตัวเรียนต่อไป

ใบความรู้ที่ ๓ (สำหรับครู)

เรื่อง ขั้นตอนการสอนเพลง

๑. ครูอ่านเนื้อเพลงให้นักเรียนฟังที่ละวรรค
๒. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงตามครูที่ละวรรค
๓. ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง
๔. นักเรียนร้องเพลงตามครูที่ละวรรค
๕. ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน

แผนภูมิ

การเจริญสติแบบ อำไพเทคนิค สำหรับเด็ก (AMBAI – TECHNIQUES OF MEDITATION DEVELOPMENT FOR CHILDREN) (การฝึกสมาธิหรือสติภาวนาสำหรับเด็ก)

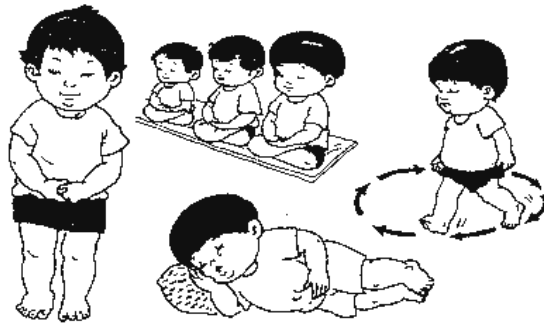
ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การฝึกควบคุมกิริยาหรือสํารวมกาย วาจา ใจ และกำหนดอริยาบถทั้ง ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติธรรม หากเด็กๆ ได้รับการฝึกให้มีสติในการควบคุม กาย วาจา ใจ ในทางที่ถูกต้องที่ควรตั้งแต่ยังเล็ก ในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพียงวันละประมาณ ๕-๑๐ นาที จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจและคุณธรรม ตลอดจนสติปัญญาได้อย่างดีเนื่องจากรู้จักความสงบ ระวัง และมีสมาธิด้วยการเจริญสติภาวนาพอสมควรแล้ว ตามขั้นตอนต่อไปนี้

การเตรียมตัว

ครูฝึก : ให้นักเรียนยืนจับมือกันเป็นวงกลมห่างกันสุดช่วงวงแขน

ศ.อำไพ สุจริตกุล ได้แนวคิดจากการสอน วิปัสสนากรรมฐานของ คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

การสํารวมใจ

ครูฝึก : พนมมือ กล่าวคำอธิฐาน

“ข้าพเจ้าจะฝึกสติภาวนา กำหนดอริยาบถ ยืน-เดิน-นั่ง-นอน ขอให้ข้าพเจ้าฝึกด้วยความพากเพียร อุตุน จนบรรลุผลสมความปรารถนาเถิด”

- สารุ

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑ และใบงานที่ ๐๒

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายใน เวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่ สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด มากกว่า 3 แห่ง ขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนดมากและ ต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่ สะอาด อ่าน ค่อนข้างยากและมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติกรณียินสมาธิและการเดินด้วยสติ
๓	แสดงพฤติกรรมการกรณียินสมาธิและการเดินด้วยสติได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมการกรณียินสมาธิและการเดินด้วยสติมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมการกรณียินสมาธิและการเดินด้วยสติมีข้อผิดพลาดมาก

ระดับคะแนน	การร้องเพลง
๓	ร้องเพลงถูกต้องตามทำนองและจังหวะ มีความไพเราะดีมาก
๒	ร้องเพลงถูกต้องตามทำนองและจังหวะ มีความไพเราะบ้าง
๑	ร้องเพลงได้แต่ไม่ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ ตลอดระยะเวลาในการฝึก
๒	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติในบางเวลา
๑	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติน้อย

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๔ ชื่อแผน การฝึกปฏิบัติ : การนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติ เวลา ๓ ชั่วโมง

---

๑. สาระสำคัญของแผน

การฝึกตนเองให้มีสมาธิ มีสติ เป็นสิ่งที่ดีนักเรียนควรฝึกปฏิบัติ ซึ่งสามารถฝึกปฏิบัติได้ทั้งการนั่งและการนอนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีสมาธิ มีสติ ในการเรียนและการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ควรฝึกอย่างสม่ำเสมอ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น สามารถใช้กิจกรรมนี้ได้ เนื่องจากเป็นการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีสมาธิและมีสติ ทั้งนี้ครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นได้

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การฝึกปฏิบัติ : การนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติ
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓
ขั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ทบทวนการฝึกการยืนสมาธิ การเดินด้วยสติ		
ขั้นดำเนินกิจกรรม	กิจกรรมรวมชั้น : อธิบายการนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติและการใช้เพลงประกอบการปฏิบัติ		
	กิจกรรมกลุ่มย่อยคละชั้น : นักเรียนฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิและการนอนด้วยสติ		
	กิจกรรมเดี่ยว : นักเรียนทำใบงานที่ ๐๑, ใบงานที่ ๐๒ (ป.๒-๓) ส่วนนักเรียน ป.๑ ให้พบครูและตอบคำถามรายบุคคล		
ขั้นสรุป	กิจกรรมรวมชั้น : นักเรียนฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิและการนอนด้วยสติ การสรุปประโยชน์ของการนั่งสมาธิและการนอนด้วยสติ		
วัดและประเมินผล	- การตอบคำถามรายบุคคล - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการเรียน	- การทำใบงานที่ ๐๑ - การทำใบงานที่ ๐๒ - พฤติกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝ้ายาม : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การฝึกปฏิบัติ : การนั้งสมาธิ การนั้งสมาธิ การนั้งสมาธิ การนั้งสมาธิ

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติ : การนั้งสมาธิ การนั้งสมาธิ - การร้องเพลง 	<p>กิจกรรม (เวลา ๓ ชั่วโมง)</p> <p>ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูและนักเรียนทบทวนการนั้งสมาธิ การเดินด้วยสติ และให้เด็กเรียนได้ฝึกปฏิบัติในการนั้งสมาธิและการเดินด้วยสติ พร้อมกัน <p>ขั้นสอน (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <ol style="list-style-type: none"> อาสาสมัครนักเรียนช่วยครูคิดแผนภูมิเพลงนั้งสมาธิ บนกระดาน ครูสอนนักเรียนร้องเพลงตามขั้นตอนการสอน ครูแนะนำวิธีการนั้งสมาธิโดยใช้ใบความรู้ที่ ๑ ประกอบการอธิบาย ครูสาธิตการนั้งสมาธิ นักเรียนฝึกปฏิบัติการนั้งสมาธิพร้อมกันหมดทุกคน อาสาสมัครนักเรียนช่วยครูคิดแผนภูมิเพลง บูชาผู้มีพระคุณ และเพลงการนอนกับสติ บนกระดาน แล้วครูสอนนักเรียนร้องเพลงตามขั้นตอนการสอน เพลง โดยครูอ่านเนื้อเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนอ่านตาม ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง นักเรียนร้องตาม ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน ครูแนะนำวิธีการนั้งสมาธิด้วยสติโดยอธิบายขั้นตอนการฝึกจากใบความรู้ที่ ๑๒ และครูสาธิตการนั้งสมาธิด้วยสติให้นักเรียนดู นักเรียนฝึกปฏิบัติการนั้งสมาธิพร้อมกันทั้งหมดทุกคน พร้อมกับร้องเพลงประกอบด้วย 	<p>สื่อ/แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> แผนภูมิเพลง การนั้งสมาธิ และ เพลง การนอนกับสติ ใบความรู้ที่ ๑-๒ <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนฝึกการนั้งสมาธิและการนอนกับสติ ใบงานที่ ๑๑ ใบงานที่ ๑๒ 	<p>การวัดและการประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินการอธิบายขั้นตอนการนั้งสมาธิและการเดินด้วยสติ ประเมินการฝึกปฏิบัติการนั้งสมาธิ ประเมินความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรมการเรียน สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการนั้งสมาธิ สังเกตการร้องเพลง <p>เครื่องมือวัดผล</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบบันทึกคะแนนการนั้งสมาธิ แบบบันทึกคะแนนการร้องเพลง
<p>จุดประสงค์</p> <p>ความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการนั้งสมาธิได้ (ป.๑-๓) นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการนอนกับสติได้ (ป.๑-๓) <p>ทักษะ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติการนั้งสมาธิได้ นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติการนอนกับสติได้ นักเรียนสามารถร้องเพลง <p>คุณธรรม จริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ การนั้งสมาธิ และการนอนกับสติ 			

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ บูรณาการ เด็กไทยเฝ้าที : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การฝึกปฏิบัติ : การนั่งสมาธิ การนอนด้วยสติ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา ๓ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p>	<p>(กิจกรรมกลุ่มย่อยคลัสชัน)</p> <p>๙. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยคลัสชัน โดยให้ร่วมกันฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิ และฝึกปฏิบัติก่อนนอนกับสวดมนต์ในตอนที่ถูกต้อง</p> <p>๑๐. นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงการนั่งสมาธิและการนอนกับสวดมนต์ให้เพื่อนๆ และครูดู โดยครูและเพื่อนๆ คอยให้ข้อเสนอแนะและชื่นชม</p> <p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๑๑. นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการนั่งสมาธิลงในใบงานที่ ๐๑ (ป.๒๓) ส่วน</p> <p>ป.๑ ให้พบครู โดยครูใช้คำถามถามเป็นรายบุคคล</p> <p>๑๒. นักเรียนเขียนสรุปขั้นตอนการนอนกับสวดมนต์ลงในใบงานที่ ๐๒ (ป.๒๓) ส่วน</p> <p>ป.๑ ให้พบครู โดยครูใช้คำถามถามเป็นรายบุคคล</p> <p>ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๑๓. นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิ พร้อมกับร้องเพลงการนั่งสมาธิ และฝึกปฏิบัติก่อนนอนกับสวดมนต์ พร้อมกัน</p> <p>๑๔. ครูสรุปประโยชน์ของการนั่งสมาธิและการนอนกับสวดมนต์ว่าสามารถฝึกให้นักเรียนเป็นคนที่มีสมาธิใน การทำงานได้ซึ่งจะส่งผลให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยครูเน้นย้ำคุณธรรมเรื่องความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ การนั่งสมาธิและการนอนกับสวด</p>
<p>สื่อ/แหล่งเรียนรู้</p>	<p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การนั่งสมาธิและการนอนกับสวดมนต์ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>

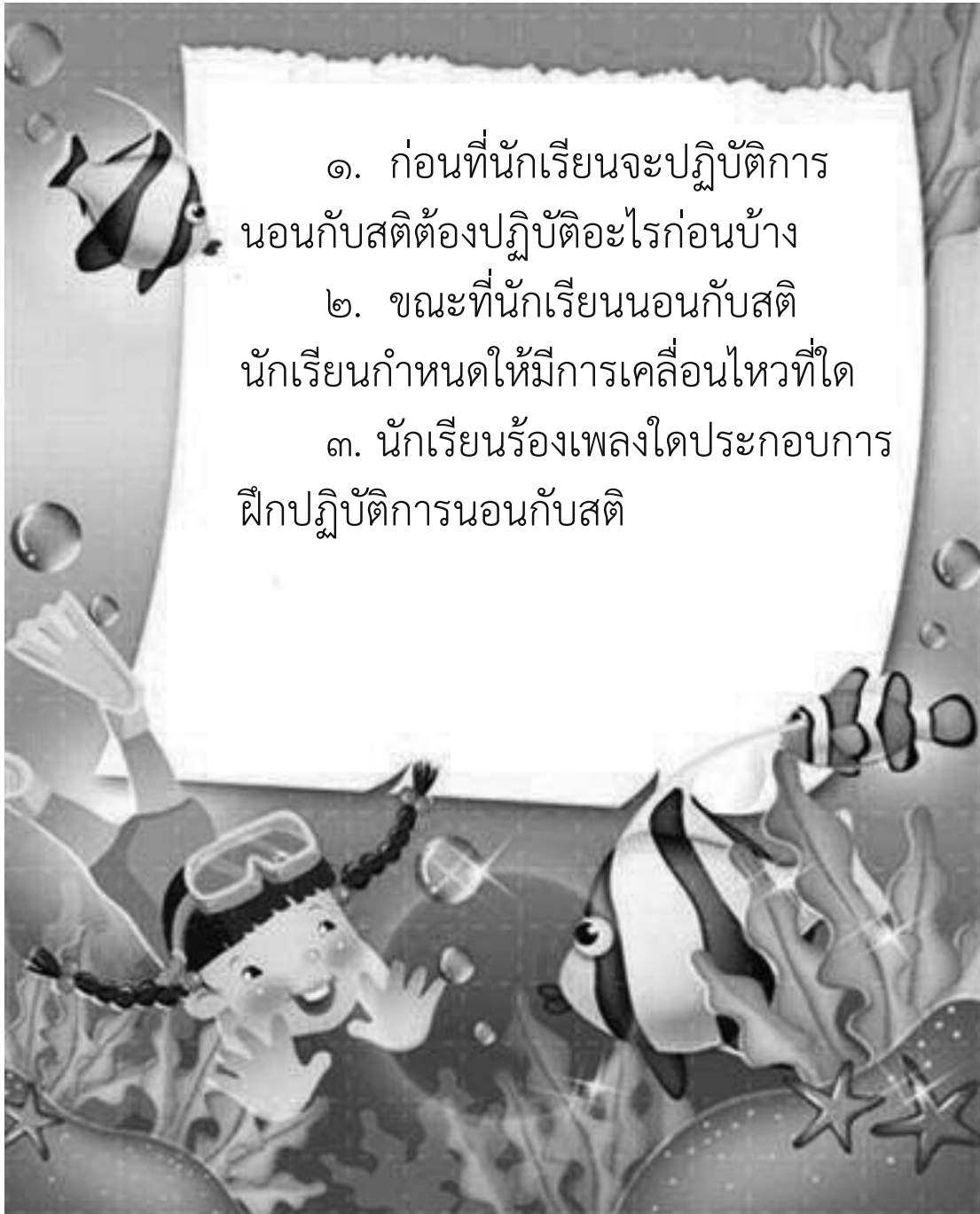
คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ครูใช้คำถามต่อไปนี้ถามนักเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับขั้นตอนการนั่งสมาธิ

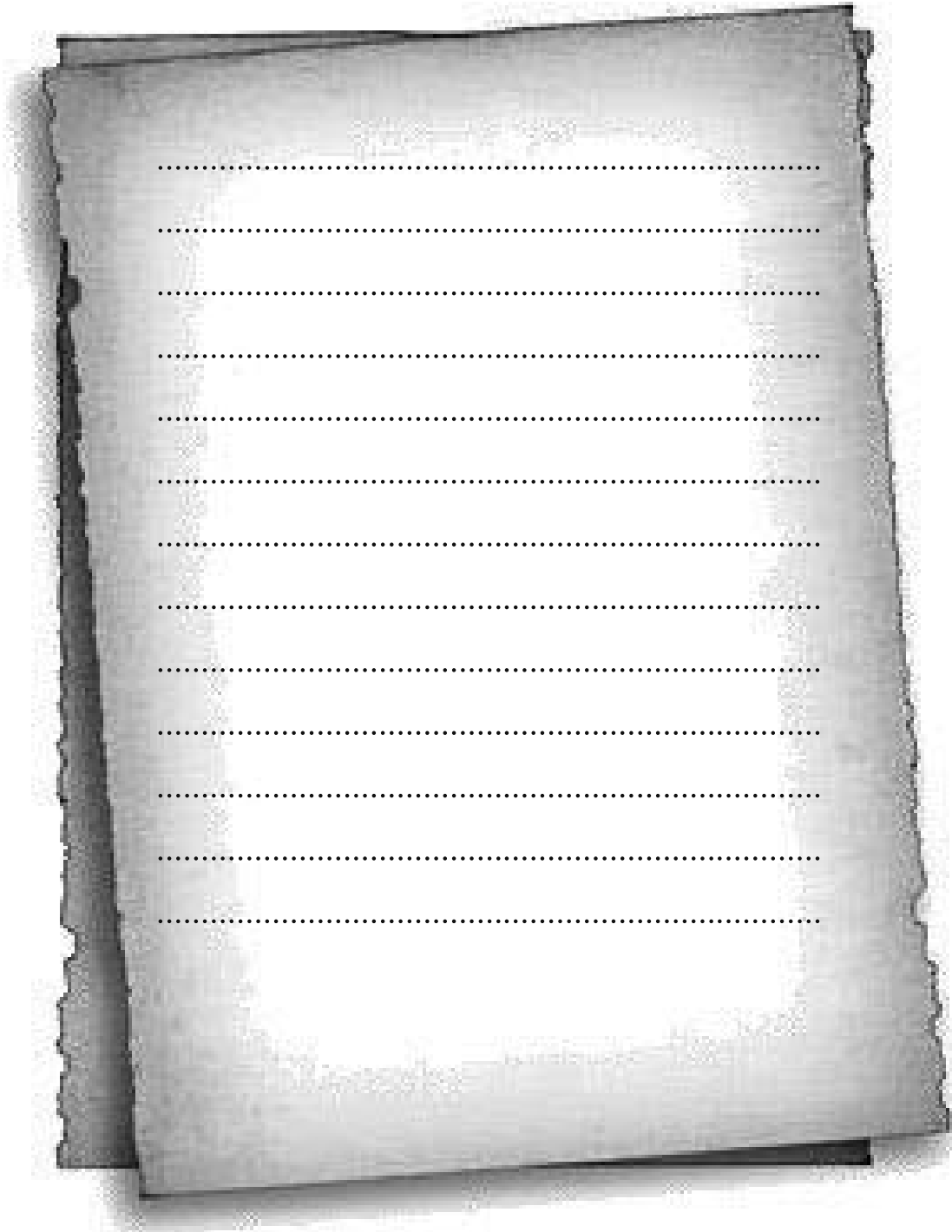
คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ครูใช้คำถามต่อไปนี้ถามนักเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับขั้นตอนการนอนกับสติ

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการนั่งสมาธิ

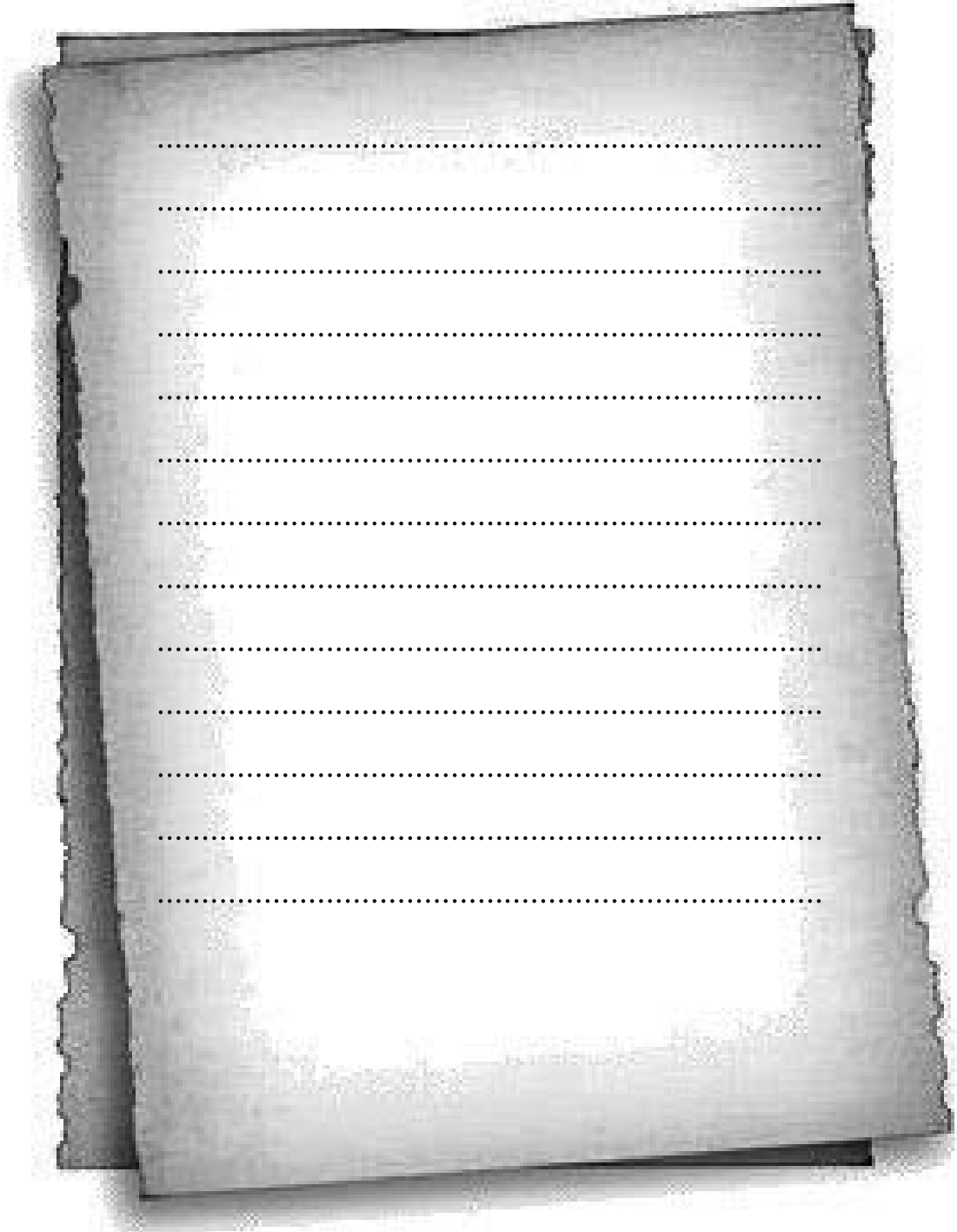

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการนอนกับสติ

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

การเจริญสติแบบ อัมไพเทคนิค สำหรับเด็ก (AMBAI – TECHNIQUES OF MEDITATION DEVELOPMENT FOR CHILDREN) (การฝึกสมาธิหรือสติภาวนาสำหรับเด็ก)

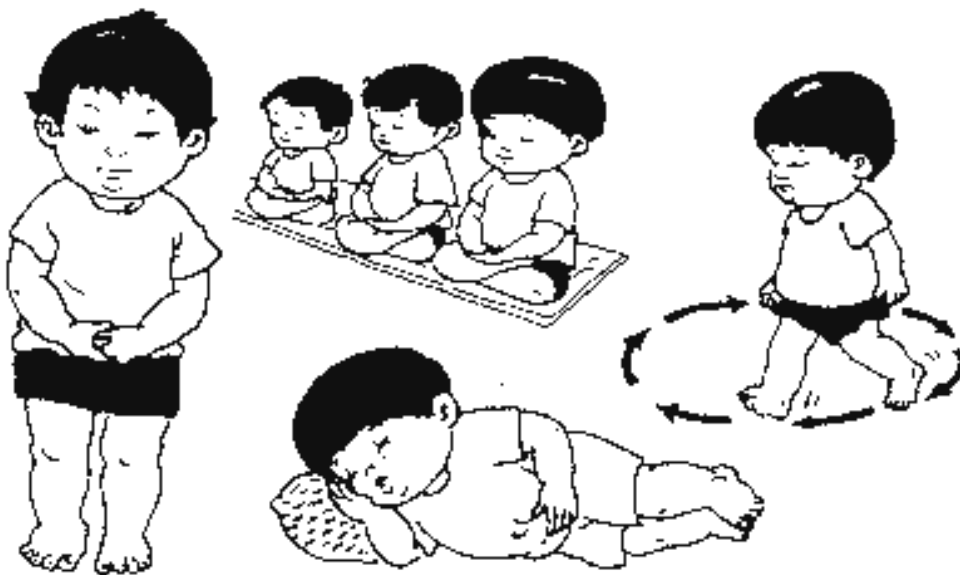
ศาสตราจารย์อัมไพ สุจริตกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การฝึกควบคุมกิริยาหรือสํารวมกาย วาจา ใจ และกำหนดอิริยาบถทั้ง ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติธรรม หากเด็กๆ ได้รับการฝึกให้มีสติในการควบคุม กาย วาจา ใจ ในทางที่ถูกที่ควรตั้งแต่วัยเด็ก ในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพียงวันละประมาณ ๕-๑๐ นาที จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจและคุณธรรม ตลอดจนสติปัญญาได้อย่างดีเนื่องจากรู้จักความสงบ ระงับ และมีสมาธิด้วยการเจริญสติภาวนาพอสมควรแก้วยตามขั้นตอนต่อไปนี้

การเตรียมตัว

ครูฝึก : ให้นักเรียนยืนจับมือกันเป็นวงกลมห่างกันสุดช่วงวงแขน

ศ.อัมไพ สุจริตกุล ได้แนวคิดจากการสอน วิปัสสนากรรมฐานของ คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

การสำรวมใจ

- ครูฝึก :
- พนมมือ กล่าวคำอธิษฐาน
  - “ข้าพเจ้าจะฝึกสติภาวนา กำหนดอิริยาบถ ยืน-เดิน-นั่ง-นอน ขอให้ข้าพเจ้าฝึก ด้วยความพากเพียร อุตทน จนบรรลุผลสมความปรารถนาเถิด”
  - สาธุ

การฝึกนั่งสมาธิ

- ครู:
- เตรียมหยุดเดิน
  - กำหนดในใจว่า “อยากนั่งหนอ ๆ ๆ”
  - มือขวาตกลงซ้าย ๆ ปล่อยลงไปข้างตัว
  - มือซ้ายตกลงซ้าย ๆ ปล่อยลงไปข้างตัว
  - เท้าซ้าย ถอยหลัง ย่อตัวลง ลง ลง เข้าถึงพื้น
  - มือซ้ายท้าวพื้น นั่ง นั่งทับขาซ้าย
  - มือขวาจับข้อเท้าขวา ยกมาวางบนเท้าซ้าย
  - มือสองข้างวางบนเข่า
  - มือซ้ายยกเข้ามาหงาย วางลงบนตัก
  - มือขวายกเข้ามาหงาย วางลงบนมือซ้าย
  - ตัวตั้งตรง ตาปิดเบา ๆ
  - (เปิดเพลงนั่งสมาธิเบา ๆ หรือผู้ฝึกร้องเพลงนี้เบา ๆ ๓ จบ)

เพลงนั่งสมาธิ

นั่งขัดสมาธิให้ดี	สองมือวางทับกันทันที
หลับตาตั้งตัวตรงซี้	ตั้งสมาธิให้ดี ภาวนาในใจ
พุท-โร-พุท-โร	พอง-ยุบ-พอง-ยุบ ...
พุท-โร-พุท-โร	พอง-ยุบ-พอง-ยุบ ...

(กำหนด พุท-โร หรือ พอง-ยุบ ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจิตจะสงบ)

การแผ่บุญกุศล

- ครู: - นั่งสมาธิกันแล้วกำหนดในใจ “อยาก พักหนอ ๆ ๆ”
- มือขวายกขึ้นช้า ๆ คว่า แล้ววางบนเข่า
  - มือซ้ายยกขึ้นช้า ๆ คว่า แล้ววางบนเข่า
  - พนมมือ กล่าวคำแผ่บุญกุศล
    - “ขอแผ่กุศลให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ คุณครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจันสัตว์ทั้งหลายที่มีชีวิตวิญญาณจงเป็นสุข เป็นสุขเถิด” จงได้รับผลบุญจากข้าพเจ้าด้วยเถิด
  - สาธุ (กัมศีระชะจรดปลายมือพนม)
  - ลืมตาขึ้นช้า ๆ เห็นหนอ

ฝึกนอนกับสติ

- ครู: - ให้นักเรียนนั่งพับเพียบ ขาช้ายทับขาขวา
- พนมมือ สวดมนต์ ตามเสียงเพลง

เพลงบูชาผู้มีพระคุณ

พุทัง วันทามิ ธัมมัง วันทามิ สังฆัง วันทามิ

พวกหนู บูชาพระรัตนตรัย หนูไหว้พระพุทฺธ ไหว้พระธรรม พระสงฆ์

คุณพ่อ คุณแม่ คุณครู อาจารย์ ผู้มีคุณทุกท่าน หนูจะเป็นคนดี

- กราบ

- มือซ้าย ยกมาวางที่ท้อง

- มือขวา ท้าวพื้น เตรียมนอนพร้อมเสียงเพลง

(ผู้ฝึกร้องเพลงนี้เบาๆ ๑ จบ ร้องซ้ำแผ่วๆ เฉพาะ พอง-ยุบ-พอง-ยุบ-พอง-ยุบ จนเด็กหลับ)

เพลงนอนกับสติ

ตัวเอนลง

มือท้าวลงนอน

หลับตาลงนึกดูก่อน

เวลานอนเคลื่อนไหวตรงพุง

พอง-ยุบ

พอง-ยุบ พอง-ยุบ

พอง-ยุบ ในใจ

จน นอน หลับไป

พอง-ยุบ

พอง-ยุบ พอง-ยุบ

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑ และใบงานที่ ๐๒

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายใน เวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่ สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด มากกว่า ๓ แห่ง ขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่มีฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนดมากและ ต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่ สะอาด อ่าน ค่อนข้างยากและมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติภาระงานและการนอนกับสติ
๓	แสดงพฤติกรรมภาระงานและการนอนกับสติได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมภาระงานและการนอนกับสติมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมภาระงานและการนอนกับสติมีข้อผิดพลาดมาก

ระดับคะแนน	การร้องเพลง
๓	ร้องเพลงถูกต้องตามทำนองและจังหวะ มีความไพเราะดีมาก
๒	ร้องเพลงถูกต้องตามทำนองและจังหวะ มีความไพเราะบ้าง
๑	ร้องเพลงได้แต่ไม่ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทน ตลอดระยะเวลาในการฝึก
๒	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทนในบางเวลา
๑	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ มีความอดทนน้อย

คำชี้แจงประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๕ ชื่อแผน การรับประทานอาหารอย่างมีสติ

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญของแผน

การรับประทานอาหารอย่างมีสติ เป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนควรฝึก เพราะจะเป็นการฝึกให้นักเรียน
มีมารยาทในการรับประทานอาหารได้อีกด้วย

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น สามารถใช้กิจกรรมนี้ได้ เนื่องจากเป็นการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนรับประทานอาหาร
อย่างมีสติ ทั้งนี้ครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นได้

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เทคโนโลยีดี : หน่วยงานย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๕
เรื่อง การรับประทานอาหารอย่างมีสติ บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ
เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

	ป.๑	ป.๒	ป.๓
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
ชั้นนำ	กิจกรรมรวมชั้น : ทบทวนการฝึกการยืนสมาธิ การเดินด้วยสติ การนั่งสมาธิ การนอนกับสติ		
ชั้นดำเนินการ	กิจกรรมรวมชั้น : อธิบายขั้นตอนการฝึกรับประทานอาหารอย่างมีสติ		
ชั้นสรุป	กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น/เดี่ยว : นักเรียนฝึกปฏิบัติการรับประทานอาหารในสถานการณ์จริง		
วัดและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบคำถามรายบุคคล - พฤติกรรมการเรียน - พฤติกรรมการรับประทานอาหารอย่างมีสติ 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการเรียน - พฤติกรรมการรับประทานอาหารอย่างมีสติ 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำใบงานที่ ๐๑ - พฤติกรรมการเรียน - พฤติกรรมการรับประทานอาหารอย่างมีสติ

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิตแจ่มใส แผนการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การรับประทานอาหารอย่างมีสติ
บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา

เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

ขอบเขตเนื้อหา
การฝึกรับประทานอาหารอย่างมีสติ
มารยาทในการรับประทานอาหาร

จุดประสงค์
ความรู้
๑. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอน การรับประทานอาหารอย่างมีสติได้(ป.๑-๓)

ทักษะ
๑. นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติกรรับประทานอาหารอย่างมีสติและมีมารยาทได้

กิจกรรม (๓ ชั่วโมง)
ขั้นนำ (กิจกรรมรวมชั้น)
๑. ครูและนักเรียนได้ทบทวนการยืนสมาธิ การเดินด้วยสติ การนั่งสมาธิ และนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในการยืนสมาธิ การเดินด้วยสติ การนั่งสมาธิ และการนอนกับสติ ตามวิธีการที่ได้ฝึกปฏิบัติมาพร้อมกัน

ขั้นสอน
(กิจกรรมรวมชั้น)
๒. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหาร
๓. อาสาสมัครนักเรียนช่วยครูคิดแผนภูมิการฝึกรับประทานอาหารอย่างมีสติ บนกระดาน
๔. ครูอธิบายขั้นตอนการฝึกรับประทานอาหารพร้อมกับให้นักเรียนได้ทำตาม
๕. นักเรียนฝึกพูดคำบูชาคุณก่อนรับประทานอาหาร และจดจำให้ได้ก่อนนำไปใช้จริง

๖. นักเรียนฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองการรับประทานอาหาร
(กิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละชั้น/กิจกรรมเดี่ยว)
๗. นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มแต่ละชั้น แล้วปฏิบัติกรรับประทานอาหารอย่างมีสติในสถานการณ์จริง ตามขั้นตอนที่ได้เรียน โดยครูสุสาคติและอธิบายก่อนที่นักเรียนจะรับประทานอาหาร
๘. เมื่อนักเรียนรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการรับประทานอาหารอย่างมีสติ

สื่อ / แหล่งเรียนรู้
๑. แผนภูมิการเจริญสติแบบ อัมโพ-เทศนิก สำหรับเด็ก เรื่อง การรับประทานอาหารอย่างมีสติ
๒. ใบความรู้ที่ ๑ - ๒
ภาระงาน / ชิ้นงาน
๑. นักเรียนฝึกการรับประทานอาหารอย่างมีสติ
๒. ใบงานที่ ๑๑

การวัดและการประเมินผล
๑. ประเมินการอธิบายขั้นตอน การรับประทานอาหารอย่างมีสติและการเดินด้วยสติ
๒. ประเมินการฝึกปฏิบัติกรรับประทานอาหาร
๓. ประเมินความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ

วิธีการ
๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
๒. สังเกตพฤติกรรมการรับประทานอาหารอย่างมีสติ

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เด็กไทยเฝื่อน : หน่วยย่อยที่ ๓ พาจิดแจมใส แผนการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การรับประทานอาหารอย่างมีสติ
 บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา
 เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <p>จุดประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม/ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ๑. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ในการฝึกปฏิบัติ การ รับประทานอาหารอย่างมี สติ</p>	<p>(กิจกรรมเดี่ยว)</p> <p>๘. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหารและการ รับประทานอาหารอย่างมีสติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๓ ทำใบงานที่ ๐๑ ส่วนนักเรียนชั้น ป.๑ พบครูรายบุคคล ขั้นสรุป (กิจกรรมรวมชั้น)</p> <p>๙. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการรับประทานอาหาร อย่างมีสติจะทำให้นักเรียน ไม่ได้คุยกันในการรับประทานอาหาร มีสมาธิไม่พูดคุยกัน ในการรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร</p> <p>๑๐. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ประจำหน่วยย่อยที่ ๓ พาจิดแจมใสครูเน้น ย้ำคุณธรรมเรื่องความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ การรับประทานอาหารอย่างมีสติ</p>	<p>สื่อ / แหล่งเรียนรู้</p>
		<p>การวัดและการประเมินผล</p> <p>เครื่องมือวัดผล</p> <p>๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ๒. แบบบันทึกคะแนนการ รับประทานอาหารอย่างมีสติ</p> <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>๑. การรับประทานอาหารอย่างมีสติได้ คะแนนตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่า ผ่าน</p> <p>๒. พฤติกรรมการเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมิน</p>

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง   นักเรียนเขียนอธิบายขั้นตอนการฝึกรับประทานอาหารเช้าอย่างมีสติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แผนภูมิ

รูปแบบ

การเจริญสติแบบ อำไพ-เทคนิค สำหรับเด็ก
(AMBAI – TECHNIQUES OF MEDITATION DEVELOPMENT FOR CHILDREN)
(การฝึกสมาธิหรือสติภาวนาสำหรับเด็ก)

ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การฝึกรับประทานอาหารเช้าอย่างมีสติ

ขั้นที่ ๑ ก่อนรับประทานอาหารเช้า เตรียมอาหารและน้ำวางไว้พร้อมแล้วให้
เด็กพนมมือกล่าวคำบูชาคุณ ก่อนรับประทานอาหารเช้า ดังนี้
“ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย น้ำกับอาหาร
บูชาคุณพระ แล้วรับประทาน ด้วยจิตเบิกบาน
ประหยัดทันที
ไม่กินทิ้งขว้าง อาหารทุกอย่าง ประโยชน์มากมี
ขอบคุณพ่อแม่ และทุกท่านที่ บริการดี
ขอขอบพระคุณ

ขั้นที่ ๒ กำหนดอิริยาบถขณะรับประทานอาหารเช้า โดยภาวนาในใจ ดังนี้
เห็นหนอ - เมื่อมองเห็นอาหารที่วางอยู่ตรงหน้า
(กำหนดครั้งเดียว)
อยากกินหนอ - เมื่อเกิดความรู้สึกอยากรับประทานอาหารเช้า
ยกไป - เมื่อยกช้อนไปตักอาหาร
ตัก - เมื่อตักอาหาร
มา - เมื่อช้อนมาใกล้ปาก
ใส่ - เมื่อใส่อาหารเข้าปาก
เคี้ยว - เมื่อเคี้ยวอาหาร-กำหนดในใจว่า เคี้ยว ๆ ๆ ๆ ๆ
กลืน - เมื่อกลืนอาหารลงคอ

การฝึกรับประทานอาหารเช้าอย่างมีสติ ด้วยการกำหนดอิริยาบถละเอียด เช่นนี้คือ
การฝึกสติภาวนาอันเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติธรรมขั้นสูงต่อไป ถ้าเด็กยังเล็ก อาจฝึก
เพียงขั้นที่ ๑ ก่อน จนปฏิบัติได้ดีแล้ว จึงฝึกขั้นที่ ๒

ใบความรู้ที่ ๑ (สำหรับครู)

มารยาทในการรับประทานอาหาร

๑. ไม่ส่งเสียงดังขณะรับประทานอาหาร
๒. ควรตักอาหารคำเล็กๆ ไม่เลือกตักเฉพาะอาหารที่ชอบ
๓. อย่าป่นเมื่ออาหารไม่ถูกปาก
๔. ไม่ควรบังคับให้แขกรับประทานอาหารอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ตัวเองอยากให้รับประทาน
๕. พยายามพูดคุยกันบนโต๊ะอาหารบ้าง เพื่อไม่ให้โต๊ะอาหารเงียบจนเกินไป
๖. ไม่ควรว่ากล่าวหรือนินทาใครขณะรับประทานอาหาร
๗. ควรนั่งรับประทานอาหารด้วยท่าทางที่สง่าผ่าเผย
๘. ไม่กระดิกเท้า หรือเคาะโต๊ะ
๙. ไม่สูบบุหรี่ หรือเคี้ยวหมากฝรั่ง
๑๐. ถ้าอาหารที่ยกมาเสิร์ฟมีฝาปิด ให้เปิดฝาลงไว้ในจาน
๑๑. ไม่รับประทานอาหารมูมมาม

ที่มา : <http://hilight.kapook.com/view/90805>

คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ครูใช้คำถามต่อไปนี้ถามนักเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับขั้นตอนการรับประทานอาหารอย่างมีสติ

๑. นักเรียนปฏิบัติกร
รับประทานอาหารอย่างมีสติมี
ประโยชน์อย่างไรบ้าง

๒. การรับประทานอาหาร
อย่างมีสติ ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

๓. นักเรียนกล่าวคำบูชาก่อน
รับประทานอาหารอย่างไรบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน ใบงานที่ ๐๑

ระดับ คะแนน	รายการประเมิน			
	เนื้อหา	การใช้ภาษา	เวลา	ความสะอาด
๓	เนื้อหาถูกต้อง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์	ส่งชิ้นงานภายใน เวลาที่กำหนด	ผลงานการเขียน สะอาด อ่านง่าย ตัวอักษรชัดเจน
๒	เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด ๑-๓ แห่ง	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนด เล็กน้อย	ผลงานการเขียนไม่ สะอาด แต่อ่านง่าย และมีตัวอักษรที่ ชัดเจน
๑	เนื้อหาไม่ถูกต้อง เขียนเนื้อหาผิด มากกว่า 3 แห่ง ขึ้นไป	มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง มีการเว้น วรรคโดยไม่ฉีกคำ และมีความบกพร่องใน การใช้ภาษา	ส่งชิ้นงานช้ากว่า กำหนดมากและ ต้องทวงถาม	ผลงานการเขียน ไม่ สะอาด อ่าน ค่อนข้างยากและมี ตัวอักษรไม่ชัดเจน

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านทักษะกระบวนการ

ระดับคะแนน	การปฏิบัติกรับประทานอาหารอย่างมีสติ
๓	แสดงพฤติกรรมการรับประทานอาหารด้วยสติได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมการรับประทานอาหารด้วยสติมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมการรับประทานอาหารด้วยสติมีข้อผิดพลาดมาก

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านคุณลักษณะ

ระดับคะแนน	ความมุ่งมั่นในการฝึกปฏิบัติ
๓	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ ตลอดระยะเวลาในการฝึก
๒	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติในบางเวลา
๑	มีความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติน้อย

เกณฑ์การให้คะแนน มารยาทในการรับประทานอาหาร

ระดับคะแนน	มารยาทในการรับประทานอาหาร
๓	แสดงพฤติกรรมการมีมารยาทในการรับประทานอาหารได้ถูกต้อง
๒	แสดงพฤติกรรมการมีมารยาทในการรับประทานอาหารมีข้อผิดพลาดบ้าง
๑	แสดงพฤติกรรมการมีมารยาทในการรับประทานอาหารมีข้อผิดพลาดมาก

แบบทดสอบหลังเรียน (ปรนัย)
ประจำหน่วยที่ ๓ เด็กไทยใฝ่ดี หน่วยย่อยที่ ๓ การบริหารจิตเจริญปัญญา
จำนวน ๕ ข้อ เวลา ๑๐ นาที

คำชี้แจง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ครูอ่านโจทย์ให้ฟัง ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๓ นักเรียนทำด้วยตนเอง

๑. การเดินอย่างมีสติ ควรกำหนดคำ ภาวนาว่าอย่างไร
  - ก. ยืนหนอ ยืนหนอ
  - ข. เดินหนอ เดินหนอ
  - ค. นั่งหนอ นั่งหนอ

๒. นักเรียนคนใดปฏิบัติตนเป็นผู้มีสติได้ดีที่สุด
  - ก. สมชายตั้งใจเรียนหนังสือ
  - ข. สมศรีหยุดเรียนไปขายของ
  - ค. สมใจตั้งใจฟังเสียงดนตรี

๓. การยืนสมาธิ มือของนักเรียนควรนำไว้ที่ใด
  - ก. ปล่อยไว้ข้างลำตัว
  - ข. วางไว้ที่หน้าท้อง
  - ค. กอดไว้ที่อก

๔. นักเรียนคนใดปฏิบัติการนั่งสมาธิได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. บัวแก้วปฏิบัติการนั่งสมาธิโดยนั่งพับเพียบ
  - ข. บัวคำวางมือขวาบนมือซ้ายไว้บนตัก
  - ค. บัวศรีนั่งฟังกับฝาผนังห้องในการนั่งสมาธิ

๕. นักเรียนคนใด ปฏิบัติการฝึกนอนกับสติ ได้ถูกต้อง
  - ก. วิชัยนอนคว่ำ มือทั้งสองข้างไขว้หลังไว้
  - ข. วิเชียรนอนหงาย มือทั้งสองข้างวางไว้ที่ท้อง
  - ค. วิชาญนอนตะแคง มือทั้งสองข้างวางไว้ที่ขา

แนวการทดสอบหลังเรียน (ภาคปฏิบัติ)

นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

๑. นักเรียนนั่งสมาธิ	เวลา ๕ นาที
๒. นักเรียนยืนสมาธิ	เวลา ๕ นาที
๓. นักเรียนนอนด้วยสติ	เวลา ๕ นาที
๔. นักเรียนเดินสมาธิ	เวลา ๕ นาที

เกณฑ์การให้คะแนนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	การนั่งสมาธิ	การยืนสมาธิ	การนอนด้วยสติ	การเดินสมาธิ
๓ คะแนน	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงตามเวลาที่กำหนด
๒ คะแนน	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที	ปฏิบัติได้ถูกหรือผิดพลาดบ้าง และตรงหรือไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่เกิน ๒ นาที
๑ คะแนน	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและ ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและ ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและ ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที	ปฏิบัติได้แต่มีข้อผิดพลาดมากและ ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด นานกว่า ๒ นาที

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข
๒. ก
๓. ข
๔. ข
๕. ข

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายการุณ	สกุลประดิษฐ์	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายพะโยม	ชิดวงศ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายบุญรักษ์	ยอดเพชร	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวัฒนาพร	ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายพีระ	รัตนวิจิตร	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา
นายอำนาจ	วิชยานุวัติ	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายสมเกียรติ	ชอบผล	สำนักพระราชวัง
นายสุชาติ	วงศ์สุวรรณ	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นางพรพรรณ	ไวทยางกูร	ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นายเพชรรัตน์	นิ่มพันธ์ุ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางนิรมล	ตุ๋จินดา	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้
----------	----------	---

คณะทำงานวิชาภาษาไทย

นางนิรมล	ตุ๋จินดา	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้
นางจรรยา	เรืองมาลัย	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑
นางวาสิรินทร์	รัตนมาลี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก
นางจารุณี	ปานแดง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ่างทอง

คณะทำงานวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

นางยุวดี	อยู่สบาย	ผู้อำนวยการสถาบันภาษาอังกฤษ
นายสมยศ	ฝูงชมเชย	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวกัญญิกา	วังเปรม	ครูโรงเรียนบ้านสระเตย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต ๓

คณะทำงานวิชาบูรณาการ

นายปรีชา	เดือนนิล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๓
นางประภัสสร	โกศลวัฒน์	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต ๑
นางวิไลวรรณ	เหมือนชาติ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓

คณะทำงานวิชาคณิตศาสตร์

นายสมเกียรติ	เพ็ญทอง	ผู้อำนวยการสาขาวิชาคณิตศาสตร์ประถมศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
นางสาวภัทรวดี	หาดแก้ว	ผู้ชำนาญ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สสวท.
นางณัตตยา	มังคลาสิริ	นักวิชาการ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สสวท.

คณะทำงานวิชาวิทยาศาสตร์

นางสาวกุศลิน	มุสิกุล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
นางสาวพจนา	ดอกตาลยงค์	นักวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์ สสวท.
นางสาวเบ็ญจวรรณ	หาญพิพัฒน์	นักวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์ สสวท.